

19 - MAREC - 55



Duhovno
življenje

LA * VIDA * ESPIRITUAL



Naslovna stran: Novi kraji, novi obrazi, nova doživetja... Tudi tujina ima svoje zanimivosti in lepote. Naša slika kaže domačina-Argentince, ki na konju brede reko. Fotografija je bila razstavljenjena na več mednarodnih razstavah umetniške fotografije. (Foto Ivo Bricelj, Buenos Aires.)

☆

Levo: Kje so tiste stezice, ki so včasih bile?

☆

Spodaj: Sava Dolinka



Duhovno Življenje

LA * VIDA * ESPIRITUAL

L. XXIII.

MAREC

ŠTEV. 3

V vseh stoletjih je človek skušal utrditi svoj odnos do Boga potom daritev. Toda šele krščanstvo je to željo dokončno uresničilo s Kristusovim duhovništvom.

POMEN DARITVE V ČEŠČENJU BOGA

POJEM DARITVE

1. Daritev je bistveni del bogočastja skoraj vseh verstev. Izjema so le stari budizem, mohamedanstvo, protestantizem in pa današnja judovska vera, v kateri je prenehala daritev s porušenjem jeruzalemskega templja leta 70 po Kristusu.

Zveza med vero in daritvijo je res povsem naravna. Kajti ako pod vero razumemo človekovo spoznanje in zavest odvisnosti od osebnega, neskončno svetega Boga, ki ga veren človek priznava kot svojega brezpogojnega gospodarja in največjo dobroto, potem je najbolj naravno, da svojo odvisnost in hrepenenje svoje duše po največji dobroti izrazi na nek verski način: z molitvijo, s češčenjem, z izpolnjevanjem нравstvenih zapovedi, z bogoslužnimi opravili in zlasti z daritvijo.

Z daritvijo hoče človek svojemu Bo-

gu in Stvarniku izraziti, da ima vse le iz njegovih rok in da je le Bog pravi in resnični gospodar vsega. Kakor daleč sega poznanje zgodovine človeškega rodu, je zato človek Bogu prinašal darila v znamenje svoje odvisnosti in zahvalnosti, Daritve, ki jih najdemo pri primitivnih narodih, obstojajo navadno v stvareh, ki so človeku potrebne za življenje: del hrane, pijače, prvine lova in podobno. Darovanje se izvrši na tak način, da človek dar uniči: pridelke polja sežge, tekočino razlije, žival usmrti, kar je navadno združeno z zahvalnimi in prosilnimi molitvami. Z uničenjem daru hoče človek izraziti, da je dotična stvar bila Bogu popolnoma in brez pridržka darovana. A ne samo to. Z uničenjem daru hoče človek izraziti, da on, darovalec, ni nič, da je vse božja last in da je le Bog edini vse in lastnik vsega.

DARITEV PRI PRIMITIVNIH NARODIH

2. Religija primitivnih rodov z najstarejšo nam dosedaj poznano kulturo pozna že daritve Najvišjemu bitju. Obstojajo iz prvin lova in sadežev zemlje, kakor tudi nekaterih majhnih delov hrane predno jo uživajo. To darujejo Stvarniku in gospodarju življenja, ki človeku daje sredstva za življenje. Očitni so ti daritveni obredi pri Pigmejcih v Južni Afriki in Oceaniji ter pri Indijancih v Severni Ameriki.

Pri lovskih plemenih Srednje Azije je ponekod opazovati posebno obliko nekrvave daritve. Živalskih prvencev ne zakoljejo, ampak jih posvete božanstvu na ta način, da jih spuste na svobodo. To so živali izredno lepe rasti, največkrat bele barve. Ničče ne sme tako darovane živali ubiti ali ujeti. Končati mora naravne smrti, nakar jo nadomeste z drugo živaljo iste vrste.

Darovanje človeških žrtev se pojavi v mnogo kasnejših dobah, ko je pojem o Najvišjem bitju obleden in se je čista vera pričela močno mešati z magijo, to je čarovništvom. Posebno je to pri rodovih s tako imenovano agrarno matriarhalno kulturo, ki so se pomešali s totemizmom (verovanje nekaterih rodov v sorodstvo družin in rodov z gotovimi živalmi). Ko so pričeli verovati, da je kri izvor in nosilka novega življenja, so začeli uporabljati svežo živalsko in tudi človeško kri za obrede, s katerimi so prosili rodovitnost za svoja polja. Porodili so se krvavi čarovniški obredi in krvave daritve, kjer so darovali moške (zlasti ujetnike), ženske, božanstvom posvečene device in otroke. Žrtev so privezali na kamnit žrtvenik, ji odprli prsa, iztrgali še utripajoče srce in ga darovali bogovom. Posebno so bile šlovite krvave človeške daritve pri indijanskih Inka rodovih in zlasti pri mehikanskih Aztekih, kjer je vsako leto

na žrtveniku izdihnilo na tisoče človeških žrtev. Darovanje človeških žrtev pa zasledimo tudi pri nekaterih drugih rodovih v Avstraliji, Oceaniji in v Afriki, tudi pri starih Germanih itd. Toda vdalno se to dogaja pri časovno veliko mlajših rodovih, pri katerih se je pojem prvotne čiste religije pokvaril in pomešal z mnogimi drugotnimi primesmi, vzetimi zlasti iz čarovanja in malikovanja.

POMEN DARITVE PRI IZRAELCIH

3. Pri starih Izraelcih, katerim je Bog sam razodel in izročil pravo religijo, so bile daritve v središču vsega njihovega bogočastja. Tempel in oltar, na katerem so darovali krvave živalske daritve, so bile izraz in poročilo zaveze, ki jo je Bog sklenil s svojim izvoljenim ljudstvom. Ob najbolj pomembnih dogodkih izraelske zgodovine se je ob posebno slovesnih daritvah, katerim je prisostvovalo vse ljudstvo, ta zveza med Bogom in njegovim ljudstvom obnavljala. O tem nam na mnogih mestih govori pet Mojzesovih knjig stare zaveze.

Krvave živalske daritve pri izvoljenem ljudstvu pa so bile le priprava in podoba na novo zavezo, v kateri se je druga božja Oseba, Jezus Kristus, daroval Bogu v spravo za grehe za padlo človeštvo. In vendar bi bilo pogrešno misliti, da so starozavezne daritve bile le gola obrednost. Kajti Bog je zahteval daritvenega duha od tistih, ki so mu prinašali darove. „Očistite se, čisti bodite, odstranite zlobo v vaših mislih izpred mojih oči! Prenehajte s hudobnimi dejanji, navadite se dobro delati! Bodite pravični, pomagajte zatiranim, sodite pravično tistim, ki se braniti ne morejo, zaščitite vdove! Potem pa pridite in darujte! In če bi bili vaši grehi rdeči kakor škrlat, bodo postali beli ko sneg...“ (Iz 1, 16—18). Torej tudi starozavezna daritev naj bi bila po božji volji najprej daritev po

nižnega in spokornega srca, s katerim človek priznava pred vsemogočnim in vsevednim Bogom svojo odvisnost, svojo grešnost in zadolženost in v simboličnem darovanju živali v resnici daruje samega sebe Stvarniku.

SVEČENIŠTVO V PREDKRŠČANSKI DOBI

4. Že v prvotnih družabnih oblikah, ko dejansko še ne najdemo drugega ko družino, nastopa religija kot svojski pojav. Vendar so pretekle dolge dobe, predno se verstvo osamosvoji povezanosti z družino, z rodom, narodom in državo in nastopa v obliki neodvisne in samostojne družabne organizacije. Prav za prav se je zgodilo to popolnoma šele s krščanstvom, kjer se je verska družba organizirala kot Cerkev. S krščanstvom dobi religija tudi od svojega Ustanovitelja postavljeno svečeništvo, ki je utemeljeno in udeleženo na duhovništvu samega Jezusa Kristusa.

V davnih dobah pa verstva pogosto sploh niso imela posebnih lastnih služabnikov, ampak so religiozna opravila izvrševali najvidnejši predstavniki družbe. Dokler je bila le še družina organizirana kot socialna tvorba, je bil družinski glavar istočasno tudi svečenik, kakor je še sedaj pri mnogih primitivnih rodovih. Kasneje je to vlogo prevzel rodovni poglavar in v zgodovinski dobi, ko so nastale države, kralj ali cesar, ki je bil prvi in najvišji svečenik. Vendar si je na vzhodu v teku dob mogla religija priboriti uglednejše mesto kakor na zapadu. Njeni služabniki so poleg daritvene službe izvrševali tudi razne blagoslove in zarotovanja, bili so učitelji in duhovni voditelji ljudstva. Zaradi svoje odlične službe in večje izobrazbe so imeli v družbi višji, spoštovan položaj in posebne pravice. Večkrat je v določenih družinah bila svečeniška služba dedna, tako da je prehajala od očeta na sina. Toda pravo



Pregnani in zaprti duhovniki v prisilnih taboriščih svobodoljubnih držav tvegajo tudi življenje — samo, da matijo duše s kruhom močnih

svečeništvo v predkrščanski dobi je bilo le med Izraelci, ki so imeli od Boga razodeto vero. A tudi v judovskem narodu je bilo svečeništvo od Mojzesovih časov dedno v eni, namreč v Aaronovi družini.

JEZUS KRISTUS — DUHOVNIK IN DARITEV NOVE ZAVEZE

5. Vsa predkrščanska doba pa ni imela daritve, ki bi ustrezala božjemu veličastvu in ne duhovnika, ki bi bil vreden posrednik med Bogom in človeštvom. Šele z učlovečenjem Jezusa Kristusa, ki je pravi Bog in pravi človek, je dobilo človeštvo svojega bistvenega posrednika z Bogom. Kristus, ki je ma-

ziljenec božji in veliki duhovnik nove zaveze, je z darovanjem svojega lastnega življenja s svojo krvavo smrtjo na križu doprinesel Bogu Očetu najpopolnejšo in najbolj vzvišeno daritev in z njo popolnoma odrešil človeški rod. Kristusova daritev je neskončne vrednosti, to pa zaradi vzvišenosti darovalca, ki je učlovečeni božji veliki duhovnik; zaradi neprekosljive dobrote darovane žrtve, ki je Kristusovo telo in življenje in pa zaradi najbolj popolnega daritvenega duha, ki ga je zmožen le učlovečeni božji Odrešenik. Daritev na križu je brezpogojno najpopolnejša daritev, ki je bila kdaj na zemlji Bogu darovana in Jezus Kristus je nad vse vzvišen najpopolnejši veliki duhovnik in posrednik med Bogom in človeštvom.

VEČNO DUHOVNIŠTVO IN VEČNA DARITEV JEZUSA KRISTUSA

6. Kristusovo duhovništvo pa ni za vedno zaključeno z njegovo enkratno daritvijo na križu. Kristus je neminljiv večni duhovnik ne le po svojem veliko duhovniškem dostojanstvu, ampak tudi po svojem neprestanem, odrešilnem posredniškem delovanju med Bogom in človeštvom. Poveljanci Gospod kaže v svojem z ranami zaznamovanem telesu neprestano nebeškemu Očetu ceno našega odrešenja. S kraljevsko božjo močjo neprestano posreduje pri Očetu za nas. Bogate sadove svoje odrešilne daritve pa daruje tudi neprestano človeštvu v svojem mističnem telesu, v sv. Cerkvi. Posebno z daritvijo sv. maše.

Sv. maša je nekrvava daritev nove zaveze. Pod podobama kruha in vina se po mašnikovih rokah daruje Kristus svojemu nebeškemu Očetu. Ni torej le spomin na Kristusovo trpljenje na križu, pa tudi ne ponovitev ali dopolnitev daritve na križu. Kajti „z eno samo enkratno daritvijo je Kristus enkrat za vselej povedel h popolnosti tiste, ki se

puste posvetiti“ (Hebr 10, 14). Pač pa je pri sv. maši isti glavni darovalec, kakor je bil na križu, le način darovanja je različen. Na križu je bila krvava daritev, pri sv. maši pa je nekrvava.

Sv. maša, ki se daruje samemu Bogu, je častilna, zahvalna, pravna in prosilna daritev. S to daritvijo more Cerkev v Kristusu in s Kristusom vredno častiti Boga in sprostiti ljudem potrebnih rešilnih milosti.

DUHOVNIŠTVO NOVE ZAVEZE

7. Kristus, vzvišeni Veliki duhovnik nove zaveze, je izročil apostolom, ki jih je poklical, oblast darovati najsvetejšo daritev. Od apostolov je prešla ta oblast na škofo in njihove pomočnike, duhovnike. Le oni morejo po Kristusovem naročilu in kot njegovo orodje darovati evharistično daritev, ki je nadaljevanje Kristusovega učlovečenja in njegovega odrešilnega dela za naše posvečenje. Po daritvi sv. maše in po sv. zakramentih nam dotekajo milosti, ki jih je Kristus zaslužil s svojo daritvijo na križu. Za daritev sv. maše in za delitev zakramentov je Kristus v svoji Cerkvi ustanovil duhovništvo.

Duhovništvo je res velik dar božjega Odrešenika človeškemu rodu. Z njim je hotel Kristus, da bo njegova Cerkev soudeležena na njegovem edinem in večnem duhovništvu in da se bo njegovo odrešilno delo, ki ga je za človeštvo dovršil na križu, nadaljevalo do konca sveta. Duhovnik je „drugi Kristus“. Kajti zaznamovan je z neizbrisnim znamenjem, po katerem je istočasno živa podoba našega Odrešenika. Duhovnik predstavlja Kristusa, ki je rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tako vas jaz pošljem“ (Jan 20, 21). „Kdor vas posluša, mene posluša“ (Lk 10, 16). Od Boga poklican in posvečen za svojo vzvišeno službo, je duhovnik postavljen za ljudi v njihovih odnošajih z Bogom, da prinaša darove in žrtve za grehe“

(Hebr 5, 1). Na duhovnika se mora obrniti, kdor hoče živeti Kristusovo življenje in sprejeti duhovno hrano, moč in tolažbo. Za vsakega duhovnika velja, kar je trdil sv. Pavel o sebi: „Božji pomočniki smo“ (1 Kor 3, 9). Duhovništvo v Cerkvi resnično ni poleg Kristusovega duhovništva neka samostojna služba, ampak je vključeno in podrejeno Kristusovemu večnemu duhovništvu.

SV. MAŠA — SRCE KATOLICIZMA

Sv maša kot daritev nove zaveže postane vedno sveto in nad vse drago središče krščanskega življenja povsod tam, kjer jo verna srca pojmujejo kot srečanje z živim božjim Sinom in njegovo daritvijo nebeškemu Očetu.

Velike vrednosti za duhovnost krščanskega ljudstva more postati razumevanje za sodarovanje pri sv. maši. Sv. maša je tudi daritev Cerkve. S Kristusom, ki je glava Cerkve, se daruje tudi Cerkev, ki je Njegovo telo. Verniki, ki so udje cerkvenega občestva, so soudeleženi pri mašni daritvi, čeprav na različnih način. „Nekrvava daritev, pri kateri po mašnikovih posvetilnih besedah pride Kristus na oltar kot daritev, je delo duhovnika, v kolikor zastopa osebo Kristusa. Toda na tej daritvi so tudi verniki udeleženi na dvojni način: Darujejo Bogu dar ne le po mašnikovih rokah, ampak v gotovem smislu istočasno z njim. S to udeležbo je daritev ljudstva vključena v samo liturgično bogočastno opravilo“ (Okr. Mediator Dei, 20. 11. 1947, t. 91).

Toda, če je Bog v stari zavezi od darovalcev zahteval daritvenega duha, tembolj daritev nove zaveze zahteva darovanje nas samih. Najgloblji smisel svoje lastne daritve je povedal Jezus Kristus, ko je o svojem odrešilnem darovanju rekel: „Ako resnično zrno ne umrje, ne rodi nobenega sadu“ (Jan 1, 24). Z daritvijo se človek, ki je božja stvar, vrača k Bogu, iz



Kakor smo ob vznožju oltarja skupno z mašnikom molili: „Sodi me, o Bog...“, tako moramo z njim vred moliti svoj „Spovem se...“ — V tem delu maše pomislimo na svoje prestopke med tednom, na zagrašena dejanja in opustitve. Poizkusimo si izprašati vest o svojem praktičnem krščanstvu: Kaj smo storili za Kristusa, kaj za svojega bližnjega?

čigar rok je izšel. Pri tem je potrebno, da odstrani in zatre v sebi vse tisto, kar bi njegovo daritev, — to je njega samega —, napravilo neprijetno v božjih očeh. Krščanskega duha darovanja in odpovedi je treba postaviti proti sodobnemu duhu brezboštva, mehkužnosti in uživanjaželjnosti (ki ne pozna ne odpovedi, ne žrtev). Pripravljenost za daritev in odpoved je merilo in preizkušnja pristnosti našega krščanstva.

DR. IVAN AHČIN

Dom

IGNACIJ KUNSTELJ, ANGLIJA

„Kot bi bil doma, se mi zdi,“ je dejal fant, ko je obiskal prijatelja iz mladih dni, ki si je kupil in uredil v teh letih skromen lasten dom. Tujina je marsikoga naučila ljubiti domačnost svoje domovine in doma.

Število naših domov se je v zadnjem letu spet dvignilo. Hiše so skromne in ne predrage, a vendar je v njih oza domačnost, ki jo drugod pogrešamo. Takole pred prazniki in počitnicami pove gospodar: „Imeli bomo obiske.“ Pomeni pa: prišli bodo od blizu in daleč prijatelji in znanci, da se bodo pogovorili in tudi poveselili.

Po svoji zunanosti so naši domovi tako kot povesod med izseljenci: kar skrijejo se med drugimi, le roža na oknu priča, da živi v njih nekdo, ki je s seboj prinesel drugo navado in misel. V njih ni bogastva in ga najbrž nikdar ne bo, saj mora v prvih letih gospodar paziti na vsak peso, da hišo plača in opremi s primernim pohištvom. Velik delež dodasta pridnost in varčnost, ki sta edini doti, ki smo jih prinesli s seboj. V malo letih so se mnogi postavili na svoje noge. S polnim ponosom razkažejo svojo domačijo.

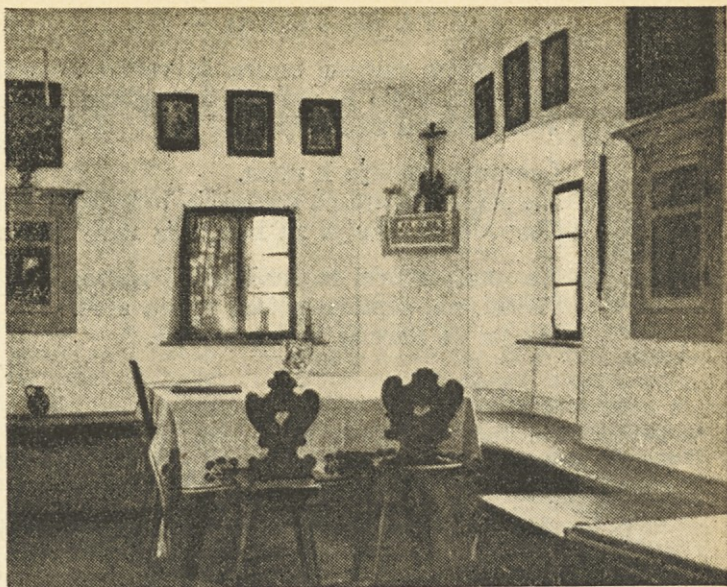
Niso pa stene in moderno pohištvo, ki napravijo prijeten dom. Zaradi tega ne bo obiskov, pač pa zaradi ljudi. Hvala Bogu, da je ostala med nami tista gostoljubnost, ki ceni prijazno besedo bolj kot kos belega kruha. Tako ni nikomur pretežek korak preko praga, dasi slovo nikdar ni tako lahko ko spet kliče vsakdanje življenje na delo.

Domovi v tujini ohranijo tudi misel na dom, ki smo ga zapustili. Pokojni dr. Odar je v Koledarju za leto 1953 zapisal nekaj lepih misli o tem. Naj jih navedem: „Dom je najprej očetra hiša.

Za Slovence je bila do našega stoletja značilna in odločilna le kmetiška hiša. Njej na čast je zapel Gregorčič l. 1884 znano pesem Kmetiški hiši. V njej pravi: „Mogočna nisi, ne prostorna, in staviš te umetnik ni, bolj kot bogata si uborna, preprosta selska hiša ti!“ Pa vendar je značilna, zakaj „kar mož nebesa so poslala, da večnih nas otmo grobov — vse mati kmetiška je zibala, iz kmetiških so izšli domov.“ Miselni zarodki te Gregorčičeve pesmi pa segajo v leto 1882, ko se je Gregorčič udeležil Jurčičeve slavnosti na Muljavi in je takrat močan vtis napravila nanj skromna Jurčičeva rojstna hiša. Danes ni več tako značilna le kmetiška hiša. Mnogo Slovencev je že bilo rojenih po delavskih naseljih in v mestnih četrtih. Mnogi pa tudi ne poznajo očetne hiše. Za marsikaterega človeka je treba namreč pojem doma zožiti le na sožitje staršev z otroki, pri katerem kraj bivanja ne igra vloge. Dom pa jemljemo tudi v širšem pomenu. Pomeni nam bližnjo okolico očetne hiše ali stanovanja, torej domači kraj. Vsak nosi ta kraj v svoji duši. Posebna čuvstva se ti zbude, kadar se spomniš nanj. Tisoč spominov te veže nanj. Kako bi jih mogoče vse povedati? Na poseben način si povezan s tem krajem. Posebnost te povezanosti je podobna tisti, ki je med tabo in tvoimi starši. Ta povezanost ostane tudi, če se iz kraja odseliš. Nič je ne more pretrgati. V tej posebni povezanosti z domačim krajem je utemeljeno domoljubje, to je, kot pove beseda sama, ljubezen do doma in domačega kraja. Ta ljubezen obsega ljudi v tistem kraju in pokrajino samo. Oboje je za vsakega edinstveno. V takem razmerju nisi do nobenega drugega kraja na svetu.

Domači kraj pa ne obstoji sam zase, tudi njegovi ljudje niso sami zase. Ta kraj je del domače dežele in ti ljudje so del njenega ljudstva. Ta domača dežela s svojim ljudstvom pa je domovina. V tej domači zemlji žive ljudje, ki imajo iste navade, isto mišljenje in isti način življenja. Navadno tudi isti jezik. Zemlja jim je vtisnila isti pečat. Pa če tudi kdaj ne govore istega jezika, kot n. pr. v Švici ali Banatu ali če tudi niso vsi iste vere kot n. pr. v Bosni ali Prekmurju, so vendarle vsi isto ljudstvo v

Ko si v tujini gradimo in urejamo nove domove pomislimo tudi na našo „hišo“. Ali ne bi bilo mogoče urediti „kmečko sobo“? — Na sliki vidimo pristno gorenjsko „hišo“ v rojstnem domu pesnika Fr. Prešerna (Vrba)



isti domovini. Pripadnost k istemu jeziku torej še danes ni odločilen znak za isto domovino.

Domovina vpliva na svoje sinove in hčere, podobno kot domača hiša ali domači kraj, samo da v bolj splošnih, zato pa tudi v bolj značilnih potezah. Domovina ti posreduje duhovne dobrine, ki ti jih domača hiša ali domači kraj ne moreta. Oblikuje ti dušo. Naravno je torej, da človekova ljubezen zraste čez domači kraj. Iz domoljubja nastane ljubezen do domovine. Če kdo te ljubezni nima, ni normalen. Saj nekateri tudi ljubezni do staršev ne čutijo...“

Bolj globoko bi bilo težko podati razlago, kaj je ljubezen do doma in domovine in kaj pomeni oboje.

Malo nas je našlo to zemljo kot novo domovino, zato je toliko bolj pomemben dom. Naravni glas v srcu kliče po družini. Tako rastejo nove družine v novih domovih.

„Zdi se mi, da sem začel novo življenje,“ je kmalu po poroki priznal fant. „Sedaj šele vem, za kaj in za koga delam.“ Ni razmišljal odkod in čemu taka želja. So skrbi in težave, a jih z vese-

ljem prenaša. Ni mu težko kupiti zibeljke, saj se mu bo kmalu iz nje nasmehnil majhen obrazek. Ni milijonov na svetu, ki bi odtehtali materino ljubezen do otroka. Res je, da rojstvo prvenca zbudi največ zanimanja in tudi veselja, a je prav tako resničen pogovor, ki pravi, „da kruha in otrok ni nikdar preveč pri hiši“. Z vsakim otrokom pridejo nove skrbi, a tudi radosti, ki odtehtajo težave.

Skoraj ne moremo ločiti med domom in družino, saj sta po najbolj intimnih naravnih vezeh povezana med seboj. Družina v tuji hiši se počuti tuje in dom brez družine ni pravi dom. Bolj učeno so to povedali tako, da je družina osnovna celica človeške družbe in dom najbistvenejši del domovine.

Da je družina res celota zase, ni potrebno povdarjati in da ima svoj namen sama v sebi, je kar razumljivo. V družini se ohranjajo navade in družinska skupnost posreduje tudi verska izročila. Marsikatero mlado mater je že začudilo, ko je otrok tako hitro razumel in pokazal v nebo ob vprašanju, kje je Bog. Kot je prirodni nasmeh materi in očetu, tako

JAZ PA ŠE VEDNO — NE LJUBIM

Na starem razpelu umira še vedno Gospod.
Že davno odšlo je deževje z meglami na vzhod.
V soncu poti se kadijo.

Lastovke gledajo k nebu.
Na polju trobentica z zvončki o marcu kramlja.
Gospodu pa kaplja za kapljo iz rane curlja.

Na prsih udarci in trnje okoli glave.
Počasi, ah, strašno počasi umira srce.
Jaz pa še zmeraj — ne ljubim.

Vladimir Kos.

tli iskrica vere, dasi še skrita in nepoznana, a vendar kot zaprt cvet, ki se bo pod toplim soncem domačega krova razvil v vsej lepoti.

Poleg družine pa imamo še dolgo vrsto drugih družb, med katerimi sta država in Cerkev najvažnejša. Pa tudi društva so človeški naravi zelo pri srcu, nam Slovencem še posebej, saj pravijo, da naš narod ne more živeti brez njih. Res je preteklost pokazala, da je misel na organizacijo globoko ukoreninjena med nami.

Za nami je vihar, ki je v domovini uničil društva, a je razdejal le zunanje oblike, saj duha ni mogel streti. Vsak, kdor je bil v šoli, ki mu jo je nudila organizacija, je ohranil zavest skupnosti, čeprav danes morda ne najdemo njegovega imena v spisku tega ali onega društva.

Družba zahteva zrelih ljudi, ne samo telesno, da bodo lahko nadaljevali rod, ampak tudi duhovno. Kjer koli so naša društva dopolnila vzgojo, ki so jo nudili dom, šola, in Cerkev, so izpolnila svoje naloge.

Človek po maturi zapusti šolo. Tako je tudi naravno, da družba človeka zanosi. Izšel je iz družine in kot dozorel človek hoče ustvariti novo družbo — družino, ki je od vseh najbolj naravna in nudi pravi dom. Ni čuda, da njegova delavnost v društvih peša in da kar ne more najti časa za tako delo. Mnogo je bilo o tem že pisanega in veliko različnih sodb se je o tem izreklo. A se mi ne

zdi prav, da bi to komu zamerili. Saj se življenje obnavlja prav po družinah in brez njih tudi društva ne bodo uspevala.

Da bomo še lažje znali presoditi in najti pravo mero za vse naše delo v domu in izven njega, se spomnimo na vrednote, na katerih sloni naše življenje. Vemo, da je med njimi neko sorazmerje. Ako bi jih razporedili, bi sezidali visoko piramido, kjer bi bil na vrhu Bog in pod njim bi našle vrednote vsaka svoje mesto. Na častnih mestih bi bile: domovina, dom in družina. Tudi društva bi našla svoje mesto, a vendar ne bi bila na istih kot višje vrednote. Kadar bo za nas vprašanje, kje in kako naj zastavimo svojo delavnost, se skušajmo ravnati po tej lestvici vrednot.

Zapisal sem te misli, ker sem si že pogosto zastavil vprašanje, kako naj se uredi življenje izseljencev v tujini, da bo mogoč napredek v vsakem oziru. Vem, da se da o tem še mnogo razpravljati in da teh nekaj vrstic ne more izčrpati vprašanja, ki globoko posega v naše življenje. Zapisal pa sem te misli predvsem onim, ki bi radi delali v društvi in organizacijah, a jih družina „ovira“, da tega ne morejo storiti, kot žele. Sami moramo presoditi svoje moči, a ne bodimo žalostni, ako ostane marsikaj samo želja.

Prosim pa vsak dan Boga, naj razlije svoj blagoslov tako nad naše organizacije kot nad naše družine, da bi vsi in vsak po svoje hodili k Njemu.

Na daritev se moramo pripraviti. K temu nas razpoloži

Kesanje in hrepenenje po Bogu

Zunanji potek maše bi mogli primerjati stari krščanski baziliki-cerkvi. Skozi prostorno vežo je vodila pot v svetišče. Ta veža je bila potrebna: zunanji šum se je v njej izgubil, da ni segal v molitveni prostor; ko je vernik stopil v vežo, ga je objelo novo vzdušje: pusti tukaj svetne misli in želje, vsaj tiste, ki so neurejene, da boš mogel dostojno darovati.

Kar je bila veža za baziliko, to je prvi del maše, ki sega do darovanja: priprava na daritev. Ta priprava obsega dvoje: molimo in poslušamo božjo besedo; govorimo z Bogom in Bog govori z nami. Oboje nas očiščuje in pripravlja na pravo daritev: ta je kakor svetišče s tremi deli: darovanje, spremenjenje in obhajilo.

Molitev v prvem delu maše obsega štiri osnovna razpoloženja, ki naj prevevajo naše duše pred Bogom: kesanje zavoljo grehov, hrepenenje po Bogu, čiščenje in hvala ter prošnja za Njegove darove.

V svesti si svoje nevednosti, ker nič nečistega ne more obstati pred Bogom, se najprej kesamo svojih grehov. Vemo, da je vsako kesanje zveličavno: „skesa-

nega in ponižnega srca, o Bog, ne za-
metuješ“ (ps. 50, 19). Mašnik stoji pod stopnjicami; strežnik kot zastopnik vernikov kleči poleg njega in poglavitna molitev, ki jo oba globoko sklonjena molita, je Confiteor: Spovem se. Mor-
da bi kdo dejal: to ni pravo kesanje, saj ne navaja nobenega razloga, zakaj se kesamo. In vendar je to kesanje živo in nazorno. Postavimo se v navzočnost božjo in njegovega nebeškega dvora (le nekaj glavnih predstavnikov

imenujemo); čutimo, kako smo majhni, kako izginjamo v nič in se trkammo na prsa: veliko sem grešil v mislih, besedah in dejanju: po svoji krivdi, po svoji veliki krivdi. Trkanje na prsa naj pretrese naša srca, zakaj prvi korak na potu k popoljšanju je priznanje grehov. Če se mi postavimo na božjo stran, s tem da obsojamo, kar je v nas slabega, bomo takoj imeli na svoji strani Boga, da nas bo opravičil. Pa ne samo Bog, tudi njegovi svetniki postanejo takoj naši zagovorniki. Drugi del kesanja ima prav to v mislih: svetniki božji, ki so pravkar obtoževali, postanejo naši zagovorniki pred Bogom, če se iskreno kesamo. Veliko moč ima do srca božjega pravo kesanje, zakaj v pravem kesanju je vključena ljubezen do



Okraski na mašnih plaščih okrog l. 1700

Boga in te si Bog sam želi. On, ki je Ljubezen sama si želi naše človeške ljubezni. On bi namreč hotel razkošno deliti od bogastva svojih milosti, mi pa mu z grehom zastavljamo dušo. Božja ljubezen gre tako daleč, da dovoli grešniku zlorabo svobode; zakaj Bog vedno upa, da se grešnik skesa in vrne in „večje bo veselje v nebesih nad enim grešnikom, ki se spokori...“ (Lk 15, 7). To uči zgodba o izgubljenem sinu, ki se ponavlja v našem življenju. Tako je kot s tisto redovnico, ki je v cerkvi snažila in ji je majhen kip Jezusov zdrknil iz rok; pobere ga, še je cel, poljubi ga ter pravi: „Veš, ko bi se ono ne bilo zgodilo, bi tega ne bil dobil.“

Predno gre mašnik na listno stran poljubi oltar, ki pomeni Kristusa, ter v njem nahajajoče se svetinje (kosti) svetih mučencev



Bog ne mara greha, dopusti pa ga, ker upa, da ga bomo po resničnem kesanju bolj iskreno in vztrajno ljubili. Zakaj ne mogli bi klicati Boga kot Odrešenika, če bi nas ne bil odrešil, ko nam je greh odpustil.

S kesanjem pa se meša v teh pristopnih molitvah tudi hrepenenje po Bogu: psalm 42 in „Kyrie eleison — Gospod, usmili se“ ga izražata. Psalm 41. in 42. sta v hebrejskem izvirniku združena v en psalm. Njegova vsebina je hrepenenje po Bogu in njegovem svetem templju. Psalmist, ki je služil v svetišču, je bil po krivičnih zvijačah preganjan v tujino in sedaj hrepeni po templju, se v bridki žalosti spominja slovesnosti v templju ter vzbuja v sebi upanje. Sovražnik, ki stiska in zvijačen in krivičen človek, katerega naj me Bog reši, sem jaz sam po svojih grehih. Psalm izzvenj v zaupanju, da se bo to zgodilo.

Posebno ganljiv izraz hrepenenja po Bogu je „Kyrie eleison“. To je grška beseda za „Gospod, usmili se.“ V prvih stoletjih se je liturgija tudi v Rimu opravljala v grškem jeziku. Iz tega časa so se ohranili nekateri vzkliki, ki so se ljudem naravnost prirastli k srcu (tako na veliki petek). Nekdo je dejal: „Kyrie eleison“ je adventni spev, tako kot je „Slava Bogu na višavah“ božični. To je trkanje na zaprta vrata raja, naj Bog odpre: v tem je izraz večnega hrepenenja po Bogu, ki naj se usmili človeka. Je klic, ki se ponavlja in kaže, kako je nujna ta prošnja: trikrat se obračamo na Boga Očeta, trikrat na Boga Sina: „Kristus usmili se“ in še trikrat na Svetega Duha.

V prvih krščanskih stoletjih so se verniki zbirali v določeni cerkvi v Rimu in od tam šli v sprevodu v drugo cerkev, kjer so opravili daritev. V litanijah, ki so jih spotoma peli je bil

Postni čas s svojimi odpovedmi je vsako leto za nas to, kar so orožne vaje za vojake. V teh vajah si obnové gibčnost, hitrost, spretnost v rabi vsakovrstnega orožja, da ostanejo vedno polno sposobni za resnično borbo, kadar koli postane potrebna. Postni čas je za nas doba, v kateri urimo svoje duševne moči, si podvržemo nižje sile narave, si pri svetih zakramentih utrdimo nadnaravno življenje milosti, se tesneje združimo z Jezusom, da bo On vse leto v nas varno in nemoteno vladal. Neka resnost leži nad štiridesetimi dnevi posta; resna je tudi krščanska dolžnost vaditi se v premagovanju, da zatremo v sebi grešna nagnjenja in zavrremo v prave meje strasti svojega temperamenta. Himna jutranjic v postnem času čisto stvarno našteva, v čem naj se premagujemo: bodimo zmernejši v govorjenju, jedi in pijači, v spanju in šalji-vosti ter skrbneje se varujmo hudega. Vsa ta premagovanja naj bodo zadoščenje za grehe, s katerimi smo žalili Gospoda.

Škof Gregorij Rožman, DŽ I. XIX, str. 133

tudi Kyrie eleison; ko so kasneje ta spreved opustili so vsaj Kyrie ohranili v začetku maše. Kakšen pomen ima Kyrie eleison v zgradbi mašne daritve? V molitvah pod stopnicami smo si umili duše v kesanju kot včasih verniki v cerkveni veži roke; v Vstopnem spevu (Introit) smo se približali vratom v sve-tišče. Sedaj trkamó z devetkratno proš-njo na vrata božja, naj se nam odpro. Kot revni berači vztrajamo zaupajoč na usmiljenje troedinega Boga. Le pomislimo za kako velik dar prosimo: za Kristusa samega v zakramentu. On je naša daritev in naša hrana. Vredno je vztrajno in ponižno prositi, saj vemo, da taka prošnja ne bo zaman.

Romarji in popotniki smo na tem svetu. Kyrie eleison je pesem romarjev in izgnancev. Adam v raju ni prepe-val Kyrie, pač pa le Alelujo. Zdaj pa potujemo skoz dolino solz kot so prvi verniki šli v procesiji v cerkev, zato se glasi pri vsaki maši v začetku Ky-rie. Gotovo je, da se v vsaki maši ob-novi božič in velika noč; Kyrie pa je v podobi advent, ki spada pred božič in nas spominja na čase pričakovanja in trkanja na zaprta vrata raja. Kyrie je spev domotožja in hrepenenja; ve-mo, da bo utihnil, ko se nam odpro vrata Očetove hiše, kjer se bo glasila večna gloria in aleluja.

Jože Vovk, U. S. A.

ZA OČETOM

ZORA PIŠČANČEVA

Božične praznike so preživel v miru. Zračnih napadov ni bilo, nemške patrolje so le v velikih ovinkih šle mimo vasi. Moški, ki so se pred njimi skrivali, so preživel praznike pri domačih. Tudi Matija se je vrnil domov k svoji osamelji hčerki Anki. Bleda lica so ji zažarela od radosti, ko ga je zagledala. Kot bi bilo že odraslo dekle, in že davno gospodinja pri hiši, se je naglo kretala po kuhinji, čistila in pripravljala, da bi bili prazniki čim lepši. Tudi jaslince je postavila v kotu sobe.

V svetli noči zvonovi niso zvonili, nobena lučka ni zasvetila po hribih naokrog, temne gruče ljudi so se nemo pomikale skozi noč proti cerkvi. A Anki je kljub temu v srcu vriskalo in pelo, svetonočni zvonovi so odmevali v njem, žarna svetloba je razsvetlila vse globine njenega srca. Svojo drobno, zdelano roko je tiščala v očetovi močni roki in prijetna toplina se ji je razlivala po vseh udih.

Kar zaščemele so jo oči, ko je iz teme stopila v razsvetljeno cerkev. Tam, kjer je stal Marijin oltar, so bile postavljene jaslince, tiste ljube, drage jaslince z Marijo in Jožefom in ljubkim Detetom na slami. „Moje Detece,“ ga je ljubeče pozdravila in se spomnila na tisti dogodek pred leti, ki je pokojni mami vedno privabil nasmeh na ustnice. Z mamico sta ogledovali jaslince in Anko je najbolj zanimalo sveto Detece. Ni se mogla več premagovati. Dvignila ga je iz jaslince in si ga pritislila na srce: „Mamica, domov ga nesem, za punčko mi bo!“

Nasmehnila se je Anka tem spomnom, kakor da so že davno, davno za njo. Trpljenje zadnjih let ji je vtisnilo prezgodnji pečat zrelosti.

Božične pesmi so napolnile cerkev,

še nikdar se niso zdele ljudem tako lepe kot v tej sveti noči, ko so za hip utihnili topovi in je blaženi mir počival vse naokrog po valovitih gričih. Ženske in dekleta so se ozirale na moško stran, kjer so v strnjjenih vrstah klečali njihovi dragi. Nič niso skrivale teh pogledov kakor druge kratki. Kot odprte kamrice so bila ta večer vsa srca.

Anka se je prerila prav pred jaslince in od tam opazovala očeta, ki je s sklonjeno glavo klečal v prvi klopi.

„Božje Dete, daj da bi...“ pa si ni upala povedati svoje misli do konca, prevelika se ji je zdela, skoro drzna. Mogoče že jutri, mogoče že nocoj bo pridrvel v vas sel s poročilom, da so Nemci blizu. In moški se bodo spet razbežali v hrib in le strahotna samota bo za vsakim njenim korakom odmevala po hiši.

„Ne, ne...!“ je skoro glasno vzdihnila. Že sama misel jo je prestrašila. Potem so se spet tiho vračali proti domu, le zvezde so jim drugovale na jasnem nebu.

Takoj po božiču je začelo snežiti. O, kako se je Anka prejšnja leta veselila snega! Sedaj pa jo je zamrazilo do dna srca. Ni prijetno bežati v hrib v snegu, skrivati se po duplinah in trepetati ob misli, da bodo po njihovih sledih prišli Nemci in jih zasačili.

Vse te misli so rojile Anki po glavi, ko je nepremično zrla skozi ono v zasneženi breg. Že davno bi se moral oče vrniti. Skupaj sta odšla popoldne v vas, ona v cerkev k povedi za jutrnji prvi petek, oče pa po zadnje novice k Blažu. Na njen prosočni pogled je skoro nejevoljno zamahnil z roko: „Le pojdi, Anka, pa hitro opravi, tudi jaz bom kmalu doma!“

Odkar je mama umrla, na pomlad bo že dve leti, ni več pristopil k zakramentom. V cerkev je sicer šel, a več od njega ni mogla pričakovati.

Zato so Anki trepetale solze v očeh, ko je po sveti spovedi klečala pred Križanim in je neskončna vdanost in spokojnost objela njeno srce. Vedela je, da je oče za vso to srečo prikrajšan.

Mrak je že legel na zemljo in počasni prihajal v noč. Anka ni prižgala luči, le snežna odeja se je svetila v siju zvezd. Mrtva tišina je grabila za njeno srce.

Nenadoma jo je zagomazelo po vseh udih. Pritisnila si je roko na srce, krik groze ji je zamrl na trepetajočih ustnicah... Že zopet... Strelji so strahotno odmevali v noč. Potem je za hip vse utihnilo. Kot bi po njenem srcu topotala konjska kopita, so se iz nasprotnega konca vasi naglo približevali jezdec. Švignili so mimo nje, da se je prestrašeno umaknila v temo. Potem je zaslišala vpitje in težke korake oboroženih ljudi. Srce ji je tako močno bilo, da je glasno ječala. Že je zagledala temno gručo ljudi, razločila iz teme trde obraze gestapovcev. Sredi med njimi so se opotekali znani ljudje: krčmar Blaž, Tone iz Podkrajja in za njima... Anka je kriknila, da je njen krik prodrl skozi zaprta okna do prihajajočih. Videla, kako je oče sunkoma dvignil glavo in se opotekel proti hiši. A že ga je puškino kopita pahnilo nazaj na prejšnje mesto. Potem je Anki vse izginilo izpred oči, le tema je vse okrog nje in v njej sami globila blazni strah in tesnobne občutke smrtnih slutenj.

Trepetala je po vsem životu, čelo se ji je orosilo od potu. Skozi vso onemoglo grozo je podzavestno slutila... nekaj mora narediti, pa četudi bo tudi nje kroglja prebodla srce. Za očetom mora. Toda kako? Noge so ji bile težke, kot svinčene. Opotekla se je do jaslic v kotu sobe, in kot nekoč, ko je bila še čisto otrok, vzela v svoje trepetajoče roke božje Detetece. Obsula ga je s poljubmi in v joku zalpilala: „Božje Dete, daj da ga rešim, ali pa daj, da z njim umrjem, saj sem pripravljena.“ Čudno pomirjena je vstala, si ogrnila temno

mamino ruto in se prekrizala z blagoslovljeno vodo. Stopila je v noč, še vrat ni zaklenila za seboj.

Tišina kot v grobu. Spodaj v dolini je mirno ždela vas, komaj jo je izluščila iz teme. Nekje je zateglo zalajal pes, veter se je zagnal v zasnežene veje dreves, da so zajecale. Naglo je stopala po poti izven vasi. Bele tišine so valovile vse naokrog, svetlo so sijale zvezde na jasnem nebu. V snegu je razločila konjska kopita in težke stopinje oboroženih Nemcev. Sled je peljala vedno više v hrib. Preveč se je zaletela, srce ji je začelo utripati, da je z odprtimi usti komaj lovila sapo. Morala je počivati. Potem se je spet poglala dalje, v strahu in bojazni, da zgrešji sled. Ko bi snežilo, bi zašla, je hvaležno pomislila na svetle zvezde, ki so nemo zrle iz nebeških višin na opotekajočega se otroka. Vedno bolj se ji je udiralo pod nogami, snežena brozga ji je zašla v čevlje, da nog skoro več ni čutila. „Ne bom jih dohitela, odpeljali mi bodo očeta,“ ji je smrtna groza stiskala srce in glasno sopeč se je zaganjala v hrib. Nad njo je glasno zaskovikala sova. Prestrašeno je kriknila in se prekrižala. Vse naokrog je odmevalo zateglo skovikanje. „Marija, pomagaj mi ti...“ je ječala v drgetajoči grozi in stiskala v svojih premrlih rokah križec rožnega venca.

Zopet je bil mir vse okrog nje, da je razločno slišala šumenje Soče, ki je daleč spodaj mirno tekla proti Gorici. Samo slutila je: tu prav nasproti je Števerian, za njim valoviti griči, Kozana, Medana, Cerovo, kakor niz jagod na rožnem vencu... — ...Velikonočna procesija se pomika skozi sončna Brda. V razkošnem cvetju stojijo ob poti češnje, božajoči veter sipa bele cvete na nebožne vernike, poigra se s svilnatimi banderi, kuštra svetle glave otrok. Ona je med njimi, vsa vriskajoča radost velikonočnega jutra ji sije iz svetlih oči, odmeva v veličastnih zvokih v njenem srčecu. Drug vsepovsod se oglašajo zvonovi, drugejejo veličastni pesmi pevcev, škričančku, ki žgoli visoko pod nebom... Stresla se je Anka iz razmišljanja. Skoro grešna se ji je zazdela mi-

sel, ki jo je obšla. — O veliki noči sanjam, pred menoj pa je šel očka po svoji najtežji križevi poti.

„Sveta Marija, Mati božja... ki je za nas krvavi pot potil...“ so njena sopeča usta molila, kakor da gre na božjo pot.

Sled je peljala do vrh hriba. Tu je Anka obstala v tesnobni negotovosti.

Veter se je srdito zagnal v njo, rulta ji je zdrknila na ramena, lasje so se ji v skuštranih kodrih usuli na čelo. Onemogla utrujenost ji je hromila ude. Za hip samo bi sedla v sneg in se odpočila. A ne sme, za očetom mora, da ga reši... Na vse strani so vodile stopinje v snegu. Kateri naj sledi?

Nenadoma, kakor da bi vstala iz tal, se je pred njo pojavila temna postava. Anki se je zdelo, da sega do neba in da je še svetle zvezde zakrila. Še kriknila ni od strahu, le težko sopenje je prihajalo iz odprtih ust.

„Vohunka si, za menoj!“ je razumela nekoliko nemščine, kar se je je naučila v teh letih vojne.

„Nisem, za očetom sem prišla, vrnite mi očeta,“ je s s sklenjenimi rokami zaprosila.

Nemški vojak se je zasmel in jo trdo prijel za roko.

„Premajhna si za nas, le pojdi se cmerit k očetu.“ Šla je za njim pohlevno kot ovčka.

Pod nizkim zidom so sedeli na tleh, tesno drug poleg drugega. Veliko jih je bilo, verjetno še iz drugih vasi, ki so jih tisto noč Nemci polovili. Mrzlično je Anka med njimi iskala očeta. Tam, prav na koncu vrste ga je našla. Strgala se je vojaku iz rok in planila proti njemu. Krčevito se ga je oklenila okrog vratu in pritisnila svoje premrlo lice k njegovemu:

„Očka, očka moj!“ je hlipala, ga božala in poljubljala.

„Anka, ti si, kako si vendar prišla za menoj?“ Matija kar ni mogel verjeti svojim očem. „O, ti ubogi moj otrok, saj si vsa trda od mraza,“ je huškal v njene premrle ročice, po licih pa sta mu zdrknili dve solzi.

„Dovoli je ta komedija, deklica mora za menoj!“ je ukazal vojak.

„Pustite jo, otrok je še, s svojim življenjem jamčim za njeno nedolžnost.“

Nekaj se je zganilo v trdem vojakovem obrazu, morda spomin na dom, na otroke, Bog ve, zamahnil je z roko in odšel na nasprotni konec vrste ujetnikov.

Anka je vsa srečna kmalu zaspala v očetovem naročju.

★

Zvezde so bledele na nebu, ko so oboroženi nemški vojaki stopili znova pred ujetnike. Puškine cevi so se bliščale v bledem zimskem jutru in ujetnikom je ledena groza napolnila srca do roba.

Umreti... kaj bo z bolno ženo in otroki?

Umreti... ko sem se komaj dokopal do hiše in polja?

Umreti... in pustiti otroka samega na svetu?

Umreti...? Vsem je ista strašna misel vrtinčila po možganih, nihče se je ni upal glasno izgovoriti.

Tedaj se je tudi Anka prebudila. Trda vojakova roka jo je prišla za ramo.

„Domov pojdi, če ti je drago življenje. Tu te ne potrebujemo. Škoda svinca za tako zgarano telesce.“

Samo na pol je Anka razumela. Samo to ji je bilo jasno, da jo hočejo odtrgati od očeta. Krčevito se je oklenila očeta in zavpila, da je šlo vsem skozi mozeg: „Očka, očka, ti ne smeš od mene.“ Skuštrani lasje so ji padli čez obraz, v očeh ji je zagorela blazna groza.

„Ne, ne pustite mi očeta, samo nje-ga imam še na svetu!“ se je vsa njena bit upirala strašnemu ukazu.

Okrog nje so stali nemški vojaki, nihče se je ni upal dotakniti.

Ledena groza je ovijala srce ujetnikov, brezkončni so se zdeli trenutki moreče tesnobe in negotovosti.

Tedaj je naglo prihajal na konju poveljnik Gestapovcev. Srdito je pogledal svoje vojake:

„Kaj oklevate, postrelite že enkrat te pse.“

„Neki otrok je med njimi, to noč

je pribežal za očetom, nimamo za njo še nobenega ukaza.“

Tedaj šele je poveljnik zagledal Anko. Otrok še po telesu, po potezah obraza pa že odraslo dekle...

„Gospod, pustite mi očeta!“ se je tedaj Anka naglo kot puščica zagnala proti njemu in se oklenila njegovih nog. V njenih očeh je lebdela groza na smrt ranjene živali. Poveljnika je zboldo, da je odmaknil pogled.

„Domov pojdi, očeta bomo zaslišali, potem ga izpustimo!“

„Ne, ne, ustrelili ga boste kakor vse ostale, usmilite se me, nimam več mame!“ je ječala.

Poveljnik jo je mrko pogledal izpod čela. Če bi mu kdo globlje pogledal v oči, bi videl, da se je v njih nekaj zganilo, mogoče solza, mogoče usmiljenje, sočutje...

„Vzemi si očeta in pojdi domov, pa naglo,“ je ukazal, ne da bi jo več pogledal.

Tedaj šele so se Anki usule solze iz oči.

„O, hvala Bog naj vam tisočkrat povrne!“ je dahnila.

Njen pogled je obstal na starem Blažu in na Tonetu, ki sta jo prstenih obrazov gledala.

„Gospod, še onadva iz naše vasi izpustite, Blaž je star in Tone ima doma bolno ženo in kup otrok.“

„Dovolj! Pojdi dekle, pri mas ni navada, da bi izpuščali jetnike!“

Anki so roke trudno omahnile, povesila je glavo, kakor pod težo krivde.

„Bodite pogumni, pa kesanje izmolite, predno...“ Ni skončala, krčevit jok ji je stresel drobno telo.

„Zbogom, Anka, molj za nas, pa naše doma vse pozdravi,“ so ji naročali od vseh strani.

Razcapana gruča se je premaknila, sneg je zaškripal pod njihovimi nogami. Na obzorju je zažarelo nebo.

„Sonca ne bodo več videli,“ je s strašno muko izdajala Anka in se oklenila očetove roke.

„Pridi, Anka, preveč gorja si videda to noč.“

Molče sta se napatila navzdol proti vasi. Ko sta bila na pol pota, sta za-

slišala za seboj oddaljene strele. Oba sta se stresla, oba sta brez besed isto zaslutila. Potem se je oče ustavil, se odkril in prekrižal:

„Za večni pokoj njih, ki so dotrpeli. Oče naš...“

Takrat je sonce pozlatilo zasnežene griče in zledenela drevesa.

Spodaj v vasi se je prebujalo življenje. Izza streh se je dvigal tenak steber dima, ljudje so pravkar prihajali od zgodnje maše. Pa čudno, vsi so namenjeni v hrib, še gospod župnik je med njimi. Nemara me bo okregal, ker sem šla sama ponoči na tako nevarno pot, — se je Anka v strahu stresla.

„Anka, Anka!“ je zaslišala že od daleč radostne klice.

Anka z očetom je obstala, ni mogla razumeti, kaj se je zgodilo. Šele, ko ji je stari gospod župnik položil na glavo svojo tresočo roko, se je zavedla:

„Anka, Bog naj ti povrne, očetu si rešila življenje, vsi v cerkvi smo to jutro zate molili.“

„Kako ste vedeli?...“

„Našli smo prazno hišo in, otroške stopinje, ki so vodile v hrib, in smo razumeli.“

„Zamudila sem sv. mašo in sv. obhajilo,“ se je Anka tedaj spomnila.

„Ne, nisi zamudila, Jezusa ti takoj dam, saj je bila vsa noč ena sama priprava zanj.“

„Tudi meni ga dajte, gospod!“ se je še Matija pridružil Anki.

Po sveti svedeli, je pokleknil poleg Anke k obhajilni mizi. Solze neizmerne hvaležnosti so mu tekle po licih. Anka mu je vrnila dvojno življenje.



Vsi, ki pri oltarju vsak dan uporabljate misal, veste koliko bogastva svetega besedila in svetih vzvišenih misli je v njem, koliko čustev češčenja in hvale ter koprnečih vzdihov k Bogu drami in dvbuja, s kako mogočno silo giblje in dviga k večnim stvarjem in koliko zakladov ter zveličavnih opominov nudi za osebno versko življenje.

Papež Pij XII.

EVANGELIJ PO

Sv. Luku...



RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

DVA ČUDEŽA

Takoj za govorom na gori nam Luka poroča o dveh zelo pomembnih čudežih. Prvega je storil Jezus v Kafarnaumu, kjer je ozdravil stotnikovega služabnika, drugega pa v Naimu, kjer je nekega mladeniča obudil od mrtvih. Oglejmo si vsakega posebej:

Ko je končal vse svoje besede pred poslušajočim ljudstvom, je šel v Kafarnaum. Pri nekem stotniku pa je bil na smrt bolan služabnik, ki mu je bil zelo drag. Ko je slišal o Jezusu, je poslal k njemu judovskih starešin s prošnjo, da bi prišel in njegovega služabnika ozdravil. Ti so prišli k Jezusu in ga lepo prosili, govoreč: „Vreden je, da mu to storiš; ljubi namreč naš narod in shodnico nam je on sezidal.“ Jezus je šel z njimi. Ko pa že ni bil več daleč od hiše, je stotnik k njemu poslal prijateljev in mu sporočil: „Gospod ne trudi se; zakaj nisem vreden, da greš pod moje streho. Zato se tudi nisem imel vrednega, da bi šel k tebi, ampak reci le z besedo in moj služabnik bo ozdravljen. Zakaj tudi jaz, ki sem postavljen pod oblast in imam vojake vod seboj, pravim temu: „Pojdi,“ in gre; in drugemu: „Pridi,“ in pride; in svojemu služabniku: „Stori to,“ in stori.“ Ko je Jezus slišal, se je začudil; in obrnil se je ter množici, ki ga je spremljala, rekel: „Resnično,

povem vam, še v Izraelu nisem našel toliko verë.“ In ko so se vrnili poslanci domov, so služabnika, ki je bil bolan, našli zdravega (Lk 7, 1—10; prim. Mt 8, 5—13).

V Kafarnaumu je bil stotnik, to se pravi, vojaški poveljnik, ki je imel sto vojakov pod svojo oblastjo. Zelo verjetno je, da ni pripadal rimski vojski, temveč najemniškimi četami Heroda Antipa, ki je bil „četrtni oblastnik v Galileji“ in Pereji (Lk 3, 1; prim. Dž XXI, str. 753). Stotnik je bil pogan, vendar je bil zelo naklonjen Judom, saj jim je v Kafarnaumu na lastne stroške sezidal shodnico, v kateri je tudi Jezus molil in pridigal. Da je bil stotnik dobrega srca, se vidj tudi iz tega, ker je zelo rad imel svojega služabnika, ali bolje rečeno, suznja. Če pomislimo, kako nečloveško so v tistih časih delali s suznji, je ta ljubezen pogankega častnika toliko bolj vredna občudovanja. Ko mu je suženj na smrt zbolel, ga je na vsak način hotel rešiti. Brez dvoma je poskusil z vsemi mogočimi zdravili, pa ni nič pomagalo. Tedaj mu je ostalo samo še eno upanje. Spomnil se je na velikega čudodelnika, na Jezusa. Toliko je že slišal o njem in o njegovih čudežih. In prav tisti dan se je v mestu še posebno veliko govorilo o Jezusu. Številne množice, ki so se po končanem go-

voru na gori razhajale na svoje domove, so živahno razlagale, kaj so videle in slišale. Ko je stotnik zvedel, da se je Jezus vrnil v Kafarnaum, ga je sklenil prositi za pomoč. Vendar iz velike ponižnosti si ni upal sam osebno k Jezusu. Zato se je obrnil na vplivne judovske starešine, s katerimi se je dobro poznal, da bi zanj posredovali. Judje so mu z veseljem ustregli. Ko so prišli k Jezusu s prošnjo, da bi ozdravil bolnega sužnja, so mu stotnika lepo predstavili in priporočili: „Vreden je, da mu to storiš; ljubi namreč naš narod in shodnico nam je on sezidal.“

Jezus je bil takoj pripravljen pomagati. Skupaj s posredovalci se je napotil proti stotnikovi hiši. Ko so bili že blizu in je stotnik videl, da ga Jezus misli osebno obiskati na domu, je do brega moža zbegalo. On je prosil samo za ozdravljenje, Judje pa so na svojo roko prošnji dodali, naj bi Jezus tudi šel na njegov dom. Zato je brž poslal nekaj prijateljev Jezusu naproti, ki so mu v njegovem imenu sporočili: „Gospod, ne trudi se; zakaj nisem vreden, da greš pod mojo streho. Zato se tudi nisem imel za vrednega, da bi šel k tebi, ampak reci le z besedo in moj služabnik bo ozdravljen.“ Živa vera, globoka ponižnost in veliko spoštovanje diha iz teh stotnikovih besed. Zato jih Cerkev polaga na jezik svojim vernikom tik pred prejemom svetega obhajila: „Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša.“ In vendar je v tej molitvi smisel stotnikovih besed že nekoliko spremenjen. Mi se namreč nočemo odpovedati Jezusovemu obisku kakor stotnik, temveč ravnoprosotno, močno hrepenimo po njem. Zato ne mislimo, da bi Jezus z besedo nadomestil svoj prihod, ampak da bi nas z njo pripravil na vreden in resničen sprejem njegove osebe v svetem obhajilu. Stotnik pa je prosil, da bi mu Je-

zus ozdravil bolnega sužnja kar z besedo, ravno zato, da mu ne bi bilo treba osebno na njegov dom.

Svojo prošnjo je stotnik podprl s temle razlogom: „Zakaj tudi jaz, ki sem postavljen pod oblast in imam vojake pod seboj, pravim temu: „Pojdi,“ in gre; in drugemu: „Pridi,“ in pride; in svojemu služabniku: „Stori to,“ in stori.“ Ta stotnikova utemeljitev je psihološko zelo zanimiva. Kot vojak si je čisto po vojaško predstavljal Jezusovo oblast nad boleznimi. Hotel je reči: še celo jaz, čeprav sem podložen Herodu in tribunu in drugim vojaškim poveljnikom, imam pod svojo oblastjo vojake, ki moje ukaze na prvo besedo izpolnijo. Toliko bolj gotovo lahko ukažeš boleznim ti, Gospod, ki nisi pod oblastjo nikogar. Zato ni treba, da hodiš na moj dom. Dovolj je, da zapoveš, in naravne sile bodo takoj izpolnile tvoj ukaz in moj služabnik bo rešen. Priznati moramo, da je v stotnikovih besedah izražena vera v Jezusovo božanstvo. Ko primerja svojo oblast z Jezusovo, dovolj jasno pove da Jezus nima nobene višje oblasti nad seboj, kot jo ima stotnik. Zato mu je tudi vse mogoče, ker vsemu gospoduje in zato tudi boleznim lahko izganja.

„Ko je Jezus to slišal, se je začudil.“ In sicer se ni samo na zunaj tako delal, kot da se čudi, temveč je dejansko lahko občutil zadoščenje, ki je bilo posledica tako zvanega pridobljenega ali izkustvenega znanja (o vrstah znanja v Jezusu glej razlago k Lk 2, 52 v Dž XXI—687). Nadnaravno zranje v Kristusu ni prav nič oviralo naravnega delovanja njegovega razuma, ki je bilo, kot v vsakem človeku, povezano z delovanjem domišljije in čutov in ki je čisto samohotno našlo odmev in čustvenih zmognostih. Ko se je torej izreden pojav stotnikove vere predstavil Jezusovim čutom, po čutih domišljiji in razumu, je bilo popolnoma naravno, da je izzval v njem čustvo začudenja.

Potem pa je Jezus stotnika javno pohvalil: „Resnično, povem vam, še v Izraelu nisem našel tolike vere.“ Te besede se nanašajo na čas Jezusovega javnega delovanja. Pa ne misli Gospod tu čisto na vse Izraelce, temveč le na one, ki so se mu približali in so ga prišli prosit čudežev. Primerjajmo stotnikovo vero z vero tistih, ki so Jezusa prosili, naj se dotakne bolnikov, ali z vero kraljevega uradnika, ki je mislil, da je Jezusova osebnost navzočnost potrebna za ozdravljenje (prim. Jan 4, 49). Celo Marta, sestra Lazarjeva, je kljub dolgotrajnemu občevanju z Jezusom zaupala bolj v Jezusovo molitev kot pa v njegovo moč (prim. Jan 11, 21 sl).

Ni težko uganiti, kakšen je bil konec vsega. Jezus je dokazal, da je njegova oblast zares neomejena. Ko so se stotnikovi poslanca vrnil domov, so bolnega služabnika našli zdravega.

Poročilo o tem čudežu nam podaja tudi evangelist Matej, vendar nekoliko drugače (prim. Mt 8, 5—13). Nič ne govori o posrednikih, temveč kratko pravi, da je stotnik prosil Jezusa za ozdravljenje. In to, kar pri Luku govore Judje in prijatelji, Matej polaga na usta stotniku. Kljub temu med obema poročiloma dejansko ni nobenega nasprotovanja. Matej nam pač bolj na kratko pove, kar nam Luka podrobno opiše. S tem se pa seveda Matej tudi ni nič pregrešil proti zgodovinski resničnosti. Ker so posredovalci šli k Jezusu v stotnikovem imenu, je Matej, sledječ običajnemu načinu izražanja, lahko zapisal, da je stotnik šel k Jezusu prosit za svojega sužnja. S tem je torej hotel samo reči, da se je stotnik obrnil na Jezusa za pomoč, ne da bi bolj določno povedal, ali je to storil osebno ali po drugih.

Sedaj, ko poznamo potek dogodka, se še za trenutek ustavimo ob njem in primerjajmo stotnika z njegovimi judovskimi prijatelji (prim. Dillers-

berger 110—113; 117). Naravnost ganljivo je, kako stotnik v vsem svojem ravnanju in v vseh svojih besedah pokaže globoko razumevanje za božjo ljubezen, ki deli dobrote iz gole milosti, ne pa zaradi našega zaslužnja in naših del, kot je Jezus poudaril v svojem govoru na gori. Samo na to milesti polno moč Jezusovo naslavlja stotnik svojo prošnjo, ne da bi kakor koli pričakoval zase le najmanjšega priznanja.

V nenavadnem nasprotju z njim pa stoje njegovi posredovalci pri Jezusu. Nastopili so res kot pristni Judje. Iz načina, kako Jezusu predlože stotnikovo prošnjo, se vidi, da niso razumeli stotnikovega duševnega razpoloženja in mišljenja. Izjavili so namreč, da je stotnik „vreden“, da mu Jezus ozdravi sužnja. Stotnik se niti ni imel za vrednega, da bi šel osebno k Jezusu, zavedal se je, da ni vreden, da bi Jezus prišel na njegov dom, Judje pa so pred Jezusom govorili, da je vreden čudeža, za katerega prosi. Naj je Luka že storil namenoma ali ne, ostreje ne bi mogel poudariti razlike med obojnim duševnim razpoloženjem. Besedo „vreden“ uporabljajo oboji, vendar kakšna razlika je med njimi. Pri Judih gre koncem koncev le za neke vrste kupčijo: Sezidal nam je shodnico, zato naj mu Jezus ozdravi sužnja. Poganski stotnik pa misli čisto drugače. V prošnji jasno pokaže, da dobro ve, da ne gre za plačilo ali povrnitev, ki bi je bil vreden, temveč zgolj za milost, ki je ni vreden.

Tudi Judje so zaupali v Jezusovo čudežno moč, sicer bi si ne mogli razložiti njihove prošnje. Toda iz njihovega ravnanja govori osnovno razpoloženje izraelskega ljudstva, ki je videlo svoje razmerje do Boga kot neko kupno pogodbo, kot zadevo pravičnosti, kjer obe strani nekaj prispevata, kjer se odmeri in izplača, kot da bi šlo za blago in ceno, za delo in plačilo. Stotnik pa je

odkril nekaj višjega, namreč milost božje ljubezni.

Ker je stotnikova vera nekaka podoba in začetek vere poganov, Jezus uporabi priliko, da napove poklic poganov in zavrženje Judov: „Povem vam pa, da jih bo veliko prišlo od vzhoda in zahoda in bodo sedli za mizo z Abrahamom in Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu, otroci kraljestva pa bodo vrženi ven v temo; tam bo jok in škripanje z zobmi“ (Mt 8, 11 sl). Sreča pravičnih v nebesih se v sv. pismu pogosto primerja z gostijo (prim. Iz 25, 6—8; Ps 35, 6). Jezus je torej hotel reči, da bodo pagani prišli „od vzhoda in zahoda“, to se pravi, od vseh strani sveta in bodo v nebesih deležni iste srčice kot najbolj slavni možje stare zaveze. „Otroci kraljestva“, to se pravi Judje, ki so kot božje izvoljeno ljudstvo imeli posebno pravico na nebeško kraljestvo, „pa bodo vrženi v temo“. Zvečer so se pojedine prirejale v močno razsvetljenih prostorih. Tisti, ki niso imeli dostopa na s' avje, so pač morali ostati zunaj v temi. Biti vržen v temo, pomeni isto, kot biti izključen od pojedine, ki pomeni nebeško veselje. Biti vržen v temo je torej isto, kot biti pogubljen. Jok in škripanje z zobmi pa pomeni različno trpljenje, ki bo v peklu mučilo pogubljene.

To Jezusovo napoved omenja v tej zvezi samo Matej, dočim jo Luka na svoj način tudi naznači. Pri njem govore dogodki sami. Opiše način ravnanja Judov in način ravnanja poganškega stotnika, in vsak, ki je pred tem dobro prebral govor na gori, lahko precej jasno spozna, kakšna bo v bodoče zgodovina odrešenja: božje odrešilno delo in njegova milost bosta prešla na pogane, Jezusovi čudeži njim pripadajo prav zato, ker se imajo za nevredne, da bi k njim prišli.

Kaj pa Izraelci? Ali bodo v resnici popolnoma izključeni od božje milosti?



Tih teden je zlasti na Koroškem zelo upoštevan. Tam namreč v ponedeljek po tihi nedelji slovesno praznujejo „Božjo slavo“, t. j. praznik trnove krošnje Kristusove. Vse cerkve v škofiji izpostavijo za ta praznik posnetek stolne podobe „Božje slave“, ki jo je po legendi naslikal neki reven slikar, kakor se mu je pokazal s trnjem ovenčani Jezus. „Božjo slavo“ — kot jo vidimo na sliki — izpostavijo v češčenje devet dni

Če je na koncu vsega milost, če je milost res milost, potem tudi za Izraelce to ne more biti zadnja beseda. Zdi se namreč, da nam Luka v naslednjem dogodku, kjer opisuje obujenje mrtvega mladeniča, hoče označiti čudež milosti tudi za Izraelce. Luka je bil namreč učence Pavlov. Pavel pa je učil, da bodo Izraelci po svoji lastni krivdi zavrženi, ven-

dar bo pred koncem sveta tudi zanje prišel čas božjega usmiljenja in z njim čas spreobrnjenja. In ko razlaga, kako se bo to njihovo končno spreobrnjenje izvršilo, pravi: „Kaj bo njih pridobitev, če ne življenje od mrtvih?“ (Rimlj 11, 15). Ali je torej Pavlov učenec v obujanju mrtvega mladeniča v Naimu videl naznačeno to skrivnost, o kateri govori Pavel? Če dobro premislimo vso miselno zvezo obeh čudežev, je to čisto možno. Ozdravljenje stotnikovega sužnja je naznanjalo poklic poganov v božje kraljestvo. Zakaj ne bi obujenje mrtvega mladeniča pokazalo, da tudi popolna skvarjenost Izraelcev ne more končno-veljavno preprečiti delovanje božje milosti? Kajti tudi mrtvi zopet vstajajo, ker jih milost božje ljubezni obuja k življenju. Čeprav so Izraelci kot mrtvi za Jezusov evangelij in bodo zato izključeni iz božjega kraljestva in na njih mesto bodo prišli pogani, vendar koncem koncev bo tudi zanje prišla ura vstajanja iz duhovne smrti. Vendar pogledjmo si še ta dogodek sam:

Nato je šel v mesto, z imenom Naim, in šli so z njim njegovi učenci in mnogo ljudstva. Ko se je pa približal mestnim vratom, glej, so nesli ven mrliča, edinega sina matere, ki je bila vdova; in z njo je bilo mnogo ljudi iz mesta. Ko jo je Gospod videl, se mu je v srce zasmilila in ji je rekel: „Ne jokaj!“ In pristopil je ter se dotaknil nosil — nosilci pa so obstali — in je rekel: „Mladenič, rečem ti: Vstani!“ In mrtvi je sedel in začel govoriti; in Jezus ga je dal njegovi materi. In strah je obšel vse, in hvalili so Boga ter govorili: „Velik prerok je vstal med nami,“ in „Bog je obiskal svoje ljudstvo.“ In ta glas o njem se je razširil po vsej Judeji in po vsej okolici (Lk 7, 11—17).

Ta čudoviti dogodek nam je od vseh evangelistov samo Luka zapisal. Ko je

Jezus ozdravil stotnikovega služabnika, je šel v mesto Naim, ali bolje rečeno, Nain, kot beremo v grškem besedilu. Do tja je bilo iz Kafarnauma kakih deset ur pešhoda. Naselje je ležalo na vznožju Malega Hermona, kjer se začinja Ezdrelonska planjava, kakih 12 km jugovzhodno od Nazareta in 7 km južno od gore Tabor. Še danes je na istem kraju nekaj hiš v zelo slabem stanju, v katerih živi kakih 200 muslimanov. V Kristusovem času je moralo biti naselje v precej boljšem stanju. Kot skoraj vsa palestinska mesta je tudi Naim bil obdan z obzidjem, v katerem so bila, kakor se zdi, ena sama vrata, ki so vodila v mesto.

Nekega dne se je torej Jezus približal Naimu v spremstvu svojih učencev in mnogo ljudstva je bilo z njim. In ravno pri mestnih vratih je naletel na pogrebni sprevod, ki je šel proti pokopališču, čigar ostanki so še danes vidni prav v bližini mesta. Nesli so v grob mrtvega mladeniča. V sprevodu je bila tudi pokojnikova mati, ki je bila vdova in je imela samo tega sina. Ostala je sama na svetu. Njen položaj je bil torej izredno žalosten. Vzbudil je veliko sočutja pri ljudeh, ki so se prav zato v velikem številu udeležili pogreba.

Na tej nesrečni vdovi je obstal tudi Jezusov pogled. In „ko jo je Gospod videl, se mu je v srce zamislila in ji je rekel: „Ne jokaj.“ Na tem mestu evangelist Luka prvič da Jezusu naslov Gospod. Dosedaj ga je nazval s tem imenom samo, če je navajal besede drugih (prim. gobavec 5, 12; stotnik 7, 6). Ker je bil v stari zavezi ta naslov pridržan izključno le Bogu, imamo v tem en dokaz več za vero v Jezusovo božanstvo. Jezus je torej skušal potolažiti vdovo, ki je jokala in tarnala. Pa ni ostal samo pri besedah. Pristopil je k nosilom in se jih dotaknil, kot bi hotel nosilcem dati znak, naj počakajo. Nosilci so res obstali. Truplo mrtvega

mladeniča je bilo po takratni navadi zavito v poveje, pokrito z belim prtom in kar tako položeno na nosila. Jezus je rekel: „Mladenič, rečem ti: Vstani!“ In mrtvi je sedel in začel govoriti in Jezus ga je dal njegovi materi.

Jezus je s samo besedo oživil mrtveca. S tem je dokazal, da je neomejen gospodar narave. Tudi preroka Elija in Elizej sta v stari zavezi obudila mrtveca (prim. 3 Kr 17, 20 sl; 4 Kr 4, 33 sl). Vendar je velika razlika med njima in Jezusom v načinu izvršenega čudeža. Preroka sta molila in prosila Boga, naj stori čudež, Jezus pa je mrtvemu mladeniču v svojem imenu uazal, naj vstane, in je vstal.

Čudež je na vse navzoče napravil močen vtis. Obšel jih je strah in istočasno so zaradi čudeža hvalili Boga. Vendar pa kljub temu še niso spoznali, da je Jezus obljubljeni Mesija, temveč so ga imeli samo za preroka, ki je bil celo večji od Elija in Elizeja. Ker pri Izraelcih že nekaj let niso imeli prerokov, so Jezusov prihod pozdravili kot poseben znak božje ljubezni do izvoljenega ljudstva. Čudež se je sicer zgodil v Galileji, vendar se je glas o njem razširil ne samo po tej provinci, temveč tudi „po vsej Judeji in po vsej okolici“.

Neverne bralce, ki nočejo priznati Jezusovega božanstva in zato taje zgo-

dovinsko resničnost njegovih čudežev, ta dogodek zelo bode v oči. Zakaj že samo to Lukovo pripovedovanje bi bilo zadosti, da z njim dokažemo in opravičimo vero v pristnost evangelija in vero v Kristusa. Najrazličnejše podrobnosti o kraju in času, o navadah in osebah, o dejanjih in gibih; ton živega realizma in prodirljive zaupnosti; prirodnost in preprostost vsega, kar se govori in dela; preprostost in treznost celega poročila: vse to skupaj je neovrgljiv pečat zgodovinske resnice. Kaj takega si je nemogoče izmisliti. In ko enkrat priznamo zgodovinsko resničnost pripovedovanja, je nujno, da priznamo resničnost nenavadnega čudeža, ki je kot sklepnik, brez katerega bi se podrla cela zgradba. Če poleg tega primerjamo to poročilo s poročilom o ostalih dveh obujenjih od mrtvih, namreč Jairove hčere (prim. Lk 9, 40—56) in Lazarja (prim. Jan 11, 1—44), se takoj vidi velika razlika tako v literarni zgradbi kot v načinu opisovanja. Ne gre torej za tri poročila, ki bi bila narejena po enem in istem kopitu. To je novo znamenje pristnosti in zgodovinske resničnosti. Posledica je nujna: ali je treba nasilno zapreti oči pred stvarnostjo, ali pa je treba priznati, da je dobrotni čudodelnik Mesija in pravi Bog (prim. Bover).

LA VOZ DE LA JERARQUIA CATOLICA

Por el Cardenal E. Suhard

En el momento presente la enseñanza de la Iglesia puede referirse a la triple misión que las actas de la Santa Sede o las declaraciones episcopales han recordado sin cesar.

Como representantes de la caridad de Cristo, el Papa y el Episcopado no han dejado de clamar en favor de la paz, previniendo contra la guerra civil

o internacional; y en caso de conflicto, han tratado de impedir, en la medida de lo posible, que no se agravaran los actos de hostilidad y aún ocupándose de hacer más humana la suerte de los humildes.

Como representantes de la justicia se han esforzado, al paso de los acontecimientos, por iluminar las conciencias acerca de los medios colectivos e

individualne, ki se imenujejo za ustanoviti družbo, ki bo temeljila na moralnih načelih, brez katerih ne more obstajati. Če pa se ne bodo mogli dogovoriti, se bodo morali razdeliti. Če pa se bodo mogli dogovoriti, se bodo morali združiti. Če pa se ne bodo mogli dogovoriti, se bodo morali razdeliti. Če pa se bodo mogli dogovoriti, se bodo morali združiti.

Finalmente, como representantes de la Gracia sobrenatural de Cristo, recuerdan infatigablemente el misterio cristiano y su sobrenatural trascendencia más allá de las exigencias humanas, morales, sociales y políticas.

No pueden ser considerados en su conjunto los actos del Magisterio, — Papa y Obispos del mundo entero — sin

admirar en ellos una unidad y fidelidad de doctrina que no admiten parangón más que con su actualidad. Si se añade a esta acción doctrinal los innumerales servicios — socorros materiales, contribución cultural, etc. — hechos por la Jerarquía católica tanto al bien público, como a los individuos, a la familia, como a la profesión o al Estado, uno queda autorizado para ver en ello un signo de la vitalidad de una Iglesia tan claramente adoctrinada y gobernada por Cristo.

Skrivnostno vprašanje, ki so ga že mnogi skušali razložiti

Čemu trpljenje otrok?

Dostojevskij se v svojih romanih dotika mnogih vprašanj, ki o njih govori filozofija, in celo perečih življenjskih skrivnosti, ki o njih morda v filozofiji ne najdeš ničesar. Bil je duh, ki je res mislil, in imel toplo srce, ki je res čutilo. Ena takih skrivnosti, ki so ga mučile in ki o njih v njegovih spisih večkrat naletiš, je trpljenje otrok.

Malo govorimo o tem. V svoji površnosti in lagodju radi gremo mimo tega in celo namenoma zapiramo oči, da ne bi videli in trpeli ob pogledu. A kdor misli in ima srce, ne more mimo tega. Njemu se trpljenje otrok predstavlja kot skrivnost in uganka, ki ga muči in ob njej trpi.

TRPLJENJE NEDOLŽNIH BITIJ

Otroke imamo radi in jih tako lahko imamo radi. Ne vemo, zakaj. Morda zato, ker so tako slabotni in ne-bogljani in potrebujejo naše pomoči. Morda zato, ker smo tudi sami nekdaj bili otroci in so nam ta bitja prijeten spomin na zlato dobo našega otroštva.

Ali zato, ker čutimo, da v njih ni hudobije, s katero nam rad prihaja nasproti odrasli človek. Gotovo pa ni ves in ne glavni razlog te naše ljubezni zgolj telesna ljubkost otroka. Saj jih imamo radi, tudi če so umazani, grdi. Tedaj se nam zapuščeni smilijo, ker jih pač imamo radi. „Jaz mislim, da otroci nikdar niso grdi“ (Dostojevskij, Bratje Karamazovi). Našemu srcu so vedno lepi, ker so nedolžni. Ker je svet tako grd, se zde otroci, kot da ne bi bili ljudje, kot da bi bili druga, boljše vrste bitja. Zato jih imajo radi celo propadli ljudje, zločinci, okrutneži, ki so pripravljeni brezobzirno teptati človeško življenje; do otrok pa znajo biti tako dobri in ljubeznivi.

In vendar tudi med temi bitji, ki jih vse nosi na rokah, nekatera veliko trpe. Ni to le telesno trpljenje boleznih in nesreč, v katerem ječji po bolnišnicah toliko teh nedolžnih bitij. Če pomislimo globlje, je tudi že otrok zmožen mnoge in težkega duševnega trpljenja. Kako bolečo praznoto in zapuščenost

morajo v srcu čutiti uboge sirote brez očeta in matere, ko vsa nežna otroška duševnost po naravi žeja po opori in nežnem objemu materine ljubezni. Med grozotami zadnje vojne moreš videti v filmih tudi pretresljive prizore zapuščenih otrok. Sam med množico beguncev, s svojo culo na trdi cesti, v strahu pred negotovim v bodočnosti in s pokopanimi sanjami preteklosti, sam v mrzlem in hudobnem svetu. Poglej mu v obraz — saj ne preneseš pogleda, ki reže v srce, obraz zapuščene sirote v hudobnem svetu, polnem sovraštva. Kaj mora biti v tem nežnem srcu, ki vse upije po dobroti in ljubeznivi dobroti?

Ker jih ljubimo, se nam smilijo ta trpeča bitja. Prav to usmiljenje je tako boleče in plemenitemu človeku stiska grlo in sili solze v oči. Tako iskreno in boleče je v njem kesanje, če je morda sam nedolžnem otroku s trdo besedo in odurnim nastopom zadel v srce, da se je ustrašil, se morda stresel, se razočaran umaknil in se zaprl vase s svojo bolečino, ki je ne moreš več odvzeti.

Rekel sem, da celo zločinci ljubijo otroke. So pa izjeme, ki niso več zmožni tega nežnega čustva, ki v jezi morejo prepetati in mučiti otroke, dokler se jim ne poleže jeza in nebrzdana strast. To so zločinci med zločinci, ki bi jim pošten zločinec moral pljuniti v obraz, pa naj se tudi na zunaj zde dostojni ljudje. Dostojevskij pogleda še globlje v duševnost teh protinaravnih spak, ki so krive trpljenja otrok: „Pa je še hušje. Je to deklica petih let, ki so jo zamrzili njeni starši. To vidiš često. Družina je ena tistih „boljših“; on je državni uradnik, izobražen — in dobro vzgojen. Nagenje do mučenja otrok je dovolj pogostno med ljudmi. Morda je to način, kot kak drug, ljubezni do otrok. Otroci so bitja brez obrambe. To je tisto, kar zapeljuje mnoge. Nimajo koga prositi pomoči, koga klicati, in prav to vzbuja kri pokvarjenec. V globini vsakega človeka je dajva zver, v enem tiger, v drugem hijena. Zver hoče krvi; človek pa si to poskrbi umetno... Dobro; sem dejal, da so starši tiste petletne deklice, ubožici, prizadeli velike bolečine. Telesce

otroka je bilo polno znakov pretepanja. Ledene zimske noči so jo pustili zaprto na stranišču, ker da ni za to pravočasno prosila... In mati, lastna mati, lastna mati, je mirno spala, ko je deklica vzdihovala, umiraje od mraza... Razumeš? Si misliš to nedolžno bitje, ki še niti ne zna misliti? Jo vidiš, ko si bije z ročicami po hropečih prsih, prelivajoč krvave solze, kako kliče Boga na pomoč? Razumeš tega Boga, ti, novic in brat moj? Razumeš smisel vsega tega? Pravijo, da je to potrebno, da se uveljavi v umu človeka razločevanje med dobrim in slabim. Toda, pravim jaz, čemu to hudičevo razločevanje, ki toliko stane? Vsa človeška znanost ni vredna solz enega otroka. Pomisli, da ne govorim o trpljenju odraslih, ampak o trpljenju otrok...“ (Bratje Karamazovi).

KDO NAJ RAZUME?

Celo slabi, pokvarjeni ljudje otroke imajo radi. Ob pogledu na njih bolečino se jim smilijo in tudi nje same boli srce. Kako tedaj Bog more hoteti trpljenje teh nedolžnih bitij? Ali je Bog še dober, ali ni neusmiljen in krut?

Že zlo in trpljenje v svetu sploh je vprašanje, ki nas vznemirja in na videz zadeva ob božjo previdnost, usmiljenje in dobroto in pravičnost. A naj bo! Trpljenje odraslih bi nazadnje laže umeli. Zakaj ti „so krivi; dan jim je bil raj, pa so si rajši izbrali jezo neba; ne zaslužijo torej nobenega usmiljenja; morajo biti kaznovani že tu, na tem svetu, pred očmi vseh. Toda otroci! Nerešljiva uganka! Kakšen smisel naj ima, da trpe nedolžni otroci, ki nimajo greha?“ (Dostojevskij, Bratje Karamazovi).

Dejal bi kdo: Otroci še nimajo greha, pa ga bodo imeli. Bog vidi vse njihovo bodoče življenje, da bodo grešniki, in s trpljenjem že v nežnih letih kaznuje njihove bodoče grehe. — Če preizkusimo to sklepanje, vodi k naslednjemu: Trpe tudi otroci, ki že kot otroci umro in nikdar niso storili nikakega greha. Torej tudi te otroke Bog kaznuje s trpljenjem za grehe, ki jih nikdar

ne bo, ki bi bili le, ko bi otroci dorasli. Tako bi Bog kaznoval grehe, ki jih nikdar ni, ampak bi le bili, in plačeval morda v drugih umrlih otrocih zasluge, ki jih nikdar ni, ampak bi le bile, ko bi otroci dorasli. Kakšen pomen bi tedaj še imela za človekovo večno usodo njegova dejanska dobra in slaba dejanja v dejanskem življenju? Vseeno bi bilo, ali živiš polno življenje osemdeset let ali pa že kot otrok v najnežnejši mladosti umrješ. Prav tako bi namreč prejel plačilo ali kazen v večnosti za dejanja, tudi ko bi jih ne storil, ko bi predčasno umrl. Tako so res o tem govorili semipelagijanci v začetku 5. stoletja, a je že takrat sv. Avguštin to njihovo sklepanje ogorčeno zavračal kot zmotno filozofiranje. Na poskus tega reševanja spomni tudi Dostojevskij, ko ob govoru o trpljenju otrok upornemu Ivanu Karamazovu daje ogorčene besede: „A otroci bodo zrasi, bi dejal kak ničvrednež, in bodo mogli grešiti. Dobro, pravim jaz, naj trpe tedaj! A prej, prej ne!“

Morda bi drugi skušal reševati vprašanje tako, da bi zmanjševal ali celo tajil trpljenje otrok. Dejal bi: Otroki, ki ni še pri pameti, tudi ne trpi kot odrasli človek. Zakaj specifično človeško trpljenje in najgloblja bolečina je prav v tem, da se z vso duševnostjo zavsdam bolečine, mislim nanjo; tedaj je pred njo strah, preden me zadene, in ko že peče, res prava bolečina. Če je pozornost stran obrnjena, celo ni bolečine, kot vojak ob napeti, drugam usmerjeni pozornosti ne čuti rane, ki jo je prejel. Tako bi to otroško, vsaj telesno trpljenje, bilo bolj neko živalsko trpljenje brez prave vsebine človeškega trpljenja. In trpljenje otrok, bi dejal, je predvsem telesno. Zakaj za višje duševno trpljenje je potrebna polna psihična zavest. To bi bil ugovor iz psihične analize trpljenja, ki pa na naše vprašanje ne odgovori. Ta razlaga bi kvečjemu zmanjševala trpljenje otrok: a vprašanje tedaj še vedno ostane: Zakaj to trpljenje? A ta razlaga trpljenja otrok tudi sicer ni zadovoljiva. Da je trpljenje n. pr. lakote, žeje v dojenčku nižjega psihičnega značaja

in vse njegovo trpljenje zato predvsem „telesno“, bodi. A vzemimo nekaj let starega otroka. Kako živa je v njem zavest trpljenja in strah pred njim! Ali bi mogli trditi, da je to v njem manjše ko v odraslem? Ali ne bi kdo prav tako upravičeno morda trdil obratno? In žalost zapuščene vojne sirote z begunsko culico sredi ceste, ali je to zgolj telesno trpljenje? Kdo bi sprotno izmeril bolečine ranjenega srca? Ali nima vendar neko resnično vsebino Dostojevskega beseda: „Vsa človeška znanost ni vredna solz enega otroka.“

Če odrasli trpi in si mislimo, da ne trpi za svoj greh, pa more vendar biti trpljenje njemu samemu v korist. S trpljenjem si more pripravljati preobilno posmrtno plačilo. Rešitev bi bila to tudi za trpljenje nedolžnih otrok, ko bi mogli to o njih z gotovostjo trditi. Res bodo krščeni otroci, če umro, zveličani; a to bo, naj trpe ali ne. Vprašanje je, ali jim je trpljenje v kako korist ali popolnoma prazno. Nekrščeni otroci pa po smrti niso zveličani. Ali jim tedaj trpljenje sploh more biti v kako posmrtno korist?

V LUČI RAZODETJA

Po nauku razodetja je vse trpljenje v svetu zaradi greha. Tudi otroci, ki nimajo osebnega greha, tedaj trpe po krivdi prvih prastaršev, ki so jedli sad „spoznanja dobrega in slabega“. Tudi trpljenje otrok je priča usodnosti prvega greha za človeštvo in obenem priča skrivnostne povezanosti vse človeške družine v eno skupnost pod glavo prvega očeta Adama. Po tej povezanosti je prva krivda in tudi neka kazen prešla na vse. Tudi nedolžni otroci spadajo v to družino, pod to krivdo in pod splošno kazen nekega trpljenja, ki mu nihče ne uide. Tudi nad otroke, ki nimajo nobene osebne krivde, prihaja mnogo trpljenje, ki je delež slabotne človeške narave, in drugo ki ga kopiči nadnje ponavljani človeški greh. Tudi otroci so žrtve greha današnjega sovraštva med ljudmi.

Vse trpljenje človeštva ima tudi nek

odrešilni pomen, ker kliče nadse božje usmiljenje. Tako ni brez smisla tudi ne trpljenje nedolžnih otrok, ker zlasti to kliče nad grešno človeško družino božje usmiljenje. Zato tudi zaupno kažemo Bogu na to trpljenje nedolžnih naših najmanjših bratov in ga prosimo usmiljenja: „Naj te ganejo... tolike bolečine, tako velike bridkosti... nedolžnih otrok; naj te gane toliko v cvetu uničenih življenj... toliko duš v mukah in smrtni grozi...“ (Pija XII. posvetilna molitev brezmadežnemu Marijineму Sreču).

A otrokom samim, ali ni tudi njim v korist njih trpljenje, ne le človeški družini splošno?? Ali ne bi mogli ti otroci v svojem trpljenju govoriti z Ivanom Karamazovim: „Nočem biti le gnoj v zemlji za boljšo žetev v bodočnosti,“ hočem, da je trpljenje tudi meni v odrešenje, meni v korist.

Da Bog more tudi njim samim na različne načine poplačati trpljenje, vemo. Kako je v resnici, ne vemo. Krščeni otroci, ki so umrli, bi za svoje trpljenje v nebesih mogli prejeti posebno dodano blaženstvo podobnosti Kristusu v trpljenju. Saj za „nedolžne otroke“, ki so zaradi Jezusa umrli pod Herodovim nasiljem, Cerkev veruje, da je njihova smrt zaradi Kristusa imela celo vrednost krsta in so tako prejeli „krst krvi“ in so, čeprav otroci, mučenci za Kristusa. Za poganske otroke, ki umrjejo sicer v izvirnem grehu in se ne morejo zveličati, a osebnega greha tudi nimajo, krščansko čutenje uči, da se ne pogubijo v tem smislu, da bi prišli v pekel. Pekel je večna kazen za osebno veliko krivdo. Ti otroci po smrti pridejo na poseben kraj, kjer uživajo neko naravno blaženost. To bi jim Bog tudi mogel odmeriti morda večjo po meri njihovega trpljenja. Otrokom, ki doraščeje, bi njih trpljenje moglo biti v korist in bi jim ga Bog mogel v kasnejšem življenju poplačati na najrazličnejše načine. Če bi mlademu človeku Bog dal milost, da bi n. pr. zaradi prestancega trpljenja bolj hrepenel po nadsvetni sreči, bi to bilo neprecenljivo plačilo, vredno vsakega trpljenja.

Trpljenje nedolžnih otrok ima velik

pomen, tudi če ga gledamo zgolj v okviru človeške skupnosti same. Nagiba namreč k usmiljenju ne le plemenita, ampak celo sicer za dobro in plemenito otopela človeška srca. K mnogim dobrim delom usmiljena nagiba to trpljenje nedolžnih bitij, zlasti v krščanski dobroti. Celotno divjanju vojnih strasti odvrča od marsikakega nasilja misel na nedolžne otroke in to upoštevajo celo predpisi mednarodnega vojnega prava. A žal na to trpljenje še premalo mislimo in ga še premalo upoštevamo. Boga prosimo, naj pogleda na to trpljenje in bo usmiljen. A Bog hoče, da na to trpljenje najprej sami mislimo in smo usmiljeni in ga ne povzročamo, ker smo v resnici mnogega sami krivi, ampak to trpljenje lajšamo in ga preprečimo. Otroci so bitja, ki se ne morejo sama braniti. Brani jih božji zakon in jih po naravi morajo braniti odrasli, naj prosijo za pomoč ali ne. Zlasti tu velja kot klic narave: „Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze, sirotam olajšuj gorje...“

Kakor koli obračamo, je zlasti trpljenje otrok kakor trda resničnost in za plemenita srca boleča rana tako za misleči um nazadnje temno vprašanje. Zadnji odgovor, ki sicer ne odpravi skrivnosti, pa skrivnost napravi polno upanja, je trpljenje Kristusovo. Ob vsej nežni materinski Marijini skrbnosti je tudi Jezus-otrok okusil trpljenje, delež vseh človeških otrok. Če Kristusovo trpljenje v našem slabotnem spoznanju ne rešuje vse skrivnostnosti otroškega trpljenja, pa je gotovo to trpljenje v življenju posvetilo in mu prineslo upanje in tolažbo. Če je Kristus vzel nase tudi to trpljenje, ne more biti prazno in so ta nedolžna, nežna človeška bitja v svojem trpljenju na nek način njemu podobna in z njim trpe.

In to je najvišja rešitev tudi te skrivnosti trpljenja, ki nam jo daje Bog sam; rešitev, ki ni v besedah, ampak v dejanju in zgledu, v trpljenju učlovečenega Boga samega.

Dr. Franc Gnidovec

PRI JASNOVIDKI

GREGOR HRIBAR

Čelnica bi šla rada kar naravnost k jasnovidki, a tajnica jo je zadržala in ji pojasnila, da gospa doktor še ni vstala, ker je prejšnji dan uradovala pozno v noč. Sploh pa ni bilo govora, da bi bila že prvi dan sprejeta pri gospej.

„Sem s Slemenice. Saj menda veste, gospodična, kako visoko gori v hribih je ta kraj. Imam grunt in pet otrok. Sem sama za vse delo. Ne bi mogla iti drugič na pot,“ je moledovala kmetica.

„Tudi ako bi bili iz Gradca ali Salzburga, ne bi mogli danes govoriti z gospo. Včeraj je bil tu neki advokat z Dunaja. Se bo moral vrniti čez en mesec, ker je gospa doktor za več tednov naprej popolnoma zasedena.“

Čelnica se ni dala kar tako odpravi: „Imam za gospo kuhano maslo, kokoš, gosko...“

Tajnica je napravila prijaznejši obraz: „Od kod, pravite, da ste?“

„S Slemenice nad Bistrico.“

„A, to je pa druga stvar. Preje vas nisem prav razumela. Priti s Slemenice v Beljak je pa veliko težje kot sestti v Gradcu na vlak in se pripeljati smkaj. V takem slučaju gospa doktor rada napravi izjemo. Bom govorila z njo.“

Čelnica je zmagoslavno sedla k vratom.

Jasnovidka je ravno jemala zajtrk v postelji, ko ji je prišla tajnica pravit: „Tu je neka kmetica s Slemenice nad Bistrico. Bi poravnala deloma v živilih, ki jih ima s seboj. Zlasti goska bi zelo prav prišla za martinovo. Drugič bi kmetica težko napravila to pot. Pokličem gospo Elzo?“

Jasnovidka je prosila tajnico, naj ji da kartoteko. Nekaj podatkov o Slemenici je našla v njej, a veliko premalo, da bi mogla Čelnici kaj pametnega povedati. Zato je privolila, da se pokliče gospa Elza.

Tajnica je naznanila Čelnici, da bo izjemoma mogla govoriti z gospo še pred poldnem. Nato ji je brž odvzela vse, kar je prinesla s seboj in odšla skozi stranska vrata, ja se s prazno korbom kmalu spet vrnila.

Ne dolgo za tem je vstopila z ulice v čakalnico gospa Elza, jasnovidkina gospodinja in pomočnica za izredne primere. Prišla je jasnovidki na pomoč, kadar ni bilo več mogoče iskati podatkov preko zaupnic, ki jih je imela jasnovidka po deželi.

Gospa Elza se je delala, kakor da je prišla k jasnovidki. Bila je „naročena“ za enajsto uro, tako da je mogla še pol ure čakati. Sedla je k Čelnici in ženski sta se hitro spoprijateljili.

Gospa Elza je pravila, da je prišla iz Celovca, kjer so ljudje silno navdušeni nad gospo jasnovidko, ki jo je Bog oblagodaryl s tako izrednimi sposobnostmi. Prigovarjala je kmetici, naj ima vanjo polno zaupanje. Njej — Elzi — je že pre meseci povedala, da se bo njen sin vrnil in je pred nekaj dnevi res prišel živ in zdrav domov. Sedaj se je prišla zahvalit in vprašat še za nečaka.

Hkrati je gospa Elza želela vedeti nešteto podrobnosti o Slemenici, o Čelniku in o drugih ljudeh.

Čelnica ji je pripovedovala z ženskam lastno zgovornostjo in zaupljivostjo še več kot si je gospa Elza mogla želeli.



Povedala ji je, da pride na Slemenico pismo noša iz Bistrice le trikrat na teden in da se za tisti dan z gotovostjo nadeja kakega pisma, ker se od petka do ponedeljka vselej kaj nabere na pošti. Pravila ji je o Sršenki in o Lačenbergu. Pripovedovala ji je tudi o župniku, ki je doma doli nekje s Kranjskega, a se je že čisto uživel v koroške razmere, le to mu ni prav, da ljudje hodijo v Beljak k jasnovidki.

Gospa Elza se je pri tem razhujala, češ da je slemeniški župnik gotovo kak prenapetež, saj vendar hodijo celo duhovni k jasnovidki po nasvete.

Končno sta obe skupaj hvalili Boga, ča je v teh težkih in negotovih časih, ko je Avstrija ponižana kot še nikoli in Koroška v nevarnosti, da jo razdelijo, poslal deželji tako veliko osebnost, ki je že toliko ljudi rešila dvomov, jih osrečila ali vsaj potolažila.

Do enajstih je gospa Elza poznala Čelničino zadevo in vso slemeniško faro tako kot bi živela na Slemenici. Zato ji je tajnica naznanila, da je gospa doktor že pripravljena, da jo sprejme.

Le kakih sedem minut se je gospa Elza zamudila pri jasnovidki. Gospa doktor si je hitro zapisala in zapom-

nila glavne podatke o Slemenici in Čelnikovih. In že se je gospa Elza nasmejana vrnila v čakalnico:

„Krasno mi je povedala. Nečak je že na poti domov. Tudi vam želim veliko sreče. Le to pazite, da ne boste gospe žalili s tem, da bi ji dajali kake podatke ali ji staveli kake vprašanja. Boste videli, da res vse ve, in vam bo povedala vse, kar morate vedeti.“

Tako se je gospa Elza v naglici poslavljala od Čelnice. Je morala hiteti, da oskubi in pripravi Čelničino kokoš že za kosilo.

Tajnica je Čelnici namignila, da je sedaj ona na vrsti.

S svetim strahom je kmetica vstopila. Jasnovidka ji je brez besede ponudila stol. Čelnica ni odprla ust.

Nenadoma je jasnovidka dalá roko nad oči, zapíčila v kmetico svoj ostri pogled in čez nekaj časa vzkliknila:

„Vi ste pa Čelnikova s Slemenice. Ste prišli vprašat glede moža.“

Jasnovidkine besede so Čelnico nad vse prijetno presenetile. Uvidela je, da jo je jasnovidka spoznala, ne da bi se ji bilo treba preistaviti. Spoštljivo je prikimala in jasnovidka je z vidnim zadovoljstvom mogla ugotoviti:

„Vidite. Jaz vem vse. Berem vaše misli in želje, kakor berete vi iz mašnih bukvic.“

Čelnici je postalo toplo pri srcu. Le zakaj ni šla že preje v Beljak. Zakaj je poslušala župnika. Kako velika je vendar razlika med njim in jasnovidko. Župniku je treba do zanjne podrobnosti vse povedati, pa naj gre za podatke v pisarnji ali pa za grehe pri spovedi. Nasprotno vidi jasnovidka človeku v srce in v obisti in pozna njegove najbolj skrite misli.

Tudi za Čelničine grehe je vedela jasnovidka. Takoj v začetku ji je vrgla enega v obraz:

„Vi ste večkrat omahovali v svoji odločitvi, da bi prišli k meni.“

Čelnica je sramežljivo povesila oči. Saj ni mogla tajiti, ko pa je bilo res. Da le ne bi prišla jasnovidka še s kakim večjim grehom na dan!

„Že radi Lačemberga, ki tako preži na posestvo, bi morali preje priti! Vendar vam tega ne štejem v zlo, ker ima glavno krivdo za to vaš mladi in nezkušeni župnik.“

Kmetici je odleglo. Spet si je upala pogledati gospej doktorici v oči.

„Povejte slemeniškem župniku, naj ne govori toliko proti meni! Saj on se vendar ne razume na jasnovidenje.“

Čelnica je prikimala v znamenje, da bo jasnovidkino naročilo izvršila.

„Čeravno je bil brez razloga tako zelo proti meni, se mi gospod smili. Hočem mu dobro in zato vas prosim, da mu strogo zaupno poveste, naj se pazi, ker je njegovo življenje v nevarnosti, v zelo velikj nevarnosti.“

Kmetica je bila v Beljaku v začetku novembra. Beguncem na Koroškem od vsega začetka ni bilo poslano z rožicami. A v tistih jesenskih dneh so bili kot na trnju. Med kladivom in nakovalom. Angleži so hoteli svoji ljubljenci, Avstriji, rešiti Koroško za vsako ceno, tudi za ceno slovenskih beguncev. Ni bilo treba biti torej jasnovidec, da je človek mogel katerega koli jugoslovanskega begunca opozoriti na nevarnosti, ki so zanj nastale v zvezi s pogajanji zmagovitih velikih štirih držav glede jugoslovanskih zahtev po slovenski Koroški.

Jasnovidka je nadaljevala:

„Tudi Zoppernigbäuerin naj se pazi. Vedeževanje nima z jasnovidenjem prav nobene zveze. Recite ji, da jo bo še pred birmo zadela manjša nesreča, ako ne bo bolj pazila na svoj jezik.“

Čelnica je spet pokimala. Bila je že vsa trda od silnega vtisa, ki ga je napravila jasnovidkina vsevednost. Kaj vse ve gospa doktor! Pozna vse ljudi v feru in celo to ji je znano, da bo birma na Slemenici.

Vendar bi kmetica rajši že kaj o možu slišala. Saj je vendar radi njegga napravila to pot. Kaj jo končno brigata župnik in Zoppernigbauerin. Sama naj neseta v Beljak kokoši, če hočeta kaj izvedeti od jasnovidke!

Gospa doktor je brž uganila njene misli. Z nekoliko močnejšim glasom in v presledkih je govorila kmetici:

„Vendar vse to ni glavno. Vi ste prišli vprašat po usodi svojega moža. Gospa čelnica, lahko ste zadovoljni, da ste prišli k meni. Povedati vam morem veselo novice. Vaš mož je živ in zdrav.“

Zadnje besede je jasnovidka izgovorila posebno slovesno in zmagovalno. Vtis njenih besed na čelnico je bil silen.

Kmetica je zaprla oči, odprla usta in globoko vdihnila. Vse okrog nje je izgubilo. Za trenutek je pozabila, da sedi pred jasnovidko. Nato jo je navdalo nepopisno veselje. Zakrila si je obraz z rokami, se naslonila na mizo in od ganotja zajokala.

Jasnovidka je mogla razločno čuti ime njenega moža, ki ji doslej ni bilo znano:

„Franc! Moj ljubi Franc!“

Slovesno in sočutno je jasnovidka nadaljevala:

„Da, vaš Franc je živ in zdrav in — in se bo vrnil!!!“

Čelnica je dvignila h gospej doktorici svoje objokane oči in jo z globoko hvaležnostjo pogledala.

„Vaš Franc se bo vrnil, še predno — govorim s polno zavestjo odgovornosti za svoje besede — še predno bo zagorela četrta sveča na adventnem vencu.“

Kmetici je srce razbijalo kot še nikoli. Tolike srčce bi skoraj ne prenesla. Čez šest tednov bo njen mož doma. Ne bo prišel le na kratek dopust. Prišel bo domov in bo ostal doma. Pri njej in pri otrokih.

Čelnica ni prav nič pomislila, da ji jasnovidka ni rekla, da se bo mož vrnil še isto leto in da bi gospe doktorice ne

mogla prijeti za besedo, ako bi moža ne bilo domov še isti advent, temveč bi ga videla morda šele čez eno ali dve leti ali celo šele na zadnji advent (prihod) Sina božjega, ko bo prišel sodit žive in mrtve.

Čelnica je bila prepričana, da bo njen mož doma še isto leto. Uvidela je tudi, da je gospa doktor globoka verna koroška žena, saj pozna adventni venec in ve, da na njem zagori vsako adventno nedeljo ena svečka več. Vse to je izključevalo vsak dvom v poštenost gospe jasnovidke. Ako bi bila v zvezi s hudobnim duhom, kot meni župnik, bi ne govorila o adventnem vencu. Spričo tega tudi župnik ne bo mogel drugega kot molčati. Tako bo njen povratek na Slemenico pravo zmagovalje in predokus sreče ob skorajšnji moževi vrnitvi.

V črtice Gregorja Hribarja se je vrinilo več tiskovnih napak. Nekaj od njih jih tu omenjamo. (Prva številka pomeni stran, druga številka pomeni stolpič, tretja številka pomeni vrsto):

L. 1953, str. 680, 2, 19 prav: megle namesto: teme. — Leto 1954, str. 5, 2, 20 prav: hčer namesto hči. — Str. 100, 1, 49 prav: nasršnila namesto: našemila. — Str. 278, 2, 4 prav: sprejemala namesto: spremljala. — Str. 574, 2, 3 prav: župnijski namesto župnikov. — Str. 645, 1, 27 prav: spravili namesto: pripravili. — Str. 646, 1, 32 prav: življa namesto življenja. — Str. 704, 2, 12 prav: dve družini namesto tri družine. — Str. 644, 1, 5 se glasi: „— sla njenih zadnjih besed, čeprav je opazil, da so“. — Nadalje je izpadlo več besed in se mora glasiti: 98, 2, 24 nihče ni nič videl; 100, 2, 25 lepo ime, a ni več moderno; 576, 2, 45 sin in snaha; 643, 2, 14 vseh hiš; 644, 1, 1, za grob svojega moža; 645, 1, 27 za moža mašo še posebej; 227, 1, je za tretjo vrsto izpadel odstavek: Prišel je najvažnejši trenutek. Slemeniški dušni pastir je v imenu krškega škofa odvezal Jožefa Wurnitzerja od izobčenja iz katoliške Cerkve. 225, 2, 19: tu sta se oba nasmehnila.



To na samo za DEKLETA!

DEKLE, KI BOŠ OSTALA SAMA

Še zdaleka niso bila vsa dekleta, ki so se poročila, klicana v zakon. In tudi niso vsa, ki ostanejo sama, klicana v samoto. O vsaki od nas ima Bog svoje načrte, ki jih pa včasih zgrešimo. Premisli ob teh nekaj besedah svoj položaj!

Onikrat sem zapisala, da je bistvo ženskega poslanstva biti mati. Ob tem nastane vprašanje: kaj potem tiste, ki ostanejo same? Ali so izjalovile načrte narave? Ali se je dovoljeno odtegniti materinstvu?

Poskušajve razvozlati navidezno precej zamotan vozle.

Materinstvo obstoja v dwojem: v telesni rodnji otroka in pa v vzgoji njegove notranjosti. Ni samo v prvem materinstvu, kot se tolikokrat napačno misli. (Ko bi dojenčka odtegnili človeški družbi in bi ga dali v krog živali, da se razvije med njimi, bi se v svojem žitju le malo ločil od njih. Vsaj poizkusi tako kažejo.) Če se dekले odpove telesnemu materinstvu, se s tem še ni odpovedala vsemu materinstvu: ostaja še neizmerno področje dela, kjer bo lahko s pridom uveljavila plemenite poteze svoje duše, s katerimi jo je Bog obdaril. In kolikor bolj surov je svet, toliko več takih

„mater“ potrebuje, da ga plemenitijo s svojo žrtvijo in materinsko skrbjo.

Tudi Jezus-Bog, začetnik narave in njenih zakonov, je v ravnanju in besedi pokazal, da se je dovoljeno odpovedati telesnemu materinstvu in očetovstvu. Apostoli so bili po večini družinski očetje, pa jih je Jezus iztrgal njih družinam in jih postavil v svojo službo. Iz Jezusovih besed „če kdo pride k meni in ne sovraži svoje... žene in otrok... ne more biti moj učeneč“ so rastle v vseh časih legije devic.

Materinstvu se je torej dovoljeno odpovedati, a vselej — tako uči Cerkev — le iz tehtnega razloga. Če bi se mu kaka dekle odpovedala iz komodnosti, egoizma, bi to ne bilo v skladu s krščansko moralno. Drži pa ob vsem tem seveda še vedno trditev, da je večina deklet poklicana v zakon in da bodo vedno izjeme tiste, ki se ne poroče, in ne tiste, ki se poroče.

Vsa dekleta, ki se ne poroče, razdelive v dve skupini: tiste, ki ostajajo same po svoji volji, in tiste, ki ostajajo neporočene proti svoji volji. O vsaki skupini nekaj besed.

Roke, te skrbne
materinske roke, ki
se nikdar ne utru-
dijo in jih samo
smrt lahko umiri.
(Foto Ivo Bricelj,
Buenos Aires)



SAME PO SVOJI VOLJI

To so najprej redovnice vseh vrst, z najrazličnejšimi nalogami. Srečujes jih v dolge črne obleke zavite, dostikrat z nerodnimi oglavnicami, a veš, da se za vsem tem skriva plemenito srce: tudi ta sestra je imela iste želje, da bi bila lepa in ljubljena kakor Ti, pa se je na božji klic temu odpovedala, zatajila sebe, da lahko v polnosti izkaže materinsko ljubezen trpečim in revnim. Ko sem bila še prav mlada, sem v svoji objestnosti trdila, da redovnice res nimajo pravega smisla. Danes spoznavam vso nezrelost tiste trditve in neštetokrat sem si že očitala tiste besede.

Si že bila v malem Cottolengu, ki ga je ustanovil Don Orione? Ne še? Pojdi kdaj tja, pa Ti bo naenkrat vse jasno. Tja se zatekajo najbednejša človeška bitja: pokvečeni, polomljeni, staričkavi otroci, napol blazni starci... Te je težko ljubiti, zato jih niti lastne matere ne trpijo v družini; ampak jih pošiljajo tja. A tudi ti so ljudje in tudi ti potrebujejo materinske skrbi in nege,

mogoče še bolj kot drugi. To materinsko ljubezen jim izkazujejo sestre, ti angeli varuhi, ki nimajo lastnih otrok.

Če si bila kdaj sama v bolnišnici, si to dobro občutila. Nikdar Ti ni bolničarka tako stregla kot usmiljenka. Kajti pusti na pragu neznane hiše, sama pa ne: imela ga je vsega za te „svoje otroke“, betežne in nadležne.

Kolikokrat se zgodi, da ta ali ona brezvestna mati da svetu otroka, pa ga pusti na pragu neznane hiše, sama pa se spet izgubi v vrtinec življenja. Kdo naj bi prevzel skrb nad temi črvički in naredil iz njih vredne člane človeške družbe, če ne sestre, bitja z materinskimi darovi?

Koliko je mater, ki ne znajo vzgajati ali nimajo časa za to! Pa pošljejo svoje otroke redovnicam v vzgojo. Otroški vrtci, šole, igrišča... kaj vse bi vedeli povedati o ljubezni teh skritih duš. Tudi so matere, ki morajo zaradi revnih socialnih razmer na delo, pa se jim ponudijo sestre, da v času njihove odsotnosti varujejo otroke in uredijo vse potrebno v hiši.

In končno redovnice v klavzuri. Tudi te vrše svojo materinsko funkcijo, čeprav nimajo direktnega stika s svetom. S prezebanjem in stradanjem po vlažnih celicah pripeljejo nešteto izgubljenih „otrok“ spet nazaj k Bogu.

Redovnice se odpovedo svoji fiziološki funkciji, a materinske lastnosti svoje notranjosti do konca uveljavijo. Niso telesne matere, nimajo lastnih otrok, a vendar ostajajo na nek način matere. Nadomestujejo matere bitjem, ki jih nimajo, pa so jim najbolj potrebne.

Je še druga vrsta deklet, ki ostanejo same po lastni volji: so tiste, ki ne vstopijo v nikak red, ampak ostanejo v svetu. Tudi te imajo svoje poslanstvo, svoj smisel in svoj blagoslov.

Lansko leto je svetovno časopisje pisalo o „angelu Dien Bien Phuja“. Gre za neko francosko gospodično, ki je ob dolgotrajnem komunističnem napadanju francoske trdnjave v Indokini z ogromno žrtvijo stregla ranjencem v dotični trdnjavi. Mati z lastno družino bi se težko tako do konca odpovedala vsemu, ker bi jo bila pač skrb za družino. Ali Ivana Arška! Dekle z velikim poslanstvom in velikim dejanji.

Svet dekleta, ki ostajajo sama, nekoliko zasmehljivo imenuje „tete“. Pa ravno ob teh dveh primerih vidimo, kako krivično je tako imenovanje. Ostale so same, da, a so ostale take, ne ker bi se ustrašile materinstva, ampak prav zato, ker se niso ustrašile še večjih žrtev.

Te „tete“ boš srečala v najrazličnejših položajih. Ena od njih je videla v svoji družini celo vrsto sestic in bratcev za seboj, pa je ostala sama, da je materij pomagala pri vzgoji teh. Ko so družinske težave že minile, je minila že tudi njena mladost. Drugo tako boš srečala, kako spremlja svojega betežnega očeta po ulici. Umrla mu je žena, prav ko je bil ljubezni in nege najbolj potreben. In žrtvovala se je hčerka. Vedela je, da se ji bo tako približala že njena druga mladost, pa je vseeno vztrajala. In tista, ki se je že v prvih letih posvetila apostolatu: ni čutila redovniškega poklica, smilile so se ji pa duše. Tudi

njej se je ljubezen smehljala, pa je prezrla njen nasmeh v nadnaravni ljubezni. Koliko so v Cerkvi storile prav take duše. Bog jim povrni!

Vsa do sedaj omenjena dekleta kažejo veliko plemenitost in imajo svoje visoko poslanstvo v življenju ter zato polno pravico za svojo samskost. Ne pa tako druge, ki tudi svojevredno ostanejo same, a iz nevredebnih ciljev: zaradi komodnosti, egoizma. Za te je pač škoda vsake besede, vsakega koščka papirja. Toliko torej o samih po svoji volji. Sedaj pa

SAME PROTI SVOJI VOLJI

V to drugo skupino deklet gredo tiste, ki ostajajo neporočene proti lastni volji. To je pa dosti težak problem.

Tudi takih je nekaj. Hotele so si ustvariti lastno ognjišče, sanjale so o lastnih otrokih, pa se jim sreča ni nasmehnila, ampak le smejala. Za te vedno prosim Boga, da bi jih naredil dovolj globoke, da bi se znale sprijazniti s svojo usodo in kljub „porazu“ v življenju izpolniti svojo nalogo. Pred nekaj meseci sem brala v časopisju, da se je v Italiji dvajsetletnica usmrtila, ker je zaradi neke operacije na obrazu, ki ji je pustila brazgotino, izgubila ženina. Dekle ni bila globoka, ni znala misliti, ni bila kristjana, vsaj praktično ne.

Recimo, da ostaneš sama. V tem primeru se najprej zavedaj, da se nič na svetu ne zgodi, ne da bi tisto Bog hotel ali vsaj dopustil. Nisi številka, za katero Boga ne bi bilo skrb. Nitj las ne pade z naše glave brez božje volje. Če torej ostajaš sama, ostajaš po božji volji ali vsaj po njegovem pripuščenju. In star slovenski pregovor „božja volja je najboljša“ še vedno drži.

Vprašuješ me, zakaj Bog to dopusti: v srcé položi silno hrepenenje po materinstvu, potem Ti pa ne da v življenju izpolnjenja tega hrepenenja. Ne vem, zakaj Bog tako ravna. Spomnim pa se nekega francoskega diakona, ki je silno hrepenel po duhovništvu, da bi delal, za duše. Pa ga je Bog za 22 let z boleznijo privezal na posteljo, da je trpel in molil. Zakaj je Bog tako ukrenil? Ne

vem. Stavim pa, da je za duše več naredil kot toliko in toliko njegovih tovarišev, ki delajo, delajo. Božje globine so neizmerljive, njegove misli niso naše misli, njegova pota niso naša pota. Nek pater nam je nekoč dejal, da se često primeri, da Bog da nekemu talente za neko stvar, ne da mu pa možnosti, da bi v življenju tiste talente udejstvil. In je še dodal, da je taka igra Bogu silno po godu.

Na drugi strani pa bi tudi vse „krivde“ ne pripisovala Bogu. So primeri, ko je bila njegova volja drugačna, pa so jo grešni ljudje izkazili. Čudežev pa Bog ne dela vsak dan. Premislive. Zakaj se ta in ta ni poročila? Imela je vse pogoje za to. Imela je fanta, govorila sta toliko let, potem jo je pustil na cedilu. Ona se je pa med tem že postarala. Tu vmes je človeška zloba ali vsaj človeška kaprica. Spet druga bi z lahkoto pridobila to ali ono fantovsko srce, ko bi dala vsaj malo na svojo zunanost. Tako pa ni bilo nič. — Najprej je treba vsa poštena sredstva uporabiti, potem šele čakati blagoslova z neba.

Če si torej prišla v tak položaj, kaj naj storiš? Edino pametno je, da se

sprijazniš s svojo usodo, potem pa premisli, kako bi koristno uporabila svoje materinske talente. Mogoče boš na župniji v apostolatu desna roka vsega dela, mogoče te ti in ti zapuščeni otroci čakajo, da si jim „mati“, mogoče bo pri bolnikih Tvoje mesto. Vsekakor lahko plodno naložiš kapital svojih zmožnosti. Nekoč v večnosti boš spoznala, da je tudi Tvoje življenje imelo svoj veliki smisel. Ne bori se proti svoji usodi! Ne po poti kapric, ampak po poti najsvetejše volje božje je treba hoditi. Gorje tistim, ki se ne sprijaznijo s tem: grenijo življenje sebi in drugim.

Pa še ene spadajo v to skupino deklet. Ostale so same po nekem čudnem naključju: ne da bi one to hotele, a so le imele tudi same krivdo za to. So to tiste, katerim na usta polaga Prešeren tožbo: „Stara sem samičica, zarjavela dvičica“ in še navaja vzrok tega položaja: „Čakala sem goršega, čakala sem boljšega, dokler me pozabil je, se drugod pobabil je“. Morda se bom tudi tega problema kdaj dotaknila. Za danes naj bo dovolj.

Pozdrav! Pa brez zamere!

Teta Katja

VZGOJA V DRUŽINI

DR. IVAN AHČIN

Starši morajo znati vzgajati

Bilj so časi, ko so starši mogli vzgajati svoje otroke brez posebne priprave in pouka. Vzgojni čut je bil bolj živ in ne izmaličen, kakor je dandanes pri mnogih starših, če ne kar naravnost zamorjen. V družinah je živila živa vzgojna tradicija prejšnjih rodov, ki je skrbela za ugled in dostojnost rodbine. Takrat se je reklo: „Naša hiša je poštena,“ kar je veljalo za domače in za občane kot nepisan zakon. Za družine, ki so bile presajene na tuje, je dan-

danes včasih težko ohraniti svetlo rodbinsko preteklost. Časi se prehitro menjajo, pa tudi razmere, ki vplivajo na novi rod. Biti potomec te in take ugledne rodbine za mnoge mlade ljudi ne pomenja ničesar. Nekoč je tudi okolje vzgojno vplivalo na mladino, kar je bilo npravstveno dobro. Danes vprav okolje velikokrat podira delo dobrih staršev. Končno ne smemo prezreti, da so izredno težavni časi zadnjih 20 let, združeni z velikim telesnim in duševnim trpljenjem zapustili gotove sledove tako na

roditeljih kakor njihovih otrocih. Sorazmerno je posebej po vojskah bilo vedno precej nervoznih, nvrasteničnih in psihopatičnih otrok, kar tudi sedaj opazujemo. In takšni otroci so potrebni posebne vzgojne mege in oskrbe.

V naprednih evropskih deželah, kakor na Nizozemskem, v Belgiji, na Francoskem, v Nemčiji in drugod so v povojnih letih ustanovili številne tečaje, ki naj mlade ljudi pripravijo na zakonsko življenje. Skoraj povsod imajo pobudo v rokah katoliške ustanove ob moralni in materialni podpori pristojnih oblasti. Predavatelji so duhovniki, sociologi, zdravniki, učitelji in psihologi, ki vzgajajo bodoče zakonce, da bodo od svoje strani znali vzgajati svoje otroke. Ti tečaji so dobro obiskani in rode zadovoljive uspehe. Tudi v času vojaške službe že ponekod mladi možje dobivajo primeren pouk o zakonu. Važno je seveda, kdo in kako poučuje o teh življenjsko važnih problemih. Primerne so le takšne osebe, ki so nrvstveno in strokovno usposobljene.

Bistveni vzgojni činitelji

Mnogi mislijo, da je vzgoja v danju navodil, nasvetov, opominov, ukazov, v kaznih in nagradah, v nekih zaščitnih ukrepih in podobnem. Pa ni tako. Bistven vzgojni činitelj so starši in zgled, ki ga dajejo otrokom z vsem svojim življenjem. Vse drugo se po pomenu in vrednosti s tem osnovnim vzgojnim činiteljem ne more primerjati.

1. Pomislimo na svojo lastno nežno mladost! Kaj je najbolj vplivalo na nas? Gotovo besede očeta in matere, njihove spodbudne besede, opomini in tudi kazni. A to, kar je trajno ostalo v naši duši in nas oblikovalo skozi vsa mladostna leta in nam je še tudi v kasnejšem življenju ostala svetla luč vodnica, — to je bil zgled in življenje naših staršev. S pojmom matere je za otroka združen pojem nad vse dobrega in sladkega bitja, ki se v neprestanih žrtvah daruje za svojega otroka in družino. S pojmom očeta podoba moža, ki je trdnega značaja, prežet moške vere in zaupanja v Boga in v samega sebe. Zato so najboljši

vzgojitelji tisti starši, ki so sami dobro vzgojeni in se trajno prizadevajo za lastno izpolnitev. Vsaka prava vzgoja se torej prične pri samem sebi.

Dobri starši ustvarijo v družini takšno ozračje, v katerem more otrok ugodno uspevati. Mati kot srce družine in oče kot njena glava vtisneta družinskemu življenju posebno mišljenje, hotenje in delovanje, ki ga neopazno vsrkajo vase tudi otroci. Kjer starši žive versko življenje, vplivajo v religioznem smislu tudi na otroke. Kjer pa so starši vsi zavzeti le za tostranske skrbi in cilje, tam pa bodo tudi otroci usmerjeni pretežno le v tostranost. Starši vzgajajo otroke veliko bolj z ozračjem in mišljenjem, ki ga v družini ustvarjajo, kakor pa s svojimi nauki in opomini. Njihov osebni odnos, ki ga imajo do nadnaravnih in do tostranskih stvarnosti bo največkrat odločilen za kasnejšo otrokovo usmeritev.

2. S tem pa ni rečeno, da bi tudi narmerna vzgoja v družini ne bila brez velikega pomena. Otroka je mogoče vzgojiti, zato ga je treba vzgajati. Kdo naj se briga za otroka? Edinole mati?

Moderni pedagogi opozarjajo na škodo, ki jo trpi otroška vzgoja, ako je prepuščena le materinemu skrbstvu. Otroku, ki je le v rokah matere in v njenem naročju, se pozna neka izrazita ženska poteza v njegovem značaju. Njegova verska vzgoja n. pr. ima na sebi nekaj čustveno ženskega, kar ima kasneje rado za posledico, da v gotovi dobi posebno fant sploh opusti vsako praktično versko življenje. Oče je za vzgojo otrok prav tako odgovoren kakor mati. Res pa je, da je očetovo vzgojno delo združeno z večjimi žrtvami posebno zaradi modernega gospodarskega življenja, pogoste odsotnosti z doma, itd. Sociologi zaradi tega tudi opozarjajo, da se težišče družinske avtoritete posebno v industrijskih pokrajinah vedno bolj premika od očeta na mater. Po tem razvoju utegnemo morda sčasoma dobiti neko novo obliko matriarhata, ali kaj?

3. Gotovo ni pametno, ako starši ne navadijo že zgodaj otroka na odpovedi, ki jih bo moral v življenju toliko spre-

jeti nase. Potrebno je, da se otrok vadi in premagovanju svojih neurejenih želja, jeze, trme, zamere, maščevalnosti, kujavosti. Ko dorašča, naj ga starši ne razvajajo z dajanjem denarja, z igračami, sladkarijami, obiskom kinogledališč, ali da bi se pajdašil s pocestnimi zlikovci.

4. Vzgojitelji, ki imajo opravka z mladino, pogosto tožijo, da nima nobenega spoštovanja do starih ljudi, do oblasti, do duhovnikov. Drzno vse kritizira in se norčuje iz vseh vrednot.

Proti temu zlu je samo eno zdravilo: Vzgojitelji morajo spoštovati mladino in morajo spoštovati sami sebe.

Težišče naloge je na odraslih. Odrasli morajo tako delati in živeti, da jih bo mladina mogla spoštovati. Saj ima bo mladina naravno magnjenje, da občuduje, spoštuje in se čudi temu, kar je veliko, močno, kar ga presega po znanju in moči. Seveda otrok sčasoma odkrije, da njegovi starši in vzgojitelji niso ne vsevedni, ne vsemogočni. Pa jih bo zato vseeno spoštoval, ako bo videl, da se prizadevajo za svojo izpopolnitev.

Ko pravimo, da je treba otroka spoštovati, mislimo to v krščanskem smislu, prav tako, kakor je zapisano v sv. pismu: „Glejte, da ne bode te nobenega od teh malih prezirali. Kajti povem vam, da njihovi angeli neprestano gledajo obličje mojega nebeškega Očeta.“ Ni pa tega dolžnega spoštovanja do otrok, kjer starši pred otroci govore vse mogoče reči, ki so morda primerne za odrasle, a zelo neprimerne in pohujšljive za otroke. Ali kjer starši in odrasli sploh pričo otrok kritizirajo in zabavljajo čez oblast, čez vzgojitelje in duhovnike in sploh čez vse ustanove, ki bi jih otrok moral imeti v spoštovanju.

Otroka pa je treba spoštovati tudi v njegovi osebi, ki bo sčasoma postal človek z razvitim razumom in svobodno voljo. Kljub vsem vzgojnim ukrepom, ki so potrebni, da se v otroku zatro slaba nagnjenja, mora otrok vedno čutiti, da ne gre za nek vzgojni mehanizem, za dosego gotovega cilja, pa naj stane kar hoče, — marveč da gre za njega samega, njegovo usodo in njegovo srečo.

Kjer starši v otroku zro božji dar, tam tudi otroci navadno gledajo v starših božje namestnike in jih spoštujejo. Kjer pa se z otrokom postopa kot z vsiljencem, ki po „hišnem gospodarskem načrtu“ pravzaprav ni bil zaželen ne predviden, tam od otroka tudi ni pričakovati, da bi gojil posebno spoštovanje do teh, ki so mu posredovali življenje.

Starši bodo k spoštovanju vzgojili otroke, ako bodo sami kazali spoštovanje do tega, kar je nad nami: Bog, lepota, resnica, dobrot, zakon in njegovi branitelji. In spoštovanje do tega, kar je pod nami: to so slabotni, bolni, revni in otroci. In končno spoštovanje do sebe, to je da ceniš na sebi svojo čast in dostojanstvo. Kajti človek, ki izgubi zavest lastne časti, ostane le še barbar.

5. Proti telesni kazni so danes skoraj vsi vzgojitelji. Izkušnja kaže, pravijo, da starši, ki otroke pretepajo, ne mislijo na to, da bi popravili otrokovo mišljenje, zaradi katerega je napako storil, — kar bi moralo biti glavno vzgojno delo, — ampak se udajajo svoji razburjenosti in jezi, ubijajo v otroku čut občutljivosti in sramu, ponižajo njegovo dostojanstvo in večkrat greše tudi proti pravičnosti.

Izvedenci v vzgojnih vprašanjih, ki se pečajo s pokvarjeno mladino, zatrjujejo, da večji del mladih pokvarjencev, ki jih dobe v ponovno vzgojo, v otroških letih ni bilo premalo, ampak največkrat preveč telesno kaznovanih. Brez telesnih kazni dosegajo v vzgojnih zavodih izvrstne rezultate. Ako je to mogoče v zavodih, je še lažje izvedljivo v družinah. Zarimivo je, da so ljudje z levece manj naklonjeni telesnim kaznim kakor oni z desnice, ki včasih svoje stališče opravičujejo z navajanjem sv. pisma.

6. Končno krščanski starši sami živo čutijo, da jim je potreben stik z Bogom, da bodo mogli otroka, ki jim je od Boga zaupan, tako usmeriti v življenje, da bo dosegel svojo časno in večno srečo in s tem namen, ki mu ga je dal Stvarnik. V molitvi bodo iskali razsvetljenja za svoje vzgojno delo in bodo z molitvijo prosili božjega blagoslova na svoje otroke.



POGOVORI S FANTI

O SPOZNAVANJU SAMEGA SEBE

DR. FR. W. FÖRSTER

1. KOLIKO JE VREDNO SPOZNAVANJE SAMEGA SEBE

Ali veste, dragi fantje, kateri del sveta je najbolj nepoznan? Morda Afrika? Kaj še, tudi Afriko so že ne vse strani raziskali smeli potniki. Samo oglejte si novi zemljevid Afrike! Skoraj dvomim, da bi še dobili kaj praznega. Vseповsod so začrtali jezera, gore in reke, poznana so jim ljudstva — in v načrtu imajo tudi že veliko železnico po vsej celini.

Ne, najbolj neraziskan prostor je človeško srce. Laglje je priti reki Nilu do izvirka — čeprav so za to potrebovali nad tisoč let —, kakor prav do zadnjega dognati, kje je izvor človeškemu dejanju. Kako to? Pravzaprav bi si morali misliti, da je narobe. Da namreč spoznamo, kaj je bil vzrok kakemu dejanju, je vendar dovolj, če vprašamo sami sebe. Čemu neki bi se borili še z divjimi plemenj alj tvegali naporne pohode v žareči sončni pripeki? Kakšne pa so pravzaprav neprehodne ovire pri raziskovanju človekove notranjosti? Če vas zalotijo, recimo, pri neresnici in vas vprašajo, zakaj ste lažali, ali boste vedeli za prvi vzrok? Zakaj ne? Vidite,

kako malo poznate svojo temno zemljino, drugače bi lahko takoj povedali. Kajne, bojimo se odkritij sami pri sebi, srečali ne bi radi grdih lastnosti in zato se nismo nikoli resno lotili raziskovanja. Celo najsmelejšega odkritelja, ki se ne straši leva in ne ljudožrov, navdaja čudna bojazen, da bo nekoč prodril do virov svojega dela. Kako zelo rad bi verjel, da dela vse zgolj iz ljubezni do človeštva in da mu še malo ni mar sebe, — če bi pa natanko opazoval, bi morda lahko odkril, da večino njegovih dejanj rodi slavohelepe, in da je prava ljubezen morda samo neznamen studenček, ki mimogrede curlja v glavne vrelce in v njih izgine. Ali pa ni čisto vseeno, kaj daje pobudo njegovemu delu? Glavno je menda vendar, da stori kaj velikega in koristnega. Kaj mislite? Ali ni prav vseeno, kdo žene lokomotivo, para ali električka — samo da gre? Res, vseeno je, naj bo para ali električka, toda pomislite malo, ko bi šlo za kako drugo gonilno silo, ki ji še niso kos in bi lahko spotoma povzročila eksplozijo in raznesla ves vlak, — ali je takrat tudi vseeno, kakšno silo izberemo? Isto pa je, če človeka žene slavohelepe in pusto-

lovstvo. Nekaj časa vrši morda velike in koristne reči. Nikoli pa ne veš za trdno, kdaj bo uničil sebe in vse, ki so se mu zaupali. Hrepenenje po slavi in pusto-
lovščinah je namreč čedalje bolj nena-
sitno, čim več dobi hrane in le prehitro
zavlada nad človeško vestjo in ljubez-
nijo do resnice — in takrat je vsega
konec. Prav zato je tako zelo važno, da
spoznaš sam sebe, da o pravem času od-
kriješ, kar bi se res rado vgnezdilo in te
zasušnjilo. Saj veste, da strupene gobe
uspevajo v gozdu najbolje na krajih,
kamor ne prodre sončna svetloba. Tako
je tudi s strupenimi gobami v našem
sreču. Bujno uspevajo, kamor nikoli ne
posveti luč spoznanja. Starši opazijo
slaba nagibenja, ko so se večidel že
tako razstrala, da jih skoraj ni mogoče
več iztrebiti, — vi sami pa lahko spo-
znate rastlinice, kakor hitro se pokažejo
prve drobne kalčice.

Največja ovira za spoznanje samega
sebe je pač v želji, da se z nečim varo-
mo in to še verjamemo. Vsak bi rad
cenil sam sebe in se boji svoje slabosti
označiti s pravim imenom. „Oh, saj ta
stori vse le iz nečimernosti,“ — brž zine-
mo o kom, — če pa sami kaj storimo iz
gole nečimernosti in želje po slavi in
priznanju, si kaj radi dopovedujemo, da
smo storili vse le iz plemenitih nagibov.
Kakor so rastline na poseben način za-
varovane pred požrešnostjo polžev in
gosenic, tako se človek sam umetno sle-
pi, da svoja dejanja nekako olepša in
opraviči. Če kdaj kaj pozabi ali pa ni
ustrežljiv, pravi: „Nisem utegnil,“ in
verjame še sam sebi. Če mlajši sestri
iz gole požrešnosti poje potico, ki jo je
dobila za rojstni dan, se izgovarja: „Ni-
sem maral, da bi si pokvarila želodec.“

„Napuh spravlja v nesrečo,“ pravi
pregovor. Še zanesljivejše bi lahko rekli:
Laž ima kratke noge. Če si narod ali
posameznik zakrivata napake, je kar go-
tovo, da sta blizu prepada, — kakor je
v nevarnosti tudi ladja, če kapitan ne
zna res natanko preračunati, kako da-
leč je v vetru in neurju krenil od prave
smeri. Če nalaže potnike, vsaj ladji ne
škoduje nič, če pa v kajuti slepi še sa-
mega sebe, čes da je na pravi poti, —

gre gotovo vse po zlu. Morje namreč pa
vetrovi in pečine se ne dajo nikoli pod-
kupiti, — drže se samo resnice.

2. GORSKO SVETIŠČE

Gotovo ste že brali o slavnem Apo-
lonovem svetišču v Delfih, kjer je ve-
deževalka v vročem dimu sedela na tri-
nožniku in prerokovala bodočnost. Sve-
tišče je imelo napis: „Spoznavaj sam
sebe“. To je bilo poglavitno in prvo,
na kar je bog opozoril slehernega, ki
ga je hotel vprašati za bodočnost. Uteg-
nil bi kdo reči: „Kaj ni dosti stvari,
ki so še veliko važnejše in za pročenje
svetišča veliko bolj primerne?“ Na pri-
mer: „Ljubi svojega bližnjega“ ali
„Ovladaj sam sebe“? Zakaj nekaj se jim
je spoznanje samega sebe zdelo naj-
važnejše in najmodrejše? Pač zato,
ker ne moreš res ljubiti svojega bliž-
njega niti se ne ovladati, če ne poznaš
sam sebe. Kdor n. pr. niti ne ve, da je
nagle jeze ali lakomen ali opravljuv, mu
še mar ne bo, da bi se pazil in krotil.
Živi kratko in malo v veri, da se nima
v čem poboljšati. Da je fant, ki mu ni
primere.

O ljudeh, ki ne poznajo svoje no-
tranjosti, pravijo, da so naduti: po-
dobni so uram, ki so se ustavile: ker
mislijo, da so popolni, seveda ne vidijo
svojih napak, se ne menijo zanje in v
svoji rasti nekako zastanejo. Ali ste že
videli moža z deškim glasom? Tako čud-
no je, da kar ne moremo verjeti. Prav
tako nenavadno je, če se kdo telesno še
vedno razvija, po duševnosti pa ostane
nedorasel fanté, skratka nečimeren in
melikan cepec. Le če sebe poznaš, se
lahko ovladaš — saj tudi vlakovodja
lahko vodi lokomotivo, samo če natanko
pozna vse sestavine in ve, koliko sme
podkuriti kotel, katere zaklopke mora
odpreti in zapreti in katere dele mora
zlasti previdno oljiti.

Z ljubeznijo do bližnjega je prav ta-
ko. Če ne poznaš sam sebe, ni nič z njo.
Kar mislite si, da bi se s kom sprli, re-
cimo s sestro ali z bratom. Morda zato,
ker ste v svojih besedah nekoliko zadir-
čni in razdražljivi ali celo oholi. Vi se
pa tega ne zavedate in iščete krivdo sa-

mo pri drugih. Dosti je ljudi, ki sčasoma popo-noma zagrené in se umaknejo v samoto, ker opazijo, da jih nihče nima rad, da se jih vsak ogiblje in da zanje n-kjer ni pomoči in sočutja. Če bi o pravem času šli pogledat v svojo notranjost, bi nemara videli vse vrste grdih in odurnih lastnosti, ki so krive njih osamelosti. Zato je velikega pomena, če ima preročišče napis: „Spoznaj sam sebe“. Če namreč kdo spozna sam sebe, je skoraj že gospodar svoje prihodnosti, ker še vedno lahko krene na drugo pot, preden je prepozno. In ker ve za svoje napake in zmote, se jih lahko drugič ogne, zaslepljenemu pa ne pomaga nobena šola, ker išče vzroke svoji usodi vedno le v napakah drugih.

Mislite si n. pr. tovarnarja, ki svojim delavcem nakloni razne dobrodelne naprave, pa se pritožuje, kako so ljudje nehvaležni. Gotovo dobiš nehvaležne ljudi povsod — ampak tovarnar bi se moral vprašati, ali ni morda sam kriv, da se delavci ne veselijo njegovih dobrot ali se je mogoče delal preveč milostnega in je premalo pomislil, kako velika umetnost je darovanje. Ali pomislite, recimo, da komu ne uspeva podjetje. Po pravici bi se moral najprej vprašati: kaj sam zagrešil? Ali nisem bil točen, dovolj delaven, ali sem bil premalo pozoren in vpluden do odjemalcev? Morda pa za to stroko nimam dovolj sposobnosti in znanja? Če si iskreno odgovori na vsa ta vprašanja, bo nemara lahko še srečen. Če pa vso krivdo zvraca na hude čase in podobne stvari, ne bo nikoli dosegel kaj prida, ker za človeka, ki ne spozna sam sebe, so vsi časi hudi.

3. PREIZKUŠNJA SAMEGA SEBE

Če stojiš takole proti polnoči na kateri izmed velikih ladij, ki plovejo čez ocean, natnkrat kakor iz neba slišiš dolg zategnjen glas: „V redu!“ Mornar v najvišjem jambornem košu se je še enkrat ozrl na vse strani. Potnikom, ki se

odpravljajo spat, doni pomirjevalno kakor blagoslov od zgoraj. Preden gre leč kapitan, še enkrat natanko pregleda s pomočjo zemljevidov in kompasa, kje je ladja, da ni morda krenila od začrtane smeri.

Kar sta mornar v jambornem košu in kapitan za ladjo, sta za človeka razum in vest. Obadva bi morala sleherni večer, preden zaspita, dobro pogledati, ali ni duša tudi nekoč krenila vstran od poti, ki ji jo kaže notranji glas in je bi z njo vse „v redu“. Nikar se ne bojte, da bi rad napravil iz vas prenapeteze, ki ves dan tuhtajo samo o sebi in brskajo vsepovsod, da bi staknili kaj slabega. Ne, ampak da bi zaspal kar tako kakor, recimo kanarček ali pa krava, ne da bi se količkaj menil za glas vesti, se mi vendar zdi preveč nečloveško in neumno. Če na tihem nikoli ne premišljaš o raznih ljudeh, ki z njimi ziviš ali imaš opravka, in nikoli ne povdomiš, ali prav ravnaš z njimi in jih presojaš — in če si nikoli ne ogledaš nagonov in želj, ki raste in snujejo v tebi, — kako boš pa vodil sam sebe in si določal pravo smer? Kdor nikoli ne premišlja o sebi in drugih, je podoben pravljicni ladji strahov, ladji ki jo z razdrapanimi jadrji brez krmarja podi vihar in zanjo nihče ne ve, kam bo šla in kje se bo razbila.

„Ali sem svojeglav in trmast, malomaren in nepremišljen v ljubezni, prebralo obziren v svojih zahtevah, osoren in prevzetnega vedenja, ali preveč govorim o sebi in preveč mislim na stvari, ki so mi zlasti pri sreči, — ali sem nereden in morda sam kriv nezgode in nesreče, ki je doletela mene in moje domače,“ — o vsem tem bi se moral človek povprašati in pošteno odgovoriti. Fant, ki se navadi tako delati, je krmar in vodja in bo drugim opora v življenju, — kdor pa ne bo, bo vedno igrača valov in ne bo nikoli vedel, kje je in kam ga bo zaneslo.

Kar si sklenil, po pameti seveda, to ti bodi kakor zakon. Kaj bo kdo o tebi govoril, za to ne maraj!

Epiktet

Vesti iz Vatikana

I. PISMA SVETEGA OČETA

Okrožnica papeža Pija XII. o položaju Cerkve na Kitajskem.

7. oktobra, na praznik Kraljice presv. rožnega venca 1954 je papež Pij XII. izdal okrožnico o stanju katoliške Cerkve na Kitajskem. Že pred tremi leti je kitajskemu ljudstvu pisal apostolsko pismo, ki ni bilo le dokaz njegovega sočutja z njimi, ampak tudi opomin, naj odločno in zvesto spolnjujejo vse dolžnosti krščanske vere in jo, če bi bilo potrebno, tudi s heroično srčnostjo branijo. Zdaj papež znova dviga z njihovimi molitvami svojo prošnjo k Bogu, da bi po preganjanju v njihovi cerkvi spet zažarela zarja miru in svobode.

V zadnjih letih so se razmere katoliške Cerkve na Kitajskem zelo poslabšale, pomnožila pa obrekovanja in obtožbe proti Sveti stolici in proti vsem, ki so ji zvesti. Iznan je bil apostolski nurecij, ki je na Kitajskem zastopal papeža in podvojile so se zvijače, s katerimi varajo manj nadarjene osebe. Prvo papeževo pismo ni moglo priti do njih. Zato jim piše drugič.

1. Prganjalci očitajo katoličarom — tako, kakor nekad, tudi zdaj —, da izdajajo svojo domovino in da niso dobri državljani. Papež na ta očitke odgovarja, da se katoliški Kitajci odlikujejo pred vsemi drugimi v goreči ljubezni in zvestob: do domovine. Kitajci so že davno prej prekašali vse druge Azijce po svoji visoki kulturi.

Luč evangelija jih je s svojimi neizčrpnimi duhovnimi zakladi še bolj obogatila. Krščanske kreposti namreč spopolnjujejo in utrjujejo državljanske. Papež pohvali katoliške Kitajce, ker javno oblast vedno spoštljivo ubogajo, kadar jim ukazuje kaj takega, kar spada pod njeno območje in vestno spolnjujejo vse državljanske dolžnosti. Nočejo

pa pod nobenim pogojem prelamljati zapovedi katoliške vere in zatajiti Odrašenika, za katerega jih mnogo izmed njih trpi muke in ječo.

2. Cerkev je posebno v zadnjem času zelo skrbela za čim večje število dobro vzgojenih domačih, kitajskih duhovnikov in škofov. Papež Pij XI. je v baziliki sv. Petra sam posvetil prvih šest kitajskih škofov. Sedanji sveti oče je uredil cerkveno načelstvo in prvič v zgodovini podelil kardinalsko čast kitajskemu cerkvenemu dostojanstveniku. Zato prosi Boga, da bi dal toliko duhovnikov in škofov, da bi mogli sami brez tujih misijonarjev, vladati katoliško Cerkev na Kitajskem. Vendar tudi tedaj, ko Kitajska ne bo več potrebovala tujih misijonarjev, ne bo mogla Kristusove Cerkve na Kitajskem vladati „samostojna državna oblast“, kakor navadno pravijo. Tudi tedaj se bo morala krščanska občina na Kitajskem nujno podrediti popo'noma papežu, če bo hotela biti del iste družbe, ki jo je ustanovil božji Odrašenik. Po volji Kristusovi morajo biti škofje, duhovniki in verniki v pokorščini in edinosti podrejeni papežu. Navadni ljudje in civilna (državna) oblast nimajo pravice posegati v delokrog cerkvenega načelstva. Papež zelo želi da bi se katoliška Cerkev na Kitajskem vzdrževala samo s prispevki kitajskih katoličanov. Darovi, ki so jih doslej drugi narodi zbirali za Kitajsko so sad krščanske ljubezni, o kateri smo vsi, ki smo odrašeni s Kristusovo krvjo, združeni med seboj. Ti darovi torej nimajo političnega namena, ampak izvirajo iz medsebojne krščanske ljubezni, ki jo je Kristus ukazal in je znak pravih njegovih učencev.

3. Nekateri hočejo, da bi bila kitajska Cerkev tudi popolnoma neodvisna v oznanjevanju evangelija. Služba oznanjevanja evangelija, ki so jo najprej vršili Jezus in njegovi apostoli, je zdaj poverjena škofom in duhovnikom. Sveta stolica in škofje so skozi vsa stoletja do danes ohranili Kristusov nauk nepokvarjen. Papež in škofje, združeni s papežem, pa morajo govoriti: „Moj nauk ni moj, ampak Njega, ki me je

poslal.“ Nismo učitelji človeškega, ampak Kristusovega nauka.

Ne more biti dober katoličan, ki odobrava ali uči nevarna načela gibanja o treh avtonomijah: avtonomiji vladanja, gospodarstva in pouka. Voditelji tega nevarnega gibanja hočejo prepričati posebno preproste in boječé vernike, da so le tisti pravi domoljubi (patrioti), ki se pridružijo cerkvi ki so si jo oni zamislili. V resnici ni to nič drugega ko narodna cerkev, ki pa ne more biti katoliška, ker upošteva samo en narod. Katoliška Cerkve ljubi vse narode, vse rodove z nadnaravno Kristusovo ljubeznijo in jih združuje v bratski ljubezni.

Sveti oče potem opominja vernike, ki so zašli, naj se vrnejo na pot kesanja in zveličanja. Naj se zavedajo, da ni dovolj, dajati cesarju, kar je cesarjevega, ampak morajo dajati tudi Bogu, kar je božjega. Kadar ljudje zapovedujejo kaj takega, kar nasprotuje božji volji, se je nujno treba držati načela apostola Petra: „Boga je treba bolj poslušati ko ljudi.“ Ker dvema gospodoma ni mogoče služiti, naj se tedaj, kadar svetna oblast nasprotuje božji, vedno odločijo za Boga in, kadar je to potrebno, raje izberejo tudi mučeniško smrt, kakor bi se izneverili božjemu Odrěšeniku.

Papež zahvaljuje Boga za vse tiste, ki so bili vredni trpeti za Gospodovo ime, se odlikovali v zvestobi do Boga in Cerkve in prenašali vdano izredno trpljenje. Še naprej naj vztrajajo na pravi poti. Ni lahek boj, ki ga od njih zahteva božja postava. Vendar Kristus blagruje tiste, ki trpé preganjanje zaradi pravice in jim obeta veliko plačilo v nebesih. Kraljica Kitajske jih bo podpirala in branila, da bodo vztrajali do konca, podpirala tudi prošnja kitajskih mučencev.

Zveza italijanskih katoliških pravnikov je imela v začetku decembra v Rimu VI. študijski kongres. Ker jim sveti oče zaradi bolezni ni mogel govoriti, jim je 5. decembra poslal pisan govor. Misli, ki jih boste brali, so vzete iz prvih dveh delov njegovega govora.

V uvodu povdarja važno misel, da mora imeti vsaka pravna kaznen namen, rešiti človeka, ki je storil krivico, in ga poboljšati. V prvem delu govora govori papež, kako pride človek na pot krivičnega dejanja. Nanjo pride tedaj, ko se premišljeno, svobodno odloči za slabo, dobro pa zavrže. Pri pravičnem presojanju obtoženčeve krivde je treba poleg zunanjege dejanja upoštevati tudi vse notranje in zunanje vplive, ki so krivca privedli do tega, da se je odločil za slabo. Ti vplivi so prirojena ali pridobljena razpoloženja, slaba nagnjenja, način vzgoje, družba, v kateri živi. Krivično dejanje je predrzna žalitev oblasti, ki varujejo red. Ker je vsaka pravna človeška oblast od Boga, je krivično dejanje tudi žalitev neskončno pravičnega Boga. Vsako krivično dejanje krši in ruši red. Dolžnost oblasti je, da porušeni red spravi v prvotno stanje. To stori oblast, stori tako, da krivca kaznuje. S kaznijo hoče doseči, da bo spet izvrševal svoje dolžnosti in se varoval kršitve pravnega reda.

V drugem delu svojega govora papež pade govori o stanju krivde in kazni. Potem, ko je človek storil krivično dejanje, živi v stanju krivde in kazni. Kazen nalaga pristojna oblast po pravomočnem kazenskem zakonu. Zakoniti zastopnik te oblasti pa se mora najprej, preden naloži kazni, trdno prepričati o dejanski in osebni krivdi obtoženca. Popolno gotovost, ki izključuje vsako zmoto, ima o človeku samó Bog. Samo On natančno pozna vrednost njegovih dejanj, ker je vseveden in povsod pričujoč. Človeški sodnik pa si mora, preden izreče obsodbo, pridobiti vsaj moralno gotovost. Če ne more priti do te gotovosti, naj se posvetuje z izvedenci in upošteva izsledke moderne znanosti (psihologije, psihiatrije, karakteriologije). Če kljub temu upravičen dvom o obtoženčevi krivdi ostane, sodnik ne sme izreči obsodbe, posebno ne smrtne.

Zdravnik odstrani tvore, ki škodujejo človeškemu telesu, z operacijo. Tudi naložena kazni ima namen, odstraniti od s'abega človeka vse, kar povzroča škodo njemu in človeški družbi. Pripra-

viti mora kaznjena do tega, da spozna zlo, ki mu je povzročilo kazen, obsodi in opusti slabo dejanje, sklene, da se bo poboljšal in za krivico, ki jo je storil, zadostil. Trpljenje, ki je združeno s kaznijo, zadolženca večkrat pripelje do tega, da spozna, da je delal napačno in zaslužil kazen, ki mu je naložena. Zato jo vdano sprejme in potrpežljivo prenaša.

Vsaka kršitev človeškega zakona je tudi kršitev božje postave, žalitev Boga. Sveti Pavel pravi, da je človeška oblast „božja služabnica, ki se maščuje v strahovanje tistega, ki dela hudo“ (Rim 13, 4). Če se torej kaznjeneц poniža pred božjo roko, ki kaznuje po človeški roki in kazen sprejme v zadovoljenje svojega dolga pred Bogom, mu je kazen v blagoslov. Tako je sprejel kazen desni razbojnik na križu, ki je rekel, da po pravici trpi to, kar je zaslužil.

Stoletnica posvečenja bazilike sv. Pavla v Rimu.

Papež Pij IX. je dva dni po proglašitvi Marijinega brezmadežnega spočetja za versko resnico posvetil cerkev sv. Pavla v Rimu. To stoletnico so slovesno praznovali. Sveti oče je s posebnim pismom (1. decembra 1954) to slovesnost še povečal. Slovesna stoletnica — pravi papež — bo zelo poživila in utrdila pobožno ljudsko čiščenje sv. Pavla. Tudi sv. oče sam, ki je bil poleg tega rojen v Rimu, sv. Pavla že od mladih let zelo časti. — Apostol Pavel je bil izvoljena posoda, ki je nesla Jezusovo ime pred pogane in kralje. Skupno s Petrom je širil in utrjeval Cerkev, ki je Kristusovo skrivnostno telo. Zato je Pavlov grob dragocen zaklad katoliške Cerkve, rimskega mesta in zaželeni cilj vernih src.

Konštantin je porušeno cerkev sv. Pavla znova sezidal. Krščanska stoletja so jo okrasila z odličnimi umetniškimi deli in obogatila z bogatimi darovi. Tudi papeži so jo povelicevali z govori, jo obdarili z dragocenimi darovi in predpravicami. Pobožni romarji pa so prihajali iz najbolj oddaljenih krajev častiti sv. Pavla in se mu priporočati za

varstvo in pomoč v nadlogah, nevarnostih in stiskah.

Ko je v noči med 15. in 16. junijem 1823 cerkev uničil požar, je papež Leon XII. pozval 25. januarja 1825 ves katoliški svet, naj pomaga pri zidavi nove cerkve. Darovi katoličanov so preseglu upanje papežev. Tako se je v nekaj letih postavilo svetišče, ki je neprecenljiv spomenik krščanske umetnosti in pobožnosti.

Glavni namen stoletnice naj bo skrb, da bo veličastna podoba sv. Pavla spet zažarela v vsem sijaju v dušah katoličanov: njegova goreča ljubezen, nepremagljiva duhovna moč, želja izčrpati se do smrti pri apostolskem delu in duh njegovega slavnega mučeništva.

Ženska mladina Katoliške akcije v Rimu je imela 8. decembra 1954 otvoritev in blagoslov svojega doma. Imenuje se *Domus Mariae* (Marijin dom). Papež bi se rad osebno udeležil slovesnosti, pa mu bolezen ni dopustila. Zato ženski mladini Katoliške akcije piše.

Papež najprej omeni, da se je treba za to, da Marijin dom stoji, zahvaliti krozkom, ki so z veliko vnemo in požrtvovalnostjo zbirali denar in druge dragocene darove. Dom obsega cerkev, vrt, sobe za sestanke in zborovanja in igrišče. Potem izjavlja sveti oče, da je s članicami Katoliške akcije zelo zadovoljen. S posebno ljubeznijo misli na Jezusove izvoljenke, na najmlajše med njimi, ki so tudi največja skrb Cerkve; misli na aspirantinke, cvetove, ki se odpirajo luči in soncu. Pred očmi so mu tudi vse delavne članice, močne v blestečih mladosti.

Kadar se spomni na žensko mladino Katoliške akcije, se mu zdi, da gleda pred seboj cvetoč travnik. Tedaj zahvaljuje Boga, ki krasí Cerkev s takim sijajem in tako blagodejno pomočjo. Zahvaljuje pa se tudi članicam samim, ker dobro vé, koliko velikodušnosti, vztrajnosti in molčečega mučeništva je treba, da ohranijo duhovno svežost in pripravljenost za apostolsko delo, ko jim preti toliko zalezovanj in nevarnosti na ulicah, v tovarnah, šolah in prodajalnah časopisov.

Ženska mladina Katoliške akcije ima čudovito lepo poslanstvo pomirjevanja in očiščevanja. Mladenke Katoliške akcije naj bodo kakor angeli: Duše poleta, zmožne svetu pokazati vzor resnično svobodne, odkritosrčne, neustrasene mladine in mu dokazati, da je čistost mogoča in da vedno zmaguejo tisti, ki jih vodi luč krščanskih načel. Ta vzor bo še lepši in uspešnejši, če bodo na neporušenem temelju zgradile v sebi stavbo duhovnega življenja, ki bo segala do najvišjih vrhov krščanske popolnosti. To bodo dosegle, če se bodo z vsemi svojimi zmožnostmi izročile Kristusu tako, da bo samo on vladal nad njimi. S tem se pa nikakor ne bodo odpovedale življenju in zdravemu veselju. Z odkritosrčnim hrepenenjem po božjem in človeškem življenju bodo med ljudmi širile smeh in veselje, ki ju svet več ne pozna.

Končno jih papež spomni na skrb, ki jo ima kot vidni poglavar Cerkve za ves svet, na izredne čase, ki jih preživljamo, na socialno in duhovno bedo, ki kriči po oznanjevanju evangelija. Zato je papež s svojim „budilnim klicem“ vso Cerkve poklical na veliko delo. Mnogo dušnih pastirjev in vernikov v Italiji, pa tudi v mnogih drugih krajih sveta, se je temu klicu že odzvalo. Papež je prepričan, da se more zlo zadržati in zagotoviti zmaga dobremu, Bog je pripravljen dati svojo pomoč. Manjka duš, ki bi velikodušno sodelovale z božjo milostjo. Sveti oče poziva vse italijanske mladenke, da se še bolj strnejo v vrste, uporabijo vse zmožnosti in se čim bolj prilagodijo razmeram. Le tako bodo mogle uspešno apostolsko delati.

V Kolumbiji so imeli tretji narodni Marijanski kongres. Papež jim je ob sklepu poslal posebno pismo, v katerem najprej omenja izreden blagoslov, ki ga je prineslo Marijino leto, potem pa izraža svoje veselje nad Marijinimi prazniki v Kolumbiji, ki so jih pripravili z ljudskimi misijoni. Višek teh praznikov je tretji narodni Marijanski kongres. Marija je mati Kolumbije. Dala ji je sinove, ki so prišli iz gozdov, jim ustvarila kulturna središča, obli-

kovala civilizacijo. Iz svojega naročja ji je Marija dala vse, kar ima velikega. Kolumbija s svojimi visokimi gorami, neizmernimi planjavami, rodovitnimi ravninami, s svežimj obrežji, s svojo staro kulturo, umetniki in odličnimi pesniki, je na kolenih pred svojo Materjo in Gospo, jo časti in prosi pomoči. Papež Kolumbijcem priporoča, naj imajo svoje oči vedno uprte v Kraljico nebes in zemlje, da bodo hodili po pravi poti k Njemu, ki je pot, resnica in življenje. Prosjajo naj jo za mladino, da bo ostala čista, za odrasle, da bodo odločni, za stare ljudi, da bodo modri in trezni. Mariji naj se priporočajo za trdno, globoko vero in zmago božjega kraljestva na zemlji.

II. IZ VATIKANA

Papeževa poslanica ob sklepu Marijinega leta (8. decembra 1954). Ob pogledu na ves katoliški svet, ki danes kleči kot ena družina pred nogami brezmadežne Device, zahvaljujemo Gospoda, ki je kot pečat tolikih molitev in dobrih del v tem letu milosti želel od Nas dejanj ljubezni, trpljenja in žrtev.

In Mi z bolečino v udih, z žrtvijo v srcu zaključujemo Marijino leto in z vsemi sinovi, razkropljenimi po zemlji ponavljamo: „Zdrava, Marija... Sveta Marija...“ Nato je dal iz bolniške postelje svoj blagoslov.

Škofovsko posvečenje mons. Janeza Krstnika Montinija (12. decembra 1954). Sveti oče se zaradi bolezni ni mogel osebno udeležiti škofovskega posvečenja svojega zvestega pomočnika in sodelavca mons. Montinija, ki ga je imenoval za milanskega nadškofa. Zato mu je poslal posebno pismo:

„V duhu smo v starodavni baziliki pri obredu škofovskega posvečenja, ki smo ga iz posebne naklonjenosti do posvečenca Sebi pridržali, pa je božja Previdnost odločila tako, da nam tega ni mogoče storiti. Vendar pa je za svetega očeta zelo tolažilno, da more v tem trenutku dvigniti svoje roke in dati vsaj blagoslov svojemu zvestemu sodelavcu, danes bratu po škofovskem po-

svečenju, ko jih ni mogel nanj položiti in klicati Svetega Duha.

Blagoslov, ki ga napolnjujejo spomini na dolgotrajno službo, v kateri so se menjavale radosti in bridkosti, ožarjata tudi vera in upanje za bodočnost novega pastirja, ki je poklican, da bo vladal z ambrozijanske stolice velik del ljubljenega lombardskega ljudstva.

Temu ljudstvu, ki ga pri slovesnem obredu zastopajo najvišji uradniki, cerkvene oblasti, zastopniki svetnih duhovnikov, redov in kongregacij, Katoliške akcije in vseh družabnih stanov, izražamo občudovanje nad enodušno pripravljenostjo, s katero hoče sprejeti in ubogati pastirja svojih duš. Razumemo tudi ganljivo hvaležnost tega ljudstva za dar, ki smo ga z novim nadškofom poklonili milanski cerkvi. Zato nadpastirju in njegovi zvesti čredi iz vsega srca podeljujemo naš očetovski apostolski blagoslov.

Božično voščilo svetega očeta vsem vernikom na svetu. „Pripravimo se, da bomo z otroško preprostostjo sprejeli v srca čar božične skrivnosti in uživali njeno veselje. Veselite se v Gospodu! Gospod je blizu.

V nekaj urah bodo že naznanjali bogoslužni obredi, da se je Jezus že rodil v skrivnostnem, polnočnem molku, po zemlji pa bo odmeval anđelski spov miru. Sprejmite tudi vi, ljubljeni sinovi in hčere krščanskega sveta, pristrčno in čisto božično veselje, polno svetih navdihov, sladkih doživetij in nežnih upov, če bi znali vsi ljudje živeti vedno v duhu veselja, dobrote in miru, ki jih razširja sveta noč, koliko srečnejša bi bila zemlja.“

Zaradi boleznih papež ne more imeti daljšega božičnega nagovora po radiu, kakor je bila navada druga leta, vendar jih noče prekiniti. V objemu trpljenja se zahvaljuje katoliškemu svetu za molitve, s katerimi ga vedno tolaži, in v duhu obiskuje vse sinove, razkropljene po svetu, vso človeško družino z voščili miru: v prvi vrsti kardinalski zbor, svoje spremstvo, prelato, rimsko kurijo, člane svoje družine, pastirje božje črede: škofove in duhovnike, redove in kon-

gregacije, vojsko Katoliške akcije, vse družabne sloje in poklice, da bi se veselili upanja, da bo Odršenik njihov mir na zemlji in njihovo veselje v večnosti.

S posebno ljubeznijo želi papež vedrosti in tolažbe onim, ki jih je Jezus napravil deležne svojega križa, ki so bolni telesno ali duševno, ki v žalosti in uboštvu zapuščeni jokajo na zemlji kot žrtve ljudi ali usode. S krvavečim srcem prosí nebeške tolažbe in junaške srčnosti za vse tise sinove, ki so nasilno vrženi v ječe, koncentracijska taborišča in so vredni, da trpé zaradi vere, resnice in pravice.

9. decembra 1954 je sprejel **sveti oče** v privatni avdijenci mons. Janeza Krst. Montinija, novega milanskega nadškofa. To, da ga je sprejel pred škofovskim posvečenjem, je dokaz njegove izredne naklonjenosti do nadškofa. Navadno se to zgodi šele po posvečenju. V pogovoru z njim je sveti oče poveljeval vestno službo, ki jo je mons. Montini opravljal 20 let najprej kot namestnik državnega tajništva, pozneje pa kot državni podtajnik.

12. decembra 1954 je v vatikanski baziliki kardinal Evgenij Tisserant, dekan svetega kardinalskega zbora, podelil namesto bolnega svetega očeta škofovsko posvečenje mons. Janezu Krst. Montiniju, novemu milanskemu nadškofu. Asistirala sta mu mons. Fredeci, škof iz Brescije in mons. Bernareggi, naslovni škof in kapitularni vikar v Milanu. Posvečenja se je udeležilo 10 kardinalov, 50 nadškofov in škofov, tajniki kongregacij, prelati državnega tajništva in drugi zastopniki rimske kurije, zbor diplomatov pri Sveti stolici, predsednik italijanskega senata, več ministrov, državnih tajnikov in drugih diplomatov. Iz Milana je prišlo več ko 2000 romarjev v Rim k posvečenju nadškofa, med njimi poslanec in zastopnik župana, opat sv. Ambrozija, ves kapitel, profesorji semenišč, rektor katoliške univerze presv. Srca, zastopniki Katoliške akcije in večja skupina iz nadškofove rojstne vasi z županom na čelu.

Med izseljenci



ARGENTINA

Mesec januar v slovenski skupnosti na prostoru Vel. Buenos Airesa na dogodkih ravno ni bil bogat. Ta mesec je v Argentini čas splošnih počitnic. Kdor le more, beži iz razbeljenih mestnih ulic na deželo, k morju in proti goram. Tudi slovenski rojakj so v velikem številu izrabili počitnice za oddih. Omeniti moramo tri večje izlete, ki so jih Slovenci v januarju organizirali: 16. januarja so dekleta, članice SDO, 59 po številu, pohitela na neko pristavo blizu mesta Gral. Rodríguez, kjer so imele ves dan priliko za kovanje in sončenje. Nič čudnega, da so naslednje dni mnoge čutile posledice premočnega sonca in si celile opeklino. — Isti dan je Slovenska kulturna akcija organizirala izlet v mesto Luján in njega okolico. Udeležencev je bilo 43. — V nedeljo 30. januarja so se pa odločili še fantje: priredili so izlet na otoke reke Rio Paraná blizu kraja Tigra, kjer so se mogli ves dan hladiti v prijetni vodi.

Že tradicionalna misijonska tombola v korist slovenskih misijonarjev je tudi letos privabila veliko rojakov na slovensko Pristavo v Moronu. Da take vrste prireditve vedno pritegne, je najlepši dokaz dejstvo, da so ljudje šli od doma kljub silni vročini. V Buenos Airesu je bilo 39,7 C, v Moronu celo 42° C. Jasno je, da je šla pri taki temperaturi pijača vseh vrst hitro v promet in da je bila žeja udeležencev skoro neugasljiva, kar pa je blagajniku kar prav prišlo. Glavni dobiček je bilo motorno kolo znamke Lambreta Siam, ki so trenutno v Argentini zelo moderna in jih sam predsednik republike mladini toplo priporoča.

Takoj po misijonski tomboli pa se je začelo z nabiranjem dobitkov za veliki

srečlov revije „Duhovno življenje“, ki vsako leto priredi družabno prireditev z namenom, da okrepi tiskovni sklad in poveže svoje naročnike med seboj. Letos je bila prireditev določena za 6. februar. Glavni dobiček pri srečlovu je bilo kolo. Poleg tega je bilo v programu še žrebanje 20 dobitkov, do katerih so imeli pravico vsi, ki so do 6. februarja poravnali celoletno naročnino za revijo. O samem poteku prireditve bomo pa poročali v aprilski številki „Duhovnega življenja“.

Direktor slovenskih dušnih pastirjev preč. g. Anton Orchar je tekom meseca januarja obiskal Slovence v notranjosti Argentine. Dne 9. januarja se je mudil v Córdoba, 16. januarja je bil v San Luisu, 23. januarja je imel slovensko službo božjo v Mendoza, 30. januarja pa v Rosariu. V tem mestu je tudi prisostvoval svečanostim večnih zaobljub, ki jih je napravila s. Avgušтина Dolinar iz reda slov. šolskih sester, ki imajo v Argentini več lepih postojank.

Za slovenskega izseljenskega duhovnika v Holandiji odhaja na mesto č. g. Nandeta Babnika dosedanji kaplan v San Fernandu pri Buenos Airesu č. g. Vinko Flek. Dne 6. januarja se je pri slovenski sv. maši poslovil od svojih rojakov, katere je na svoji fari uspešno pred nekaj časa versko in narodno povezal. Idealnemu gospodu Fleku želimo obilo božjega blagoslova na novem delovnem področju z željo, da se večkrat oglasi in nam kaj poroča o življenju naših rojakov v Belgiji in Holandiji. Obenem se mu naša revija zahvaljuje za vse plodovito sodelovanje, ko je prečastiti gospod skozi dve leti pisal za „Duhovno življenje“ članke in ocene filmov ter nas seznanjal s problemi iz delavsko-socialnega področja.



Po končani duhovni obnovi v Miramaru (glej poročilo v februarški številki DŽ) so se slovenski rojaki srečali s svojim duhovnikom č. g. Jože Jurakom pred župno cerkvijo v Miramaru. V prvi vrsti stojita tudi oba prvoobhajanca, Jelenčev Gregor in Matjaž

ZDRUŽENE DRŽAVE

Slovenska fara Sv. Vida v Clevelandu je doživela na zadnje adventno nedeljo pred božičem 19. decembra 1954 lepo slovesnost slovenske nove maše. Daroval jo je Rev. *Francis M. Pajk*, že v Ameriki rojen sin slovenskih staršev. V slovenščini je g. novomašniku pridikal župnik fare sv. Vida Rev. Louis B. Baznik, v angleščini pa Rev. Andrew Andrey, bivši kaplan pri sv. Vidu. Pri novomašni pojedini, ki jo je vodil č. g. F. Baraga, kaplan pri sv. Lovrencu, je slovesno pozdravil g. novomašnika župnik od Marije Vnebovzete, č. g. M. Jagger. Poudaril je, da je kljub odmiranju slovenske besede slovensko govoreči duhovnik v Ameriki še vedno potreben, kajti še vedno je v Ameriki veliko ljudi, ki želijo duhovniku v spovednici in izven njega potožiti svoje težave v svoji materini govoric. Govornik je svetoval mlademu duhovniku, naj govoric svojih staršev, kolikor mu ne teče gladko, izpopolni ter mu želel, da bi prišel na eno

izmed slovenskih far. — Med gosti je bil tudi sam guverner države Ohio g. Frank Lausche. Ta je v svojem nagovoru poudaril, da vsi javni delavci običajno dobijo za svoje delo priznanje in zahvalo, duhovnikovo požrtvovalno delovanje pa je največkrat poplačano z nehvaležnostjo ali celo obrekovanjem.

V mesecu decembru sta kar dva člana slovenskega frančiškanskega komisarata v Sev. Ameriki obhajala osemdesetletnico življenja. Prvi je brat *Bonifacij Dimnik*, ki je bil rojen 17. decembra 1874 v Mostah pri Ljubljani. Leta 1902 je vstopil k frančiškanom in leta 1907 naredil slovesne obljube. Sedaj služi kot kuhar na frančiškanski fari v New Yorku. — Drugi jubilan je brat *Humil Šavelj*. Rodil se je 26. decembra 1874 v Kamniku. Slovesne obljube je položil 30. decembra 1907. V samostanu je služil Bogu zlasti z delom svojih rok kot spreten mizar in kuhar. Zdaj je v Lemontu, na ameriških Brezjah, kjer še vedno pridno pomaga v kuhinji, v mesariji ali na vrtu.

Te dni smo dobili iz Španije izvorno poročilo o veličastnem verskem slavlju, ki ga je priredila španska katoliška mladina pod imenom „Día del Joven“ — „Dan mladine“ dne 10. oktobra 1954 v Zaragozi, mestu, kjer španski narod časti svojo Mater božjo Pilarsko (Nuestra Señora del Pilar). Te verske manifestacije so se udeležili tudi Slovenci. Eden izmed njih, zdravnik dr. Srečko Pregelj nam je poslal obširno poročilo, iz katerega povzemamo sledeče:

Ob pol deseti uri je pričela sv. maša. Ob vznožju oltarja so stali predstavniki mladine izza „železnega zastorja“. V rokah so držali napise in zastave svojega naroda. Vsa mladina je pri sv. maši glasno pela.

Ko je bila maša končana, je prišel najbolj ganljivi trenutek vse verske svečanosti: poklonitev španske mladine katoliški Cerkvi za železno zaveso. Vsi so se globoko presunjeni spominjali treh zaprtih kardinalov, mnogih škofov in duhovnikov ter brezštevlnih vernikov obeh spolov, ki ječe po zaporih in koncentracijskih taboriščih. Da bi španski katolici še laglje doumeli veličino trpljenja preganjanih bratov, so priredili po trgu Pilar in okoliških ulicah izobesili podobe tistih Marij, ki jih poposamezni narodi pod knuto komunizma vneta časté. Navzoče so bile podobe iz Bele Rusije, Romunije, Slovaške, Poljske, Ogrske, Ukrajine, Hrvaške, Slovenije, Srbije in Kitajske. Zastopniki preganjane Cerkve so se postavili na oder, kjer je bil oltar in tam je po en član zaslužjenih narodov prebral v svojem jeziku prošnjo k Materi božji. Takoj nato je don Miguel Monserrat prebral špansko prestavo pravkar izgovorene molitve. Pri vsakem zastopniku je tudi godba zaigrala kako značilno pesem tistega naroda, nakar so vsi navzoči zmeli posebno molitev za narod, katerega predstavnik je pravkar počastil Marijo.

Medtem, ko so mladi ljudje brali posvetitev svojega naroda Materi božji, je pa španska mladina korakala v mimohodu in pozdravljala preganjane brate

v Kristusu. Bilo je videti napise kot: Vaša bolečina napolnjuje z žalostjo naša srca; Ne bomo klonili nikdar!; Naši preganjani bratje so nam preljudbi gostje. Končno so še zastopniki preganjane Cerkve šli mimo kipa Matere božje Pilarske, kar je dalo španski mladini priliko, da jih je bučno pozdravila.

V imenu slovenskega naroda je prebral molitev k Mariji Pomagaj dr. Srečko Pregelj Zoré. Takole se glasi:

O Marija, Mati božja, Mati in Kraljica Slovencev!

Naš narod, ki se je posvetil Tvojemu Brezmadežnemu Srcu, danes zelo trpi, kot trpi toliko narodov svetá, ker hočejo ostati zvesti Tebi in Tvojemu božjemu Sinu. Tako je tudi slovenski narod soudeležen pri velikem trpljenju, ki je zadelo skrivnostno Kristusovo telo; drži se junaško prav zaradi Tvoje materinske pomoči.

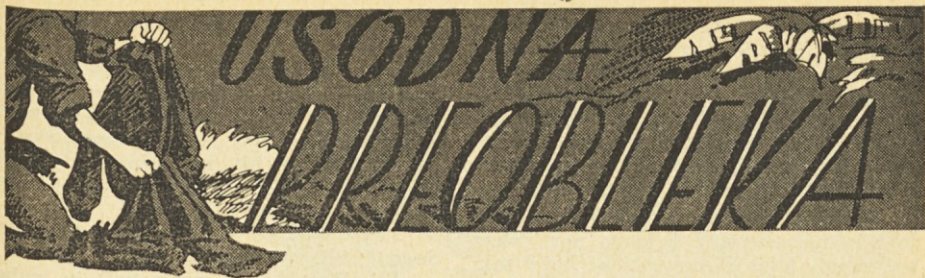
O naša milostljiva Mati in Kraljica, prosimo Te, pripomori, da bo prispevek, ki Ti ga naš narod vsak dan nudi, čeprav majhen, vendarle uspešen, ko pričakuje izpolnitev Tvojih obljub ter novo dobo miru in krščanske ljubezni.

Mati mučencev! Mnogo krvi je preli naš narod v obrambo vere in zvestobe Kristusu, našemu Bogu in Gospodu.

O sladka zavetnica naša! Spremeni to kri v seme novega rodu, ki bo popolnoma posvečen Tebi in poslušen zapovedim Tvojega Sina; ki bo pogumen pri uresničevanju velike naloge krščanske preroditve.

O Mati žalostna! Sprejmi naš narod v svoje naročje! Varuj ga v preganjanjih, poživi ga v veri, potrdi ga v upanju, okrepi ga v zvestobi do svete Cerkve. In to stori, o Mati Prečista, da slovenska mladina ne zaide s poti čistosti in svetosti.

Tudi za nas Slovence v begunstvu, prosí, o sveta Begunka, naj nas povsod, kjerkoli že bomo raztreseni po širnem svetu spremlja božji blagoslov. Naj bomo z zglednim življenjem všeč Bogu, da bi postali tako vredni povrniti se v našo razbičano domovino in tam z veliko vneto delovati v Tvojo čast in večjo slavo božjo. Amen.



E. WILLIAM — Ilustriral Hotimir Gorazd

SKOK V SVOBODO

Umirajoči misijonar je ležal na ozki in trdi postelji, ki je že dolgo služila vsem tistim gostom, katere je Mieh Yang sprejemal iz razlogov gostoljubja in zanj niso predstavljali nobene važne osebnosti. Soba, v kateri je stala postelja, ni imela na sebi nič zanimivega ali privlačnega.

Ranjeni misijonar je bil pri kraju s svojimi silami. Ni več dihal, temveč samo še hropel. Oči je imel zaprte in z eno izmed rok je krčevito grabil rob odeje, s katero je bil prekrit. Edina oljnata svetilka, ki je bila pritrjena na steno v enem sobnih kotov, je metala pošastno senco na njegove nemirne roke. Tudi obraz mu je pokrivala senca.

Strežnik Jan Teng je stal v poltemi, izven svetlobe, ki jo je razširjala svetilka in nepremično motril svojega bolnika.

Jim Carmody je poznal to sobo in posteljo v njej prav dobro. Ko se je pred tremi leti boril s smrtjo za življenje, je ležal na istem kraju. Tudi takrat mu je stregel Jan Teng, budistični menih. On je Carmodyju zložil zlomljene kosti, mu sešil raztrgano kožo in ga ozdravil s čaji zdravilnih rastlin.

Carmody je prekoračil sobo in se ustavil pred umirajočim. Ranjenec je bil kot on visoke postave, toda bolj suh in slabotnega izraza. Lične kosti so mu močno izstopale iz obraza; spodnja čeljust je bila ozka in usta široka. Prsi je imel trdo povezane. Na mizici poleg postelje je stal kozarec z neko zeleno tekočino. Ob kozarcu je ležala kakor grah velika svinčenka.

Carmodyjev pogled se je ustavil na krogli. V znak pozdrava se je priklonil pred Jan Tengom, ki ga je po duhovniško pozdravil, nato pa je vprašal budističnega meniha:

„Kje ga je zedela krogla?“

Menih ni odgovoril, temveč pokazal s prstom na lastnem telesu. Jim Carmody je takoj razumel, kje je krogla prodrla misijonarjevo telo. Vstopila je skozi hrbet in raztrgala pljuča. Dokaz temu je bila krvava pena, ki se je misijonarju nabirala na ustih. Jan Teng se je sklonil nadenj in mu jo očistil.

„Čez eno uro bo mrlič,“ je kakor za sebe dejal.

Carmody mu je verjel. Iz izkušnje je vedel, da se Jan Teng nikdar ne zmoti, kadar razsoja o življenju ali smrti svojih bolnikov. Ko so njega prinesli k Tengju, so bili vsi prepričani, da so mu ure štete. Vsi razen Tenga. Carmody je ostal pri življenju. Ker Teng ni znal angleško, je prosil Carmodyja, da se je le-ta naučil mandarinske kitajščine in si osvojil tri glavna narečja tamošnjih gor. Takrat Carmody še ni slutil, kolikega pomena bo pozneje vse to za njega.

Carmodyjev pogled je spet obstal na umirajočem misijonarju. Bil je to prvi Amerikanec, ki ga je mogel videti po treh letih. Toda to že ni bil več Amerikanec; bil je človek, ki se z zadnjimi silami zaman bori, da si ohrani življenje.

Jan Teng se ni ganil. Nosil je rumeno sotano budističnega meniha s kapuco, ki mu je padala po hrbtu. Z ramen so mu viseli dolgi trakovi. Nje-

govj posušeni prsti so neprenehoma prebirali jagode budističnega rožnega venca. Bil je že zelo star in skoro popolnoma plešast. Oči, polne dobrote in miline, so ležale globoko v očesnih votlinah. Njegove molitve so ustvarile neko skrivnostno ozračje, ki je zahtevalo tihote. Tudi Carmody je obmolknil.

Vsa prtljaga ranjenega misijonarja je bila na mestu. Bil je to nov dokaz poštenosti Mieh Yanga, ki ni hotel nikdar izrabi tega, kar ni odobral. Carmody se je sklonil k tlom, da bi pregledal misijonarjevo zapuščino: majhna denarnica, molitvenik, zavojček igralnih kart, ameriški potni list, rožni venec in križec, beležni koledarček in zganjena zemljepisna karta.

Iz dokumentov je sedaj Carmody zvedel kdo umira pred njim. Imenoval se je Peter John O'Shea, iz Worcester se je državi Massachusetts, katoliški duhovnik, star 29 let. Eno leto je deloval na neki misijonski postaji ob morju kitajske dežele; sedaj pa je bil na potu, da prodre do najbolj osamljenega misijona sredi kitajskih gorá. S seboj je oče O'Shea nosil pisma svoje matere in v obnošeni denarnici je bilo 21 dolarjev.

Carmody se je dvignil. Ranjenec je pravkar strahotno zakašljál. Jan Teng ga je podprl od zadaj in mu obrisal rdečo sokrvice, ki mu je silila skozi usta. Vsakič, ko je oče O'Shea zakašljál, so se zamajale jagode na menihovem rožnem vencu. Ko je napad prenehal, je misijonar z lahnim vzdihom spet omahnil na posteljo. Znova se je dalo čuti njegovo hropenje, ostro in obup vzbujajoče. Jan Teng je dvignil oči. Ni več molil. Carmody je spregovoril:

„Prečastiti, ta človek je Kristusov duhovnik.“

„Dobro vem to. Tudi ti si katoličan!“

Carmody se je vznemiril. „Odkod veš to?“

„Ni važno,“ se je menih nasmehnil.

Carmody se je zamislil. Seveda, skozi dolge mesece je blodil. Ne bi bilo nič čudnega, da bi bil tedaj razkril najbolj globoke skrivnosti svojega srca.

„Vera je za otroke,“ je suho pribil Carmody.

Jan Teng ni odgovoril. To je Carmodyja še bolj razdražilo. Sam je čutil neskladje v svojih besedah. Če je vera le za otroke, zakaj jo je on izpovedoval takrat, ko je bil na robu življenja? Znova je skušal začeti pogovor z Jan Tengom, toda o drugi stvari.

„Ta človek je iz Massachusettsa,“ je dejal. „Ali veš, kje je to?“

Jan Teng se je nasmehnil in gube na njegovem obrazu so zaradi nasmeha zgubi'e svoj strogi značaj.

„Mora biti zelo daleč.“

„Da, prav imaš, zelo daleč. In ta človek je bil redovnik, je bil duhovnik. Le Bogu se je posvetil, ker ga je doumel v njegovi veličini. Prišel je semkaj, da bi delal dobro, samo dobro. In skoro na koncu te poti ga je neki nepridiprav, ki dosedaj ni storil drugega kot služil svojemu telesu, umoril. Alj ima žrtev tega misijonarja še kako vrednost po vsem tem, kar se je zgodilo?“

„Da, v vsem tem je smoternost,“ je mirno odvrnil menih.

„Le kakšna?“, je radovedno vprašal Carmody.

„Poslušaj, sin moj, in vsedi se k meni!“

Carmody ga je ubogal. Že večkrat je to storil, zlasti takrat, ko so se mu po nesreči vračale sile. Stari menih si je še bolj zategnil rumeno sotano k telesu in nato mirno začel.

„Poznaš zgodbo o čaplji?“

Carmody je nehote pogledal proti kotu sobe, kjer je bila poleg peči upodobljena ta ptica. Stala je na oklepu želve, ki se je zaman branila, da se je otrese. Carmody je zmajal z glavo.

„Ne, čapljine zgodbe ne poznam!“

Jan Teng se je zagledal v praznino sobe. Njegov glas je pozvanjal v klasični mandarinščini, ko je pripovedoval.

„Lakota je prišla na kitajske ravnine. Ljudstvo, ki je v svojem izobilju kaj rado pozabljalo na svoje bogove, se je nenadno spomnilo, da bi mu ravno ti zaničevani bogovi mogli pomagati. Dvignile so se torej molitve proti bivališču bogov in ti so molitev uslišali. Ker pa so bili tako daleč od ljudstva,

Budistični menih
Jan Teng je pravkar
obrisal ranjenemu
misijonarju
O'Shea krvavi
ustnici



ki jih je zapustilo, so sklenili poslati kot svojo odposlancko čapljo na kitajsko zemljo. V kljun so ji dali zeleno vejico s tremi listi in to naj bi bilo za ljudi znamenje, da so bogovi uslišali njihovo molitev in da bodo polja spet rodila obilne žetve.“

Jan Teng je prekinil svoje pripovedovanje. Umirajoči je zopet izpljunil nekaj krvave pene. Nežno mu je menih obrisal usta in nato nadaljeval:

„Čaplja je hitra in močna ptica. Dolga časa je letela brez prestanka; končno se je utrudila tudi ona. Rada bi se kam usedla in odpočila. Toda vodé razdivjanih rek so pokrivalo vso pokrajino. Peroti je niso nosile več. Omahnila je in padla v vodo. Toda ni utonila. Pod seboj je začutila trdo stvar. Bil je oklep želve, najbolj počasnega bitja, ki so ga kdaj ustvarili bogovi. Na njej je srečno prispela do ljudi in jim sporočila poslanico bogov.“

Menih je umolknil. Carmody je naršril obrvi in dejal:

„Jan Teng, čisto čedna zgodba, toda brez smisla!“

„Ni tako, Carmody. Zgodba nam pove, da molitve vedno rodijo svoj sad. Bogovi stalno pošiljajo svoje hitre odposlance. Le ljudje so včasih tako daleč proč od njih!“

Starec se je dvignil. Pobral je s tal svečo, ki je bila zavita v papir, jo

odvil in nato prižgal. Gorela naj bi misijonarju v zadnjih trenutkih njegovega življenja. Ranjenec je zakašljaj, poizkusil zajeti več zraka in nato odprl oči. Jan Teng se je neslišno umaknil v mrak sobe. Carmody se je dvignil in roke so se mu tresle od vznemirjenja. Ranjenčeve oči so ga zasledile in v njih se je odražalo začudenje.

„Sveti Jožef?“, je vprašal.

„Amerikanec sem, častiti oče, in Jim Carmody mi je ime. To vam moram povedati, da ste težko ranjeni!“

Carmodyjeve besede so misijonarja razočarale. Za hip je zaprl oči, pa jih nato znova odprl. Zdelo se je, da je preplašen.

„Na vsak način moram priti na misijonsko postajo! Nujno me potrebujejo. So že dalje časa brez duhovnika!“

Poizkusil se je dvigniti. Kri mu je udarila iz ust. Carmody je pokleknil k njemu, da mu pove najtežjo resnico.

„Oče O'Shea, tega vi ne morete več storiti, kajti čez nekaj trenutkov boste umrli!“

Misijonarjeve oči so ga gledale začudeno. Nato je iz njih izginila vsaka luč.

„Pravite, da bom umrl, in to sedaj, prav sedaj?“

„Da, prav sedaj!“

Zagledal se je v strop in mrmral: „Ljudje na misijonski postaji morajo o tem zvedeti! Prosim, obvestite jih in

poskrbite, da moje stvari pridejo do njih. Hostije še niso posvečene. In molite zame!“

Nato ga Carmody ni več razumel. S komaj slinim glasom je izgovarjal latinske besede. Carmody je vzel njegovo roko v svojo. Utripanje žile je čez čas prenehalo. Ne da bi opazil in vedel zakaj, je Carmody naredil nad mrličem znamenje križa in z ustnic mu je privrela molitev: „Gospod, daj mu večni pokoj in večna luč naj mu sveti!“

Jan Teng se je spet prikazal iz območja teme. Rahlo je stisnil veke umrlemu in za hip so njegove roke obstale iztegnjene nad truplom. Carmody je bil ves iz sebe. Pravzaprav je bil slabe volje, ker ga je jezilo, da ga je ta smrt tako pretresla, ko je vendarle v življenju že videl toliko mrtvih.

„Umril je božji odposlanec,“ je dejal zagrenjeno, „a na svoj cilj ni prišel.“

Jan Teng je ugasnil svečo in jo znova zavil v papir. Spet se je soba pogreznila v mrak, ki ga je rahlo prekinjalo le žarenje žerjavice v peči.

„Carmody, tega ne pozabi, da je na svetu vse smoterno uravnano! Ljudje morejo umreti, a njih namere se vedno uresničuje.“

Carmody je nestrпно odvrnil: „Le kakšna smoternost! Večina nas smo se rodili slučajno, ne da bi bili želeli in živimo, ne da bi vedeli zakaj; in ko se kakemu bedaku vzljubi, da pritisne na puškega petelina, umremo, ne da bi vedeli, po čemu!“

„Samo telo more umreti, Carmody, duša nikdar! Samo kadar človek hoče umoriti dušo, duša v resnici umre za bogove.“

„Duša? Le kaj je duša?“

„Povej mi, Carmody, ali ti res samo to želiš, kar zahteva tvoje telo?“

Carmody se je za trenutek zamislil. Spomnil se je, kolikokrat je v sebi začutil borbo med dvema svetovoma. Bilo je nekaj v njem, ki se je večkrat uprlo zahtevam njegovega telesa.

„V človeku je tudi razum,“ je priznal Carmody.

„In ta razum, od kod je? Če je v službi telesa, zakaj mu ne izpolni vseh njegovih želja?“

Jan Teng je govoril brez strasti ali razburjenja. Stal je pred Carmodyjem kot da bi bil kip in ne človek. Njegovo orožje je bila potrpežljivost. Carmody je šel z roko preko las in dejal: „Nisi mi še povedal, kaj je to duša!“

„Odpovej se željam svojega mesa kot ta pravkar umrli misijonar, pa boš odkril svojo dušo in duše drugih ljudi!“

Carmody se je nehote sklonil nad mrliča. V njem so zaživelj spomini njegove mladosti: živo je veroval v Boga, globoko je spoštoval njegove duhovnike, rad je molil... Kasneje se mu je vse to zazdelo zmeta, nekaj brez smisla, neka zamanjost, ki ni mogla kljubovati resničnosti življenja... Sedaj pa mu je duhovnik budistsvske vere, ki jo beli ljudje označujejo kot pogansko, spet zbudil vero preteklih dni. Res, kako nekaj čudnega je bilo vse to: ob mrtvem katoliškem duhovniku prebira jagode svojega rožnega venca budistični menih.

Jan Teng je spregovoril znova, in to pot je bila v njegovem glasu toplota. „Carmody, reši svojo dušo!“

„Le kako?“

„Sam si najdi to pot! Do sedaj si skrbel le za svoje telo!“

Nastala je grobna tišina. V sobi so odmevale menihove besede, ki so bile istočasno odmev Carmodyjevih misli. Carmody je nehal biti vojak. Pred občudovanja vzbujajočo postavo starega meniha je začutil globoko spoštovanje. Sklonil je glavo in hvaležno dihnil: „Hvala ti, Jan Teng!“

Menih je dvignil svoje roke v blagoslov; nato se je tiho odstranil. Jagode na njegovem rožnem vencu so skrivnostno zarožljale, ko je prestopil prag in izginil na hodniku.

☆

Carmody samega sebe ni več spoznal. Pred njim je kot na filmskem platnu zazarela njegova mladost. Videl se je, kako ministrira v cerkvi, kako hodi v šolo k sestram; kako obiskuje pouk na katoliški univerzi. Bil je takrat zelo veren; to vernost je ohranil celo v času vojaške službe. Bil je prijatelj katoliških in protestantskih misijonarjev na kitajski zemlji. Šele takrat, ko

se je vrnil domov in najdel dekle poročeno z drugim, se je v njem vse zrušilo.

Prižgal je cigareto, da se nekoliko umiri. Spet je pogledal proti postelji. Pred njim je ležal nekdo, ki se je v življenju pisal Peter John O'Shea, iz Worcesterja v Massachusetts. Nekaj divjak mu je s strelom iz ničvredne puške vzel življenje za zmeraj. Kitajska zemlja, ki je že tolikokrat sprejela v svoje naročje človeška telesa, je bila za eno truplo bogatejša. Le kak smisel naj bi imelo vse to?

Carmody se je naslonil na obzidek. V globini se je videla pot, po kateri je pred nekaj urami prijahal. Prav tako so se videli pod njim obrisi hlevov. Tudi če jih ne bi videl, bi vedel, kje so, kajti smrad po govnu je bil premočan, da bi ostali hlevi prikriti.

To je bila torej Kitajska, tista Kitajska, ki sta si jo tako Peter John O'Shea iz Massachusettsa kot James Francis Carmody iz Marylanda v mladosti čisto drugače predstavljala. Ogromni kitajski zid je ločil Carmodyja od ostalega sveta. Na južnem kraju se je naslanjal na Burmo in Indokino, na severnem se je zgubljal v puščavi Gobi. Nekaj rad štirideset milijonov ljudi je živel v območju te naravne podkve, razpršenih med gorami, po stopah in puščavah, v gozdovih in pragozdih.

Na najbolj nedostopnem mestu te podkve je stal budistični samostan, kjer je preživel Jim Carmody svoje nepisano ujetništvo. Vedel je pot iz njega, pa vedel tudi, da bi se ta pot nikdar ne končala v svobodi. Trinajst dni je bilo potrebnih, da si prišel preko ozemlja, ki so ga imeli v oblasti divji gorski rodovi do kraja Kansu, kjer se je nekaj pričujala pot za odvažanje svile. Nato je bilo potrebno hoditi še dvainsedemdeset dni do mesta Lanchow, ki je ležal v sru lačne in siromašne moderne Kitajske.

Nekatere trgovske karavane so od časa do časa prihajale in odhajale po tej poti. Toda noben trgovec si ne bi bil upal vzeti s seboj Carmodyja, če mu Mieh Yang ne bi tega izrečno dovolil. Brez tega dovoljenja bi se puške vseh pre-



Mary Yin je spoznala, da ne bo Jim Carmodyja nikdar osvojila. S tihim „lahka noč“ se je poslovila od njega

bivalcev v območju gora obrnile proti njemu. Po čemu torej poizkusiti nekaj nemogočega?

☆

Še bi Carmody slonel na zidu in razmišljal, da ga ni prebudil šest tihih korakov. Sunkovito se je obrnil in vztrepetal. Šest korakov od njega je stala Mary Yin. Ogrnjena je bila v plašč kitajskega častnika; glavo je imela pokrito z rdečo ruto ki jo je zavozljala pod brado. Roke so se ji izgubljale v globokih žepih vojaškega površnika.

„No, Cortés, kaj ti je to noč? Zdi se mi, da nisi prav srečen!“

Carmody se je znova oprl na obzidek. Spomnil se je Mieh Yangovih besedi, da so noči samotne in mrzle. In je bilo tako! V spodnjih prostorih samostana so vojaki delali hršč in tulili ob mesenih užitkih. Bili so tedaj eno samo telo, kjer ni bilo čutiti odmeva duhovnosti notranjega človeka.

Mary Yim se je primaknila bliže. Skoro je zadela z roko vanj, ko se je naslonila ob njem na zid.

„Cortés, ali ti res ničesar ne po-
menim?“

Carmody jo je pogledal. Olivna bar-
va njenega obraza je radi lunine svet-
lobe zadobila bel obraz. Na licu je bilo
brati tiho hrepenenje.

„Pridejo noči,“ je spregovorila po-
časi, „ko ženska ne more spat!“ Njene
oči so dobile bleščeč sij.

„Kadar jaham ves dan, spim vedno
dobro,“ je skoro surovo odgovoril Car-
mody.

Dekle se je zasmajalo. Carmody se
je začutil brezmočnega, da bi ukrotil
ta smehljaj. Nekj glas mu je dejal:
„Stisni jo k sebi in poslušaj jo s tele-
som mesto z ušesi. Saj ti ne ostaja
drugega. Iz te ječe ne prideš več!“

Utrujen je Carmody poizkusil še
enkrat zmagati nad samim seboj. Sti-
snil je ustnice in si dejal: „Če se za-
pišem tej ženski, je moja svoboda pri
kraju za zmeraj.“

Zdelo se je, da je Mary uganila
njegove misli. Kajti sladko je dejala:
„Vesela sem, da sem ženska! Veliko
bolje je biti ženska!“

Carmody jo je spet pogledal. Ustnice,
napol odprte oči polne sijaja, vse to
je bilo še bolj dražeče kot njen smeh.
Čutil se je pred njo slabotnega, brez
moškosti.

Počasi je odmaknil oči od nje in se
zazrl proti temnim goram, ki so se gr-
madile na drugi strani doline. Domi-
šljija ga je vodila v Mehiko. Majhna
skupina ljudi, na čelu Cortés proti
ogromni premoči azteškega cesarja
Montezume. Če bi bil Cortés sedaj tu-
kaj, se ne bi pomišljal boriti. Seveda,
Cortés je bil Španec, ognjevit, drzen,
brez strahu. On, Carmody pa ni ne
Španec, ne osvajalec...

Mary ga je opazovala. In kot ženska
je v tem hipu začutila, da ga ne bo več
osvojila. Carmody se je odločil za pot
Cortesa. Tiho, z ugaslim nasmehom na
ustnicah je Mary odšla. „Lahko noč,“
je dejala, in Carmody ji je malomarno
odzdravil.

Pred sobo, kjer je ležal mrlič, se je

Carmody za nekaj trenutkov ustavil. Že
je vedel, kaj bo storil. Oče Peter
O'Shea bo prišel na misijonsko postajo
tekom petih dni. Sledil bo svoji usodi,
kot mu je to nakazal budistični menih
Jan Teng.

☆

Toda namesto petih dni je potrebo-
val Carmody sedem. Ko je prišel na
vrh gore Dve sestri, ga je zajel snežni
vihar. Le s težavo je vodil svoji dve ži-
vinčeti. Bili sta to dva osla, ki jih je
Pao Ch'ing plačal Mieh Yangu kot glo-
bo za storjeni prestopok.

Pot navzdol je bila že lažja in tudi
snega ni bilo več toliko. Njegova obleka
je bila popolnoma mokra; ker je bil
oblečen v talar misijonarja O'Shea, je
ni bil vaju in mu je delala veliko pre-
glavic. Misijonarjev klobuk mu je boljše
služil. Radi širokih krajevcev je bil bolj
prikladen kot vojaška čepica. Toda črni
površnik ga je pri hoji zelo oviral in
tudi hlače so bile preozke. Zato se je
čutil neizmerno trudnega.

V sedmih dnevih se je dvakrat zgru-
bil. Za vodnika mu je služila zemlje-
pisna karta, kolikor se je je spominjal.
Hodil je deloma po trgovski cesti; de-
loma nad ali pod njo, kajti bal se je,
da bi ga Mieh Yang začel iskati in bi
opozoril okoliške prebivalce nanj. Se-
veda, če bi Mieh Yang le začel z iska-
rjem Cammodyja, bi bilo to povsem
brezuspšno. Jim Carmody namreč ni
več obstojal.

Bradati poveljnik Mieh Yangovih
vojakov, ki je bil tako sličen Hernanu
Cortesu, je izginil za vedno. Carmody
mu je namreč uničil življenje s tem, da
si je odrezal brado in se skrbno obril,
preden je zapustil samostan. Nihče od
prebivalcev gora je kdaj videl Carmo-
dyja brez brade. In če bi ga videl, ga
ne bi več spoznal, kajti sam Carmody
se je začudil, ko je zagledal svoj obraz
iz let pred nesrečo.

Misel, da potuje na oslu, se je izka-
zala kot pametna. Osel je jezdno živinče
revnih slojev, najbolj primerno za mi-
sijonarja, ki brez orožja potuje po div-
jih pokrajinah kot poslanec miru in do-
bre volje. Sicer ga je stalo silnega pre-

magovanja, ko je pustil v svoji sobi risksko in pištolo, a pamet mu je ukazovala, da naj stori tako, če hoče sebi dobro.

Ko se je na oslu spuščal po pobočju gorá v dolino, se je sneg spremenil v dež. Njegove dolge noge so visele ob oslovem trupu in se skoro zadevale ob tla. Obleka ga je dražila, ker se mu je radi dežja tesno oprijela kože.

Moral je pozabiti, da ni več Carmody, ki ošabno ukazuje svojim četam, temveč glasnik Najvišjega, oblečen v talar in prežet z duhom ponižnosti. Zato je moral vsako pot, kadar ga je prehitel kak jezdec, vstopiti s pota in se umakniti, kajti tako ravnanje je bilo edino primerno za ponižnega misijonarja.

Carmody se je s tem sprijaznil, kot se je sprijaznil z obleko, ki se mu je le slabo prilegala in kot se je sprijaznil z osloma, ki sta ga spremljala. Možnost bližnje svobode je zahtevala zase visoko ceno in Carmody je bil kar zadovoljen, da ni bilo še slabše. Strogost, s katero je Mieh Yang kaznoval morilce očeta O'Shea je bila zanj najboljšje jamstvo, da se mu kaj sličnega ne bo zgodilo, vsaj toliko časa ne, dokler Mieh Yang ne odkrije prevare.

Po dveh dneh ježe je Carmody že odlično jezdil osla. Zdel se je bolj gibčen na živali kot sami kitajski ljudje. Počasno oslovo gibanje mu je nudilo dovolj časa za premišljanje. In Carmody je tiste dni mnogo razmišljal. Ne toliko o svoji daljni bodočnosti. Njega so v prvi vrsti vznemirjali dogodki, ki so imeli priti prihodnje dni. Zadnje besede misijonarja O'Shea: „Na vsak način moram priti na misijonsko postajo! Nujno me potrebujejo. So že dalj časa brez duhovnika,“ so mu navdihnile misel, kako priti iz največje ječe sveta v svobodo. Ker ni bilo na misijonski postaji drugega duhovnika, ki bi ga mogel razkrinkati, in ker Mieh Yang misijonskih postojank ni napadal, je Jim Carmody upravičeno upal, da se bo vse srečno izteklo.

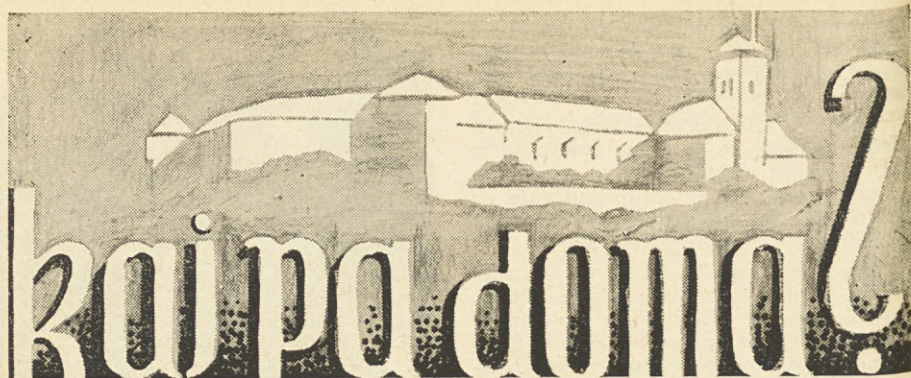
Le s težavo je Carmody še zadrževal spanec. Večkrat je stopil z osla z



Po pobočju gora se je Jim Carmody, oblečen v misijonarja in popolnoma premočen, bližal misijonski postaji

namenom, da si razbistri glavo. Dolgo časa mu je dež udarjal v obraz skoro v vodoravni črti; ko pa je cesta naredila oster ovinek, ga je dež zagrabil od strani, tako da je mogel videti cesto pred seboj. Nekaj korakov dalje je vodil ozek most preko oglušujoče šumečega gorskega potoka. Ob njem se je razprostirala vrsta stavb. Žaromet je na vhodu v naselje so motno razsvetljevali temno noč.

Most je zatrepetal pod težo moža in obeh oslov, ki so ga prekoračili. Tovornik osel se je nenadoma vstavil in ni hotel več dalje. Carmodyju ni ostalo drugega, da je sestopil s svoje živali in osla lastnoročno prepričal o neumnosti njegovega početja. Nato je vsa karavana šla naprej. Zadržal jo je šele napis, ki ga je Carmody na glas prebral: „Ti'en Chu T'ang — Katoliška misijonska postaja“.



SLOVENIJA

Znano je, da so Tirołci slovenske begunce zelo pristrčno sprejeli. Eden izmed njih ki je tnenutno državni poslanec v Avstriji in ki je našim beguncem mnogo pomagal v stiski, se je mudil pred nedavnim v Sloveniji. Svoje vtise je opisal v zasebnem pismu, ki ga je v izvlečku objavila „Ameriška domovina“ 15. decembra. Takole pravi: „Pred nekaj tedni sem bil v Ljubljani ter prisostvoval zgodnji nedeljski sv. maši. Cerkev je bila polna vernikov, ki so se skoro dotikali oltarja. Na tihem sem vprašal, kakšen poklic imajo ti verniki. Nekdo mi je odgovoril, da so največ namješčenci in državni uradniki, ki opravijo svoje verske dolžnosti, preden nastopijo službo. Res, čestitati moram tem vernikom, ki so ostali verni, vestni in pošteni kljub pritisku od zgoraj. Takih ljudi Bog ne more pozabiti!“

Nato navaja primer junaštva neke katoliške uradniške družine. Sin te družine je gimnazijec in ministrira v cerkvi. To šolske oblasti vedó, zato so mater poklicale v šolo, kjer ji razrednik pove, da je že skrajni čas, da preneha fant verovati v bajko o Bogu in opusti ministriranje. Vse to namreč slabo vpliva na sošolce. Mati je malo pomislila, nato pa odgovorila: „Fant je bil do sedaj vedno odličnjak v razredu. To dokazuje, da ga niti ministriranje niti vera v Boga ne ovirata pri učenju. Ni torej razloga, da bi mu ti dve stvari

prepovedovali.“ Profesor na tako izjavo ni vedel pravega odgovora. Segel je ženji v roke in se naglo poslovil.

SLOVENSKA KOROŠKA

V zvezi z Marijanskim kongresom, ki se je vršil lani oktobra meseca v Celovcu, je objavil krški škof posebno pastirsko pismo. V njem takoj v začetku podčrta, da bi brez goreče vneme katoliških laikov kongres daleč ne uspel tako dobro kot je. Nato pa povdari, da bo treba iti na delo za uresničitev kongresnega programa: „V Marijinem duhu za Kristusa Kralja!“ Resnost verskega stanja v deželi so kongresni govorniki dovolj osvetlili. Vera, krščanska nrvnost, Kristusovo kraljestvo v dušah, po družinah, v deželi, in državi so močno ogroženi, zlasti po verski brezbriznosti. Marijin duh pa je duh žrtvovanja za Boga in neumrjoče duše, duh nesebične službe večim vrednotam. Zato je potrebno v vsaki fari vernike organizirati, da bodo kot goreči laiški apostoli tega Marijinega duha širili in utrdili med ljudstvom. Šele tedaj bo marijanski kongres dosegel svoj namen.

Na sam praznik Brezmadežne so se slovenski Korošci z lepo Marijansko akademijo v Beljaku poslovlili od Marijinega leta. Sneg je pobelil zemljo, da je bila videti vsa praznična. Sonce se je smehljalo iz svetle modrine in bodrilo Ziljane in Rožane, ki so hiteli v mesto na lepo prireditev. Vršila se je

Cerkev sv. Križa na gori Oljka (734 m) je podružnica župnije Polzela v Savinjski dolini. Z gore se muči obiskovalcem lep razgled, saj naštejejo lahko 72 cerkva.



v pripravni frančiškanski dvorani. Č. g. Vinko Zaletel, ki je igro režiral, je vsem navzočim tudi razložil pomen in vsebino misterija. Ti na odru volijo v igri med dobrim in zlom, dejansko pa je to življenjska igra vseh; vsak se mora enkrat odločiti za desno ali levo. — Farna mladina iz Štebna je lepo pripravila izborno deklamacijo „Mladina Brezmadežni“. Prav lepo je zapel tudi cerkvenj zbor iz št. Lenarta pri Sedmih studencah in nato združeni cerkveni zbori z Drave, Marije na Zilji in Pečnice, ki so bili vsi dobro pripravljene. — Dvakrat so gledalci iz Zilje in Roža napolnili dvorano v Beljaku in pokazali, da jim je še za slovensko besedo in pesem, da še hočejo v slovenski besedi častiti nbeško Matri, da so tudi koroški Slovenci Marijin narod.

Na kvaterno nedeljo v adventu dne 19. decembra je opravil svojo prvo novo mašo v romarski cerkvi pri Devici Mariji v Trnju č. gospod Miroslav Ostrovski. En dan prej je v Celovcu prejel mašniško posvečenje. G. novomašnik je rodom Čeh. Študije je začel v domovini, dokler niso semenišča brezbožne oblasti zaprle. Delal je nato nekaj časa v rudniku, dokler se mu ni posrečilo prebiti se preko Nemčije v Rim, kjer je letos končal svoje študije.

G. novomašnik se je odločil ostati tudi po novi maši med našim ljudstvom. Naj bi mu lepa Koroška postala čim bolj draga in mu lajšala bolečino ločitve od domovine!

Podružnična cerkev sv. Križa na Bistrici ima nov stolp. Leta 1945 je cerkev pogorela. Č. g. župnik Filip Jandl je dal cerkev popraviti, le stolp je ostal nepopravljen. Podružnica sv. Križa je zelo priljubljena cerkva, kamor radi prihajajo verniki tudi iz sosednjih župnij. Leta 1813 je doživela francoske boje; še sedaj se vidijo sledovi v cerkvenem zidu. Ne daleč od cerkve stoji spomenik padlim avstrijskim vojakom iz leta 1813. Tako ima tudi ta cerkva svojo zgodovino.

PRIMORSKE VESTI

Sklep Marijinega leta na Tržaškem. V Trstu je škof Santin slovesno zaključil Marijino leto s pontifikalno sv. mašo pri Sv. Justu. Popoldne pa je v semeniški kapelj odkril nov poslikan prezbiterij, ki naj bi spominjal na Marijino leto. Na trgu Garibaldi, kjer so v spomin na to leto postavili kip Brezmadežne, so meščani ves dan polagali cvetje. Tako se je v Trstu vpeljalo nekaj podobnega, kar delajo Rimljani pred Ma-

rijinim kipom na Piazza di Spagna. — Tudi po vseh tržaških farah so slovesno zaključili Marijino leto, po nekod tudi z lepimi akademijami.

Prvi prosvetni večer v Trstu. Slovenska prosveta je imela v Trstu dne 1. decembra svoj prvi kulturni večer. Bil je posvečen 80-letnici pisatelja Franca Ks. Meška. O pisatelju in njegovih delih je govoril prof. Martin Jevnikar. Dva člana slovenskega odra sta nato brala iz pisateljevih del, nakar je ženski zbor iz Škednja pod vodstvom g. Jakomina zapel venček narodnih.

Božični prazniki v Trstu in Gorici. Tudi letos so tržaški slovenski verniki imeli svojo lepo polnočnico v cerkvi pri Sv. Jakobu. Udeležilo se je je veliko vernikov, čeravno je bila ura zgodnja. Sv. maša je bila že ob 9 zvečer. Tržaška radijska postaja je nato opolnoči prenašala to sv. božično mašo še po radiu. Prav tako so na božični dan predpoldne prenašali po radiu lepo Mavovo „Pastirsko mašo“, ki so jo v božični noči izvajali openski pevci pri svoji polnočnici. — Tržaški otroci so tudi pridno obiskovali jaslice po mestnih cerkvah. Posebno veliko število se jih je zbralo na dan nedolžnih otrok v kapucinski cerkvi na Montuzzi, kjer so imeli kratko pobožnost. V dvorani Marijinega doma so nato videli lep mladinski film.

V Gorici se bomo letošnjih božičnih praznikov spominjali kot dne-
vov sonca in luči. Kot v zgodnji pomladi je grelo sonce in še povečalo praznično razpoloženje Goričanov. Goriški slovenski verniki so se dobro pripravili na božič. Pridno so hodili k zorncam, najsibo v stolnico, kakor tudi k Sv. Ignaciju in k Sv. Ivanu. Kdo bi ne občutil svetonočne radosti po tako lepi pripravi? Polnočnice pri Sv. Ivanu se je udeležilo lepo število slovenskih vernikov. S kora so radostno odmevale božične pesmi, ki jih je doživeto izvajal pevski zbor pod vodstvom prof. Fileja. Tudi jutranja sv. maša v stolnici je bila lepo zastopana. Dekliški zbor Marijine družbe je med sv. mašo z vso dovršenostjo pod vodstvom gdč. Bratuževe

izvajal božične pesmi, ki so tako polne miline in svetonočne blagovesti. — Razveseljivo je letos tudi dejstvo, da smo imeli več božičnic na naših šolah. Posebno lepo je uspela božičnica na slovenskih srednjih šolah v Gorici. Na programu so bile božične pesmi, recitacije in deklamacije, predavanja in govori. Osrednja točka proslave je bil govor profesorja slovenščine dr. Milana Bekarja, ki je prikazal božično pesem pri naših zamejskih pesnikih. Posebno se je ustavil pri dveh najbolj priljubljenih pesnicah, Ljubki Šorlijevi iz Gorice in Milkj Hartmanovi iz Koroške. — Lepo so uspela božičnice v Štamvru, na Vrhu in v Sovodnjah. Otroci jih bodo brez dvoma ohranili za vse življenje v lepem spominu.

Predstava „Slovenskega božiča“ v Trstu. Na praznik sv. Štefana je uprizorila Slovenska prosveta in Marijina družba iz Trsta v Marijinem domu prelepo slovensko pevsko skladbo o Božiču, kakor jo je zamislil slovenski skladatelj Matija Tomc. Izvedba je bila na odru Marijinega doma in je zato mnogo lepše uspela kot pa ponovitev na nedeljo 9. januarja v auditoriju. Zbor, ki ga sestavlja 50 pevecv, je zelo ubrano pel, prav tako so bili izborno podani solospevi. Pevce je spremljala pianistka Marica Klakočerjeva, vso režijo pa je vodila ga. Stana Oficijeva.

Števerjanski otroci na odru v Marijinem domu v Gorici. V nedeljo 9. januarja so nas prijetno iznenadili šolski otroci iz Števerjana z lepo uspelo opereto „Sv. trije kralji“. Čeravno še čisto majhni, so junaško nastopili vsak v svoji vlogi in nam tudi lepo zapeli. Po dolgi poti preko puščave in preko Herodovega dvora je zvezda sv. Tri kralje končno pripeljala do betlehemskega hlevčka, kjer so našli ljubko Zete med Jožefom in Marijo in Mu poklonili svoje zaklade. Opereta je stala veliko truda in žrtev števerjanskega gospoda kaplana, ki je vse izvajanje režiral in pa požrtvovalne njegove pomočnike. Opereto so ponovili naslednji četrtek za šolske otroke zopet na odru Marijinega doma v Gorici.

HRVATSKA

Ko se je abesinski cesar Haile Selassie mudil v Beogradu, so mu sporočili, da ga želi sprejeti tudi uprava mesta Zagreb. Cesar je na to pristal, dodal pa je željo, da se sestane s kardinalom Stepincem. Toda te želje mu oblasti niso hotele ugoditi. In kaj je storil cesar? Odklonil je svoj obisk Zagreba. Dokazal je, da je dosleden kristjan.

Pred prihodom Tita na oblast so skoro vsa ribiška združenja v Dalmaciji nosila ime kakega svetnika. Po 1. 1945 so pa seveda nekateri bojazljivi pohteli s prekrščavanjem ladij in združenj ter svetniška imena nadomestili z novimi, ki so jih nosili razni partizanski „heroji“. Pred kratkim se je vršila v Splitu ribiška konferenca, kjer so nekateri komunistični delegati ponovno govorili o sramoti, „da še toliko ladij plove z imeni svetnikov“. Pa se je dvignil star ribič iz Korčule in dejal: „Ljudje moji, naše ladje se ne potaplajo zato, ker nosijo ime sv. Miklavža ali Blaža ali Petra, ampak ker so davki previsoki, ki so nam jih naložili!“ S tem je seveda zadel v živo. Pogovor o „neprirodnih“ svetniških imenih je prenehal.

Na predvečer praznika Vseh svetih je, kot je poročalo časopisje po svetu, iztiril v Zagrebu prenatrpani voz cestne železnice. Oblasti niso hotele postaviti dodatnih voz na progo, ki vodi na pokopališče, češ „da ni primerno podpirati ljudska praznoverja“. Nesreča je povzročila 19 mrtvih in večje število ranjenih. Eden prvih je prispel na kraj nesreče nekaj dni prej imenovani pomožni nadškof dr. Franjo Seper in z njim oba pomožna škofa dr. Lach in Salis Seewis. Medtem ko so škofje in še dva druga duhovnika delili težko ranjenim zakramente za umirajoče, je okrog petsto ljudi na cesti pokleknilo in molilo rožni venec. Uradna komunistična stranaka je označila to neprisiljeno versko demonstracijo kot „povratek javnega praznoverja najhujše vrste“. Uprave bolnišnice so pa dobile nalogo, da prepovedo škofom in duhovnikom vsak obisk ponesrečencem.

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

je slovenski verski mesečnik
Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Franče Gnidovec in Jože Jurak).

Naslov uredništva in uprave: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina

Celoletna maročnina znaša za Argentino 60 pesov, za U.S.A. in Kanado 5 dolarjev, za Italijo 2.000 lir, za Avstrijo 75 šilingov, drugod v protivrednosti dolarja. Tiska tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires

REVIJO MORETE PLAČATI IN NAROČITI NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Víctor Martínez 50, Buenos Aires.

Brazilijska: Vinko Mirt, Caixa Postal 7058, Sao Paulo, Brasil.

U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio.

Kanada: Turk Francé, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 30, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia.

Avstrija: Anton Miklavčič, Spital a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria.

Avstralija: Fr. Rudolf Pifko, 45 Victoria Street, Wawerley, N. S. W.

CORREO
ARGENTINO
TINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

VSEBINA MARČEVE ŠTEVILKE:

Dr. Ivan Ahčin: Pomen daritve v češčenju Boga	121
Ignacij Kunstelj: Dom	126
Vladimir Kos: Jaz pa še vedno — ne ljubim	128
Joža Vovk: Kesanje in hrepenenje po Bogu	129
škof Gregorij Rožman: Postni čas	131
Zora Piščanc: Za očetom	132
Dr. Mirko Gogala: Dva čudeža ..	136
Card. Suhard: La voz de la jerar- quía católica	141
Dr. France Gnidovec: Čemu trplje- nje otrok?	142
Gregor Hribar: Pri jasnovidki ...	146
Dekle, ki boš ostala sama	150
Dr. Ivan Ahčin: Vzgoja v družini	153
Dr. Fr. Förster: O spoznavanju samega sebe	156
Vesti iz Vatikana	159
Med izseljenci	164
E. William: Usodna preobleka ...	167
Kaj pa doma?	174
Misli	135, 158

*Platnice in stalna zaglavja je narisal
Hotimir Gorazd*

